

**MEGJELENT:
2025. MÁJUS 27.**

**2025. ÉVI
8. SZÁM**

ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL

A KÖZIGAZGATÁSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM ELEKTRONIKUS HÍRLEVELE
AZ ÖNKORMÁNYZATI TISZTSÉGVISELŐK ÉS TISZTVISELŐK SZÁMÁRA

KÖZIGAZGATÁSI ÉS
TERÜLETFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Tartalomjegyzék

SZERKESZTŐI ROVAT	4
Felkészülés a helyi emlékként védett műemlékekre vonatkozó adatszolgáltatásra	4
Védekezés a parlagfű és az egyéb gyomnövények ellen	12
Frissítettük az „Önkormányzati címtár és alapadatok” című különszámunkat.....	19
JOGSZABÁLYFIGYELŐ	20
BELÜGYI ÁGAZAT	20
KÖZLEKEDÉSI ÁGAZAT	20
PÉNZÜGYI ÁGAZAT	20
AZ UKRAJNA TERÜLETÉN FENNÁLLÓ FEGYVERES KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ	22
Jogszabályok jegyzéke	22
A KÚRIA HELYI ÖNKORMÁNYZATOKAT ÉRINTŐ DÖNTÉSEI	23
A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ BIZTOSHELYETTES FIGYELEMFELHÍVÁSA, JAVASLATA	26
A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása és jogalkotási javaslata a szilveszteri tűzijáték használatával kapcsolatban	26
A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a nagy létszámú állattartással kapcsolatos bűzhatásokról.....	37
JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK	52
Az NNGYK csípőszúnyogok elleni védekezéssel kapcsolatos tájékoztatása	52
Letölthető információs csomaggal segít az Internet Hotline.....	61
Ülésezett az Önkormányzatok Nemzeti Együtműködési Tanácsa.....	62
A vármegyei önkormányzatok megkerülhetetlenek a fejlesztéspolitikában.....	63
Az ingatlanszerzés korlátozása kikerülhet a törvénytervezetből	65
Művészetek Völgye fesztivál idén is	67
Fontos a Balaton régió mobilitási feltételeinek javítása	69
V. Németh Zsolt: az elmúlt tíz év a víziközmű ágazat aranykora volt Magyarországon	71
A városok és községek kiegyensúlyozott fejlődése közös érdek	72
ATM elérhetőség és módosuló készpénzfelvételi limit	74
GYALOGLO HÍREK	75
Monspart Sarolta emlékhelyek és aktív közösségek – Önkormányzatok figyelmébe ajánlva	75
ÁSZ HÍREK	77
Az önkormányzatok helyi adóztatási tevékenységének ellenőrzése – Ingatlanadóztatás.....	77
FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER	78

Önkormányzati alapadatok frissítése	78
FIGYELMÉBE AJÁNLJUK	79
Válogatás a Lechner Tudásközpont anyagai közül	79
Csatlakozzon a Madárbarát Települések Országos Szövetségéhez!	80
Megjelent az „Önkormányzatokról önkormányzatoknak” című kiadvány.....	82
Figyelmükbe ajánljuk az Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke kiadványunk XXVIII. évfolyam 1. számát.....	83
PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK	84
Megszépülnek a hazai ifjúsági táborok – Elindult az Ifjúsági Táborhely-fejlesztési Program 2025	84
Országos Műjégpálya Program 2025.....	85
Magyar Falu Program keretében a kistérségi üzletek működési támogatása.....	86
Felhívás Társadalmi Innovációs Díj elnyerésére	87
Megjelent a Magyar Falu Program legújabb pályázata útépitések támogatására.....	87
PÁLYÁZATI HÍREK	88
Az egészséges környezet megóvásában az egyik legfontosabb eszköz a környezeti nevelés	88
Átadták a „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” díjakat	90

SZERKESZTŐI ROVAT

Felkészülés a helyi emlékként védett műemlékekre vonatkozó adatszolgáltatásra

Tisztelt Jegyző Asszony!

Tisztelt Jegyző Úr!

A helyi emlékként védett műemlékek megújuló állami nyilvántartása kapcsán az alábbiakról tájékoztatom:

A magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény (a továbbiakban: Méptv.) 233. § (1) bekezdése értelmében *az e rendelkezés hatálybalépésekor [2024. 10. 01.] helyi védelemben részesülő építmények egységes állami műemléki nyilvántartása érdekében a helyi önkormányzatok az illetékességi területükön lévő egyedi védelemmel rendelkező építményeket, a kulturális örökség védelméért felelős miniszternek 2025. december 31-ig kötelesek bejelenteni, valamint a helyi védelem elrendelését alátámasztó szakértői dokumentáció másolatát átadni.*

A bejelentés az E-TÉR rendszeren keresztül, a <https://www.oeny.hu/oeny/eter> felületen történik, amelynek használata előzetes regisztrációhoz kötött. A regisztrációról, az adatfeltöltésről és annak tartalmáról az alábbi két (regisztrációs segédlet, kitöltési segédlet) melléklet ad részletes információt.

Ugyanakkor munkájukhoz folyamatos segítséget kívánunk nyújtani, így az E-TÉR rendszer használatával kapcsolatos kérdéseiket az eterhelpdesk@e-epites.hu e-mail címen vagy a +36 1 279- 2643; +36 1 279-2647; +36 1 884-2580 telefonszámokon tehetik fel, míg a műemléki szakmai kérdéseiket a helyiemlek@ekm.gov.hu címen várjuk.

Deák Krisztina

műemlékvédelemért és kulturális örökség védelméért felelős helyettes
államtitkár

Építési és Közlekedési Minisztérium

1. számú melléklet – Regisztrációs segédlet

A szervezeti felhasználói adminisztrátorok lesznek jogosultak az OÉNY új rendszereiben a képviselt szervezet (Település Önkormányzat és a Település Önkormányzatának Jegyzője szervezet) munkatársainak kezelésére (szervezeti regisztráció jóváhagyása/visszavonása, szerepkör kiadása, módosítása, visszavonása). Feladatukról részletesebb információt a <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/tudastar/segedanyagok> oldalon található *Felhasználói kézikönyv adminisztrátorok számára* c. segédletben talál.

A szervezet (mind a Település Önkormányzat, mind a Település Önkormányzatának Jegyzője szervezet) egy – a szervezet vezetője által írásban kijelölt – munkatársa központilag fog ún. „felhasználói adminisztrátori” jogosultságot kapni.

Kérem a <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/tudastar/segedanyagok> oldalon található meghatalmazás kitöltésével, cégszintű aláírásával és a 705221340 Lechner Nonprofit Kft. (VÁTI) hivatali kapura való megküldésével jelölje ki az Ön szervezetéhez (mind a Település Önkormányzat, mind a Település Önkormányzatának Jegyzője szervezet) tartozó, OÉNY új rendszerében szervezeti felhasználói adminisztrátorként szerepeltetni kívánt személyt. A kijelölt személynek a regisztrációját magánszemélyként és szervezethez is szükséges elvégeznie a <https://oeny.e-epites.hu/oeny/idm/> oldalon.

A regisztrációhoz a <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/tudastar/segedanyagok> oldalon, az OÉNY regisztrációs segédlet menüben talál további segítséget (kisfilmek, leírás). A regisztráció kapcsán esetlegesen felmerülő kérdéseiket az oenyhelpdesk@e-epites.hu e-mail címre küldjék meg.

A meghatalmazással együtt, kérem, hogy a szervezete alapadatait is legyen szíves megküldeni a <https://www.oeny.hu/oeny/4tr/#/tudastar/segedanyagok> oldalon található táblázatot kitöltve, változatlanul excel formátumban, a táblázatban található az Ön szervezetét érintő minden szakterületre vonatkozóan.

A dokumentumok beérkezését (és a regisztráció elvégzését) követően a Lechner Tudásközpont adminisztrátora hagyja jóvá a regisztrációt, és állítja be a szervezeti felhasználói adminisztrátori jogosultságot.

Ezt követően az E-TÉR-ben történő véleményezési feladatokra kijelölt személynek is el kell végeznie a regisztrációt (magánszemélyként és a szervezethez is) a <https://oeny.e-epites.hu/oeny/idm/> oldalon, amelyet a szervezeti felhasználói adminisztrátor munkatárs hagy jóvá, és állítja be a munkához szükséges jogosultságokat.

2. számú melléklet - Kitöltési segédlet

Országos Építésügyi Nyilvántartás
E-TÉR Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer
Helyi emlék

Objektum felvitele

Egy objektum felvitele

A <https://www.oeny.hu/oeny/eter> oldalon bejelentkezést és az „ügyintéző” szerepkör kiválasztását követően lépjen be a Térségi és Települési tervezésről mindenkinek > Értékvédelmi kataszter szerkesztése > Helyi művi értékek menüpontba. A megjelenő felületen kattintson az Új objektum / tömeges felvitel gombra.

[Térségi és települési tervezésről mindenkinek](#) > [Értékvédelmi kataszter szerkesztése](#) > [Helyi művi értékek](#)

Helyi művi értékek

Az alábbi listában találja az E-TÉR rendszer adatbázisában szereplő, Ön településéhez tartozó, helyi védelemmel rendelkező művi értékeket. Lehetősége van az új értékeket felvinni, az adatokat módosítani, vagy értékeket és adatokat törölni a településképi rendelet változásait követve.

Új objektum / tömeges felvitel

Első lépésként ki kell választani felugró ablakban a megfelelő nyilvántartás típust, majd a Felvitel típusánál az „egy felvitelét”.

Objektum felvitel módja

Nyilvántartás típusa (létrehozás esetén)

 × ▼

Felvitel típusa

 ▼

Létrehozás

Az objektum szerkesztése felületen a csillaggal jelölt mezők kitöltése kötelező.

A szabadszövegesen kitölthető mezőket így jelzi a felület, míg a piros csillag a kötelező kitöltést jelöli.

Megnevezés*

Ahol a beviteli mező végén kis lefelé mutató nyíl található, akkor ott nem szöveget kell rögzíteni, hanem az előre megadott lehetőségek közül kell választani.

 ▼

Hasonló lehetőséget kínál a felület a dátumok rögzítésére, ebben az esetben a naptár ikon jelzi a választási lehetőséget.

Amennyiben a mező még nincs kitöltve, de kötelező, akkor piros felkiáltójel hívja fel erre a figyelmünket.

Kötelező mező

Az egyes objektumokhoz az Elrendelő dokumentumot és képeket is lehet feltölteni az erre kialakított feltöltő felületeken.

Elrendelő dokumentum feltöltése*

Feltölthető formátumok: .pdf

Maximális méret: 100 MB

Válassza ki a fájlt

Képek feltöltése

Feltölthető formátumok: .jpeg, .jpg, .png

Maximális méret: 500 MB

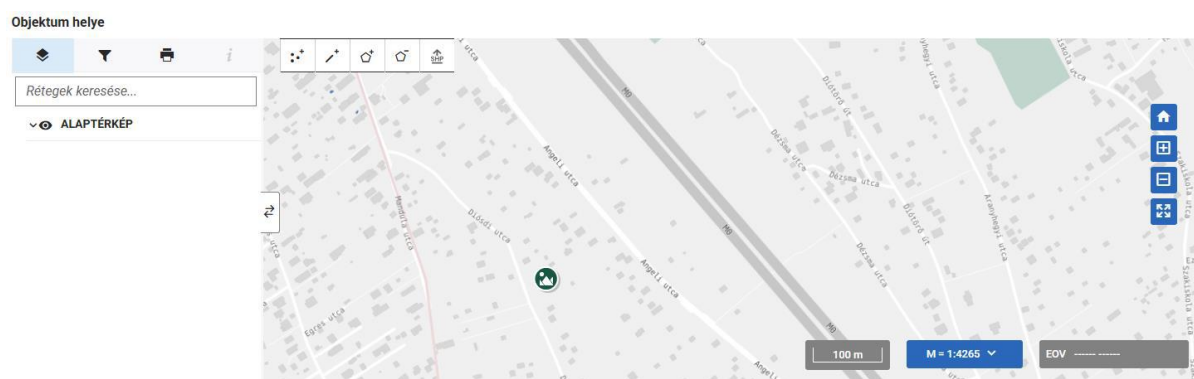

Húzza ide a feltölteni kívánt fájlokat, vagy

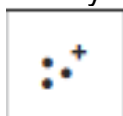
Válassza ki a fájlt

Kérjük, hogy jogtiszt, mások számára szabadon felhasználható képeket csatoljon.

Az objektum helyének meghatározása a térképes felületen történik.

Első lépésben meg kell keresni az adott településen a pontos helyszínt a kicsinyítés/nagyítás gombokkal, majd a térkép felső menüsorában a „jelölés ponttal”

ikont választva ki tudjuk jelölni az objektum helyét.

Amennyiben minden a rögzítéshez szükséges információt megadtunk a felületen, a lap alján aktívvá válik a mentés gomb, ekkor az objektum mentését lehetővé teszi a rendszer.

Tömeges felvitel

Az objektumokat tömegesen is lehet rögzíteni a rendszerben, ilyenkor első lépésként ki kell választani felugró ablakban a megfelelő nyilvántartás típust, majd a Felvitel típusánál az „tömeges felvitelt”.

Ebben az esetben a rendszer két további lehetőséget kínál, vagy CSV sablont használva táblázatos formában, vagy SHP fedvények formájában tudjuk az adatokat betölteni. Mindkét esetben először le kell tölteni az adatszolgáltatáshoz szükséges sablont.

CSV sablon, SHP adatcsomag letöltése

Az alábbi gombokra kattintva töltheti le a tömeges adatbevitelhez szükséges sablonfájlt.

[A tömeges adatbeviteli sablon letöltése](#)[Területi illetékességhez tartozó adatok letöltése SHP formátumban](#)

és azt módosítás után visszatölteni az erre kialakított részen.

Fontos, hogy a kötelező adatok rögzítése nélkül nem fogja betölteni az adott objektumokat a rendszer, vagy hibát fog jelezni, valamint hogy a helyi emlékeket nyilvántartás típusonként lehet rögzíteni a rendszerben, vagyis ha például „kert” és „építmény” típusban is szeretnénk feltölteni objektumokat, akkor azokat két külön tömeges feltöltésben tudjuk megtenni.

Kitöltött sablon, módosított SHP fájl visszatöltése

Az alábbi gombra kattintva töltheti fel a fájlt, mely tartalmazza a betölteni kívánt adatokat.

[Tömeges adatbeviteli sablon feltöltése \(CSV\)](#)[SHP állomány csomag feltöltése \(ZIP\)](#)

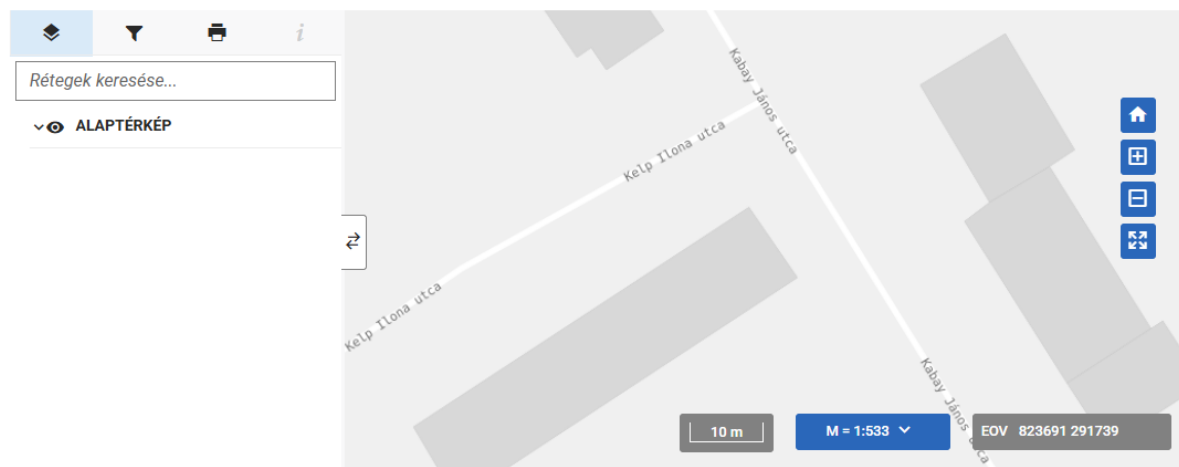
A feltöltést követően a .csv fájlban kitöltött sorok megjelennek egy táblázat soraiként, melyben törölni és szerkeszteni tudja azokat. Az adatok a Mentés gombra történő kattintással kerülnek rögzítésre a rendszerben.

A képek és elrendelő dokumentumok rögzítése a tömeges betöltést követően, objektumonként kell elvégezni.

Az egyes objektumok koordinátáját, amennyiben az egyéb forrásból nem ismert, a Térségi és Települési tervezésről mindenkinek > Értékvédelem menüpontban a Térkép keresett pontjára mozgatva a kurzort, le tudjuk olvasni a hozzá tartozó koordinátákat. pl: Tiszavasvári, Kelp Ilon utca és Kabay János utca sarka: 823691; 291739.

Térkép

Az értékekre kattintva megjelenítheti azok adatait (elhelyezkedés, elnevezés).

Objektumok szerkesztése

A felvitt objektumok szerkesztését is támogatja a rendszer, mid a rögzített adatok és képek módosíthatók szükség esetén.

Az egyes objektumokhoz rögzítendő adatok

Alapadatok	
A helyi emlék megnevezése	A helyi emlékek a védettséget elrendelő önkormányzati rendeletben szereplő megnevezése. A sor kitöltése kötelező.
Védettséget elrendelő önkormányzati rendelet száma	A rendelet számának kötelező formája: Településnév Településkategória Önkormányzat Képviselő-testületének XX/ÉÉÉÉ (HH.NN.) önkormányzati rendelete. A sor kitöltése kötelező.
Védettség kezdete	A helyi emlék védettségének kezdődátuma. A sor kitöltése kötelező.
Attribútumok	
Település	A helyi emlék fekvése szerinti település neve. A sor kitöltése kötelező.
Közterület neve	A helyi emlék címregiszter szerinti címében szereplő közterület neve. Amennyiben a cím tartalmaz közterület elnevezést, a sor kitöltése kötelező.
Közterület jellege	A helyi emlék címregiszter szerinti címében szereplő közterület jellege, ami lehet pl. út, utca, útja, körút, tér, stb. Amennyiben a cím tartalmaz közterület jellegét, a sor kitöltése kötelező.

Házszám	A helyi emlék címregiszter szerinti címében szereplő házszám. Amennyiben a cím tartalmaz házszámot, a sor kitöltése kötelező.
Helyrajzi szám	A helyi emlék ingatlanának egyedi azonosítószáma; több érintett ingatlan esetén az egyes helyrajzi számokat vesszővel kell elválasztani. A sor kitöltése kötelező.
EOVX	A helyi emlék elhelyezkedésének Egységes Országos Vetületi rendszer szerinti hosszúsági koordinátája; szükség esetén a WGS'84 lon adatokból számítható át. A sor kitöltése kötelező.
EOVY	A helyi emlék elhelyezkedésének Egységes Országos Vetületi rendszer szerinti szélességi koordinátája; szükség esetén a WGS'84 lat adatokból számítható át. A sor kitöltése kötelező.
Egyéb fennálló védettség	A legördülő menüben az ingatlannyilvántartásban jogi jellegként rögzített védettségi kategóriák közül egy választható: - lelőhely, - a történeti kert, - a történeti temetkezési hely, - történeti táj, - műemléki jelentőségű terület, - műemléki környezet. - természetvédelem - világörökség - nincs/nem ismert A sor kitöltése kötelező.
Tulajdonos / Vagyonkezelő / Használó típusa	A legördülő menüben az alábbiak közül egy választható: - magán - állami - önkormányzati - egyházi A sor kitöltése kötelező.
Helyi emlék leírása, jellege	A leírás max. 250 karakterben az alábbiakat tartalmazza: • beépítési mód, elhelyezkedés, tömeg, megformálásának leglényegesebb sajátosságai. A sor kitöltése kötelező.

Helyi emlék története, stílusa, datálása	A leírás max. 250 karakterben az alábbiakat tartalmazza: • főbb történeti adatai, • jellemző stílusa, jellemző datálása. A sor kitöltése kötelező.
Helyi emlék jelentősége	A leírás max. 250 karakterben az alábbiakat tartalmazza: • eszmei értéke, jelentősége. A sor kitöltése kötelező.
Helyi emlék funkciója	A leírás max. 250 karakterben az alábbiakat tartalmazza: • eredeti és jelenlegi funkciója. A sor kitöltése kötelező.
Állapot	A legördülő menüben az alábbiak közül egy választható: – kifogástalan/felújított; – felújítás alatt; – jó/átlagos; – közepes (főként esztétikai hibákkal); – pusztuló (szerkezeti károsodás nyomaival); – romos/elpusztult/lebontva; A sor kitöltése kötelező.
Veszélyeztetettség	A legördülő menüben az alábbiak közül egy választható: – súlyosan veszélyeztetett; – veszélyeztetett; – mérsékelten veszélyeztetett; – nem veszélyeztetett; – nem megállapítható. A sor kitöltése kötelező.
Javaslat országos védelemre	A legördülő menüben az alábbiak közül egy választható: - van, (helyi emlék nemzeti emlékké nyilvánításával kapcsolatos javaslat esetén a vonatkozó kormányrendeletnek megfelelő értékvizsgálati szakértői dokumentáció PDF formátumú feltöltése kötelező), - nincs. A sor kitöltése kötelező.

Fénykép	A helyi emlék összképét ábrázoló legalább 300 dpi felbontású fénykép JPG/JPEG/PNG formátumban. Legalább egy fénykép feltöltése kötelező.
Védekezés elrendelését megalapozó szakértői dokumentáció	A helyi emlék védekezését elrendelő önkormányzati rendelet értékvizsgálatot tartalmazó döntéselőkészítő dokumentuma PDF formátumban. Feltöltése kötelező. Helyi emlék nemzeti emlékké nyilvánításával kapcsolatos javaslat esetén a vonatkozó kormányrendeletnek megfelelő értékvizsgálati szakértői dokumentáció PDF formátumú kötelező feltöltése is itt lehetséges.

Védekezés a parlagfű és az egyéb gyomnövények ellen

Tisztel Jegyző Asszony!

Tisztelt Jegyző Úr!

2025. évben is kiemelt feladat a parlagfű mentesítés

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 17. § (1) bekezdés c) pontja szerint a **termelő, illetve a földhasználó köteles...az a) pont alá nem tartozó egyéb károsítók (nem zárlati és nem vizsgálatköteles nem zárlati károsítók) ellen védekezni, ha azok más, különösen a szomszédos termelők növénytermelési, növényvédelmi biztonságát vagy az emberi egészséget bármely módon veszélyeztetik, valamint figyelembe venni az integrált növénytermesztés alapelveit, továbbá a környezet és a természet védelmét.**

Az Éltv. 17. § (4) bekezdés szerint: „A földhasználó köteles az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.”

Belterületi, károsítókkal fertőzött terület esetében a hatósági ellenőrzés lefolytatására, annak keretében a helyszíni szemle megtartására a jegyző jogosult, a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kijelölő rendelet) 25. § b) pontja alapján: *Élelmiszerlánc-felügyeleti szervként a jegyző jár el az Éltv. ... 50. § (1) és (4) bekezdése alapján belterületen, a növényvédelmi tevékenység keretében, a károsítók elleni védekezési kötelezettség betartásának ellenőrzése, illetve a közérdekű védekezés elrendelése tekintetében.*

A lakossági bejelentések kezelése

A hatóság által hivatalból folytatott ellenőrzések mellett, a parlagfűvel fertőzött területek felderítésében az állampolgárok is aktívan közreműködnek.

A lakossági bejelentések kezeléséhez nyújt segítséget a **Parlagfű Bejelentő Rendszer** (a továbbiakban: PBR), amely a beérkező bejelentéseket azonnal az eljáró hatóság felé továbbítja. A PBR az alábbi linken érhető el **<https://pbr.nebih.gov.hu>**.

A lakossági felhasználók a rendszerben megjelölik a bejelenteni kívánt parlagfűvel borított területet – illetve az okostelefon helymeghatározója segítségével rögzítik a felt helyét – , amely alapján a PBR automatikusan továbbítja a bejelentés valamennyi lényeges adatát az eljárásra jogosult hatóságnak: **belterület esetében** – e-mailen keresztül – **a területileg illetékes jegyzőnek**, külterület esetében pedig – a Parlagfű Információs Rendszeren keresztül – a területileg illetékes ingatlanügyi hatóságnak .

Az Éltv. 32. § (4a) bekezdése alapján:

„A 17. § (4) bekezdésében foglalt kötelezettség elmulasztásával összefüggésben tett bejelentés esetében 5 napon belül e törvény végrehajtására kiadott rendeletben foglaltak szerint helyszíni ellenőrzést kell lefolytatni és a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet haladéktalanul továbbítani kell az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv részére a parlagfű elleni közérdekű védekezés elrendelése érdekében.”

Ha egy területre vonatkozóan bejelentés érkezik, akkor **az eljárásra jogosult hatóságnak 5 napon belül el kell végeznie a területen az** ellenőrzést, amennyiben a bejelentés megalapozottnak bizonyul (a területen virágbimbós állapotú vagy annál fejlettebb parlagfű van), a Vhr. 3. § (5) bekezdése szerinti jegyzőkönyv felvételére kerül sor és megindul a hatósági eljárás. (A hatósági eljárás menete később kerül ismertetésre.)

Amennyiben a bejelentés nem belterületi ingatlant érint, úgy a jegyzőnek haladéktalanul fel kell vennie a kapcsolatot a külterületi ingatlanon helyszíni ellenőrzés lefolytatására jogosult illetékes vármegyei kormányhivatal földhivatali osztályával.

A panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény (a továbbiakban: panasztörvény) 5. § (2) bekezdésének megfelelően a bejelentés alapján lefolytatott hatósági ellenőrzésnek nagyon fontos eleme a bejelentő felé történő folyamatos visszajelzés, és a hatóság által tett intézkedésekről való megfelelő tájékoztatás.

A bejelentés rögzítésekor a bejelentők sok esetben maguk kéri adataik zárt kezelését, ilyenkor pedig a bejelentés a bejelentő adatainak mellőzésével kerül továbbításra a jegyző felé, akinek így nem áll módjában a bejelentés kivizsgálásáról közvetlenül a bejelentő felé tájékoztatást adni.

Annak érdekében, hogy a PBR-t kezelő ügyintéző tudja módosítani a bejelentés státuszát – amely egyúttal a bejelentő megfelelő tájékoztatását is biztosítja – ezúton is kérjük a jegyzőket arra, hogy ha egy PBR-en keresztül érkezett bejelentés alapján eljárást folytatnak, annak eredményéről küldjenek tájékoztatást a pbr@nebih.gov.hu e-mail címre. A tájékoztatás lehet egy egyszerű szöveges e-mail is, amely magában foglalja a PBR azonosítót, és a megtett intézkedés rövid leírását.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a lakossági bejelentések jelentős mértékben hozzájárulnak a hatósági tevékenység eredményességéhez, és a parlagfű elleni hatékony védekezéshez. Ugyanakkor kiemelten fontos a bejelentők felé visszajelzést küldeni, hogy érezzék panaszuk nem maradnak kivizsgálás nélkül. Amennyiben a PBR-ben a státuszváltoztatás elmarad, a bejelentő nem észleli a bejelentésével kapcsolatos intézkedést.

A hatósági eljárás mente parlagfűvel fertőzött, belterületi ingatlan esetében

A helyszíni ellenőrzés lefolytatása bejelentés alapján, vagy hivatalból történhet. A parlagfű elleni védekezési kötelezettség teljesítésének helyszíni ellenőrzésről történő előzetes értesítés az Éltv. 50. § (4) bekezdése alapján mellőzhető.

Amennyiben a helyszíni ellenőrzés során megállapítást nyer, hogy a belterületi ingatlan használója nem tett eleget az Éltv. 17. § (4) bekezdésben előírt parlagfű elleni védekezési kötelezettségének, és a területen virágbimbós, vagy attól fejlettebb állapotú parlagfű található, a jegyző a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól szóló 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 3. § (5) bekezdése szerinti jegyzőkönyvet vesz fel a helyszíni ellenőrzésről.

Parlagfű korai virágbimbós állapotban (fotó: Nébih)

Parlagfű teljes virágzásban (fotó: Nébih)

A jegyzőkönyv formanyomtatvány letölthető a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapjáról:

https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/511975/Jegyzokonyv_minta_2013_04_1_5.pdf.

A jegyzőkönyv elkészítését követően, amennyiben szükség van rá be kell szerezni a földhasználó/tulajdonos adatait az ingatlanügyi hatóságtól.

Amennyiben a hatósági ellenőrzés alapján a jegyző megállapítja, hogy **a belterületi ingatlan parlagfűvel fertőzött, az Éltv. 50. § (4) bekezdése alapján el kell rendelni a közérdekű védekezést.**

Ha a parlagfűvel fertőzött ingatlanon kultúrnövény is található, és a parlagfű elleni közérdekű védekezést a kultúrnövény károsodása nélkül nem lehet elvégezni, akkor a parlagfű elleni közérdekű védekezés csak abban az esetben rendelhető el, ha a parlagfűvel való felületi borítottság a 30%-ot meghaladja (Éltv. 50. § (7) bekezdés).

Amennyiben a helyszíni ellenőrzés során megállapításra és a jegyzőkönyvben rögzítésre kerül, hogy a területen a parlagfű még száras-leveles állapotban van, hatósági eljárás nem indítható, ugyanakkor az érintett ingatlan földhasználójának figyelmét fel lehet hívni a parlagfűmentesítési kötelezettségre.

Parlagfű száras-leveles állapotban (fotó: Nébih)

Az Éltv. 60. § (1) bekezdés c) pontja alapján növényvédelmi bírságot kell kiszabni azzal a földhasználóval/tulajdonossal szemben, aki a parlagfű elleni védekezési kötelezettségét elmulasztja. A hatóságnak a parlagfű elleni védekezési kötelezettség elmulasztásának megállapítása során nincs mérlegelési lehetősége, az illetékes vármegyei kormányhivatalnak (a továbbiakban: NTO), mint a kijelölő rendelet 18. § (1) bekezdés c) pontja szerint hatáskörrel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek ki kell szabnia a növényvédelmi bírságot.

A növényvédelmi bírság kiszabása iránti eljárás lefolytatása érdekében a közérdekű védekezés elrendelését követően a jegyző az ügyben keletkezett összes iratot továbbítja az illetékes NTO-nak.

Iránymutatás egyéb károsítóval fertőzött, belterületi ingatlan esetében lefolytatandó eljárás menetéről

Egyéb károsítók azok a rovarkártevők, kórokozók, gyomnövények, amelyek a földhasználó kultúrnövényeinek (pl. gyümölcsfáin), illetve ingatlanán felszaporodva könnyen gócponttá válhatnak, és onnan kiindulva a szomszédos művelt területeken a kultúrnövények termelékenységét, fenntartását veszélyeztetik, mivel az ellenük való védekezés a visszafertőződés következtében gyakorlatilag lehetetlen.

Az allergén gyomnövényekről a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ oldalán hasznos kiadványok állnak rendelkezésre:

<https://efop180.antsz.hu/tajekoztatok-kornyezeteu/tajekoztatok-kornyezeteu-tajekoztatok.html>

Parlagfű, mellette a szintén allergén kanadai aranyvessző

Amennyiben a helyszíni szemle során derül ki, hogy a területen nem parlagfű, hanem olyan károsító található, amely a szomszédos termelők növénytermelési, növényvédelmi biztonságát vagy az emberi egészséget bármely módon veszélyezteti, nem szükséges a Vhr. 3. § (5) bekezdése szerinti jegyzőkönyv formanyomtatvány használata, **a helyszíni szemléről az ügyfél jelenléte esetén jegyzőkönyvet, egyéb esetben feljegyzést kell készíteni**, az Ákr. 78. § (1) bekezdése szerint.

A helyszíni ellenőrzésről az ügyfél előzetes értesítése akkor mellőzhető, ha az veszélyezteti a szemle eredményességét, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 68. § (2) bekezdése alapján. Az ügyfél távolléte azonban az Ákr. 68. § (3) bekezdése szerint nem akadályozza a szemle megtartását.

Ezt követően a földhasználót fel kell szólítani, hogy védekezési kötelezettségének tegyen eleget. Az Éltv. **48. § (1) bekezdés h) pontja** alapján védekezésre kötelezés iránt az NTO intézkedhet, a jegyző által átadott jegyzőkönyv alapján. A védekezésre, mentesítésre kötelezésről az NTO – a védekezési kötelezettség teljesítésére vonatkozó hatánap kijelölésével – határozatot hoz.

Az NTO a védekezést, mentesítést elrendelő határozatot másolatban megküldi a jegyzőnek, mivel a védekezés, mentesítés elvégzésének ellenőrzése a jegyző feladata, a 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 25. § b) pontja alapján.

Ha a hatóság által elrendelt kötelező védekezést a földhasználó az előírt határidőig nem végezte el, a jegyző közérdekű védekezést rendel el, valamint a kötelező védekezés elmulasztásáról az ellenőrzésről készített jegyzőkönyvvel, feljegyzéssel értesíti az NTO-t. A közérdekű védekezés költségeinek megállapításáról és igényléséről a jegyző rendelkezik.

Az NTO – a parlagfűvel fertőzött belterületi ingatlanokkal kapcsolatos hatósági eljáráshoz hasonlóan – a jegyző értesítése alapján növényvédelmi bírságot szab ki a védekezési kötelezettséget elmulasztó földhasználóval szemben.

Ahogy arra korábban is felhívtuk a figyelmet, már Magyarországon is megjelent az eddig hazánkban ritka parlagfű változat, az Ambrosia artemisiifolia var. artemisiifolia, melynek virágzása korábban kezdődik, mint a széles körben elterjedt parlagfű (Ambrosia artemisiifolia var. elatior) virágzása.

Fentiek alapján a termelők, illetve a földhasználók egész évben kötelesek védekezni földterületükön a károsítók és a parlagfű ellen, amely védekezési kötelezettség nemcsak a zárlati és vizsgálatköteles nem zárlati károsítókra, hanem egyéb károsítókra is kiterjed.

A parlagfű elleni védekezési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos eljárásra vonatkozó bármilyen további kérdésben a pbr@nebih.gov.hu e-mail címen állunk rendelkezésükre. További hasznos tájékoztatót olvashatnak a Nébih parlagfűvel kapcsolatos tematikus aloldalán, az alábbi linkre kattintva:

<https://portal.nebih.gov.hu/parlagfu>

Mindannyiunk közös érdeke a parlagfű elleni hatékony fellépés. Segítsünk allergiás embertársainkon a pollenszóródás mérséklésével, melynek alapja a megfelelő parlagfűmentesítés!

Nagyon köszönjük az eddigi és további együttműködésüket a parlagfű elleni védekezésben!

Készítette: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága

Frissítettük az „Önkormányzati címtár és alapadatok” című különszámunkat

Kedves Olvasó!

Szeretnénk ismét figyelmébe ajánlani az **Önkormányzati Hírlevél 6. szám – Önkormányzati Tudástár III. – „Önkormányzati címtár és alapadatok”** című kiadványunkat.¹

A kiadvánnyal az volt a célunk, hogy a különböző helyeken elérhető települési információkat egy közös platformon helyezzük el. Többek között a település jogállása, lakosságszáma, településrészei, az önkormányzati hivatal típusa, az önkormányzat (település) honlapjának címe, a polgármester, jegyző neve, elérhetősége stb.

A megszokott vármegyei szintű összefoglaló táblázatokon kívül, a Tudástár tartalmaz egy egyedi **település kereső lapot**, amelyen a kiválasztott településre/önkormányzatra vonatkozó adatokat tekintheti meg. Itt van lehetőség település **tisztviselőinek és hivatalának e-mail címét** a levelező kliens programjában megjeleníteni, – az erre kialakított e-mail küldés funkció segítségével – így lerövidítve a címzési folyamatot. Közvetlenül nyithatja meg a település honlapját, az oldalon található „honlap megnyitása” funkción keresztül. Illetve ezen a lapon szintén megtalálható egy hivatkozás, amely a kiválasztott település polgármesterére és képviselőtestületére vonatkozó **választási adatokhoz** navigálja a felhasználót.

Az egy településre vonatkozó adatok megjelenítésén kívül a Tudástár tartalmaz egy **összetett kereső lapot**. Ennek segítségével – különböző szűrési szempontok szerint – **összeállíthatja az Ön által megkeresendő települések listáját**, és az azokhoz tartozó – tetszőlegesen választott – adatokat jelenítheti meg.

Bízunk benne, hogy a Tudástárban elérhető adatokat hasznosítani tudja és segítséget nyújt az adatok elérésében.

A kiadványt – **aktualizált adatokkal** – a kormany.hu oldaláról (Önkormányzati hírlevelek rovat) töltheti le.

Amennyiben úgy gondolja, hogy a Tudástár további érdeklődésre tarthat számot, ossza meg a kiadvány elérhetőségét az érdeklődők felé!

Önkormányzati Főosztály
Önkormányzati Államtitkárság
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium

¹ A kiadványban szereplő adataikkal kapcsolatos, illetve egyéb észrevételeiket az – impresszumban is megjelenő – onkormanyzati_hirlevel@ktm.gov.hu e-mail címre szíveskedjenek megküldeni.

JOGSZABÁLYFIGYELŐ

BELÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XIX. törvény a kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének tilalmával összefüggő törvenymódosításokról	
A jogszabály lényege: A jogszabály módosítja az 1999. évi LXXV. törvény jegyző üzlet ideiglenes bezárására vonatkozó jogosítványait. A 2013. évi CCXL. törvény módosítása értelmében az elítélt az érintett települési önkormányzattal egyeztetett módon vesz részt közösségi jóváértékelési programban.	
Hatálybalépés: 2025. június 15.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 55. szám, 2942. o. (2025. május 12.)

KÖZLEKEDÉSI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XI. törvény a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról	
A jogszabály lényege: A módosítás meghatározza a személyszállítási alapellátást, valamint azon szolgáltatásokat, amelyek az alapellátás keretében igénybe vehetők.	
Hatálybalépés: 2025.május 9.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 49. szám, 2680. o. (2025. április 24.)

PÉNZÜGYI ÁGAZAT

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XVIII. törvény az automata bankjegykiadó gépek telepítéséről	
A jogszabály lényege: A jogszabály előírja, hogy a fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatás biztosítása érdekében az adott település önkormányzata köteles ingyenesen megfelelő helyszínt biztosítani és a feltételek kialakításában együttműködni a pénzforgalmi szolgáltatóval.	
Hatálybalépés: 2025. május 15. és más időpontok	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 55. szám, 2940. o. (2025. május 12.)

A jogszabály száma és címe: 2025. évi XXI. törvény a közpénzek szabályozásával összefüggő egyes törvények, valamint a számvitelről szóló törvény módosításáról	
A jogszabály lényege: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény módosítása érinti az önkormányzati csődbiztos tevékenységét. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása a helyi önkormányzat költségvetése megalkotásának szabályaira irányul.	
Hatálybalépés: 2025. május 13. és más időpontok	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 55. szám, 2957. o. (2025. május 12.)

A jogszabály száma és címe: 104/2025. (V. 14.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet módosításáról	
A jogszabály lényege: A módosítás szerint a helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, társulás, térségi fejlesztési tanács tulajdonában álló gazdasági társaságok tárgyévét megelőző, lezárt két üzleti évének számviteli beszámoló szerinti adatain túl a legalább 100 millió forint nettó árbevételű gazdasági társaságok esetében a tárgyévét megelőző üzleti évének féléves és tárgyévi üzleti évének féléves adatairól is információt kell szolgáltatniuk.	
Hatálybalépés: 2025. május 15. és más időpontok	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 56. szám, 3121. o. (2025. május 14.)

A jogszabály száma és címe: 13/2025. (V. 14.) NGM rendelet a települési önkormányzatok helyi iparüzési adóbevétel többlete alapján 2025. május hónapban teljesítendő fizetési kötelezettség összegéről	
A jogszabály lényege: A települési önkormányzatok által a helyi iparüzési adóbevétel többlete alapján a 2025. május havi nettó finanszírozás keretében teljesítendő fizetési kötelezettség önkormányzatonkénti összegét az 1. melléklet tartalmazza.	
Hatálybalépés: 2025. május 15.	Magyar Közlönyben való megjelenés: 2025. évi 56. szám, 3140. o. (2025. május 14.)

Lezárva: 2025. május 21.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. A megjelent indoklások elérhetők a magyarkozlony.hu, valamint a [Nemzeti Jogszabálytár](#) oldalain.

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

AZ UKRAJNA TERÜLETÉN FENNÁLLÓ FEGYVERES KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYFIGYELŐ

Jogszabályok jegyzéke

[15/2025. \(V. 23.\) NGM rendelet](#)

az árfigyelő rendszerbe tartozó termékkategóriákról és termékekről szóló 11/2023. (VI. 22.) GFM rendeletnek az árfigyelő rendszer bővítésével összefüggő módosításáról

A 11/2023. (VI. 22.) GFM rendeletet módosító rendelkezések 2025. június 8. napján lépnek hatályba.

[108/2025. \(V. 23.\) Korm. rendelet](#)

az árfigyelő rendszer létrehozásáról és működéséről szóló 163/2023. (V. 8.) Korm. rendeletnek az árfigyelő rendszer bővítésével összefüggő módosításáról

A 163/2023. (V. 8.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések 2025. június 8. napján lépnek hatályba.

Megjelentek a Magyar Közlöny [2025. évi 61.](#) számában.

[105/2025. \(V. 14.\) Korm. rendelet](#)

az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 50/2025. (III. 24.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről

Az 50/2025. (III. 24.) Korm. rendeletet módosító rendelkezések végrehajtottá váltak és hatályukat veszítették 2025. május 17. napjával.

Megjelent a Magyar Közlöny [2025. évi 56.](#) számában.

Lezárva: 2025. május 26. (Magyar Közlöny 2025. évi 61. szám)

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

A KÚRIA HELYI ÖNKORMÁNYZATOKAT ÉRINTŐ DÖNTÉSEI

Az ügy tárgya: Költségvetés – rendelet tartalma magasabb szintű jogszabályok szerint

Az ügy száma: [Köf.5007/2025/9.](#)

A döntés elvi tartalma: [54] Ha az önkormányzati rendelet utóbb megalkotott és hatályba lépő más, magasabb szintű jogszabállyal ellentétessé válik, akkor az önkormányzatnak módosítania kell rendeletét. [55] A helyi költségvetési rendeletnek valamennyi, az adott költségvetési évben várható teljesítendő bevételeket és a jóváhagyott teljesíthető kiadásokat tartalmaznia kell a magasabb szintű jogszabályok által előírtak szerint.

Az indítvány lényege: [1] Az ügyben érintett önkormányzat elfogadta a 2025. évi összevont költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletét (Ör.).

[3] A Kormányhivatal (indítványozó) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított törvényességi felügyeleti jogkörében, az Mötv. 132. § (3) bekezdésének b) pontja alapján vizsgálta az Ör. mint költségvetési rendelet jogszerűségét, a magasabb szintű jogszabályokkal való összhangját.

[4] Az indítványozó törvényességi felhívást bocsátott ki az önkormányzat részére arra tekintettel, hogy álláspontja szerint az Ör. szolidaritási hozzájárulással kapcsolatos tervszáma a Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló 2024. évi XC. törvény (2025. évi Kvtv.), valamint a települési önkormányzatok által 2025. évben teljesítendő önkormányzati szolidaritási hozzájárulás összegéről szóló 1/2025. (II.11.) NGM rendelet (NGM rendelet) szabályaiba ütközik, s felhívta az önkormányzatot, hogy a jogszabálysértő helyzetet szüntesse meg.

[5] A törvényességi felhívást az önkormányzat ülésén a főpolgármester előterjesztése alapján megtárgyalta és annak elutasításáról döntött. Erről a főpolgármester elektronikus levélben tájékoztatta az indítványozót 2025. március 6 napján.

[6] Figyelemmel arra, hogy az önkormányzat nem értett egyet a törvényességi felhívásban foglaltakkal, az erről szóló tájékoztatást követően a Kormányhivatal a törvényességi felhívás eredménytelenségét állapította meg.

Részlet az indoklásból: [34] A Kúria Önkormányzati Tanácsának az indítványban foglaltak alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Ör. mint költségvetési rendelet szolidaritási hozzájárulásra vonatkozó számadata és kiadási főösszege magasabb jogszabályba ütközik-e.

[42] A 2025. évi Kvtv. az Ör. vitatott rendelkezésének összefüggése kapcsán a Kúria Önkormányzati Tanácsa az alábbiakat állapította meg. A Kvtv. 43. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: „Az önkormányzat a 2. melléklet 62. pontja szerinti önkormányzati szolidaritási hozzájárulás fizetési kötelezettségének beszámítása a települési önkormányzat számára folyósítandó támogatás havi összegéből a nettó finanszírozás keretében történik. Ennek összegét a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet, 4. Önkormányzati szolidaritási hozzájárulás címen kell elszámolni.” E rendelkezés egyfelől technikai jellegű elszámolási szabály, valamint magára a költségvetési törvényben elfoglalt helyére utal, konkrét kötelezettséget nem állapít meg az önkormányzatok számára. Erre figyelemmel a megjelölt rendelkezésből nem következik az indítványozó által megjelölt jogszabálysértés.

[43] A Kvtv. 2. mellékletének 62.1. pontja szerint: „A 25 000 forint feletti egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képességgel rendelkező önkormányzat az egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képességétől függő mértékű szolidaritási hozzájárulást teljesít a központi költségvetésnek. A szolidaritási hozzájárulás alapja az önkormányzat 1.3. pont szerinti iparüzési adóerő-képességet meghatározó adóalapja (a szolidaritási hozzájárulás alapja). A szolidaritási hozzájárulás központi költségvetés felé történő teljesítése a nettó finanszírozás keretében történik.” E rendelkezés lényegében a szolidaritási hozzájárulás fizetésének kötelezettségét írja elő. Majd a 62.2. pontja tartalmazza a szolidaritási hozzájárulás számításakor alkalmazandó paramétertáblát iparüzési-adóerőképesség szerint. A 62.5. pontja pedig azt állapítja meg, hogy az államháztartásért felelős miniszter az önkormányzati szolidaritási hozzájárulás e pont szerint számított önkormányzatonkénti összegét rendeletben teszi közzé.

[44] A 2025. évi Kvtv. fenti rendelkezéseiből az a következtetés vonható le, hogy bár a fizetési kötelezettség előírását, továbbá a 62.2 pont a paramétertáblát is tartalmazza, az ahhoz szükséges egyéb adatokat, így például az egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képesség konkrét település szerinti összegét nem határozza meg, a hozzájárulás alapjánál pedig minimum és maximum százaléktételeket tűntet fel. Ebből a hozzájárulás mértéke ugyan az önkormányzatok számára hozzávetőlegesen tervezhetővé válik, nem véletlenül rendelkezik maga a jogalkotó arról a 62.5. pontban, hogy ezen számítás alapján a hozzájárulás önkormányzatonkénti összegét rendeletben teszi közzé az államháztartásért felelős miniszter.

[45] A 2025. február 12. napjától hatályos NGM rendeletnek „A települési önkormányzatok által 2025. évben teljesítendő önkormányzati szolidaritási hozzájárulás önkormányzatonkénti összege” címet viselő 1. számú melléklete már egyértelműen előírja, hogy az indítványozott önkormányzatnak fizetési kötelezettsége keletkezik a 2025-ös költségvetési év vonatkozásában. Ezen időponttól kezdődően az Ör. által meghatározott összeg az NGM rendelet által meghatározott összeghez képest alultervezetté vált.

[46] A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 2. § (4) bekezdésének b) pontja alapján az önkormányzati rendeletek megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály illeszkedjen a jogrendszer egységébe, d) pontja szerint pedig azt, hogy az megfeleljen a jogalkotás szakmai követelményeinek. A Kúria Köf.5017/2022/4. és Köf.5003/2024/5. számú határozataiban foglaltak szerint „az Alaptörvény és a Jat. hivatkozott rendelkezései alapján megállapítható, hogy ha az önkormányzati rendelet utóbb megalkotott és hatályba lépő más, magasabb szintű jogszabállyal ellentétessé válik, akkor az önkormányzatnak módosítania kell rendeletét. A Kúria efelett öröködik az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésén és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 12. § (2) bekezdés b) pontján alapulóan.

[47] Mindezek alapján a Kúria Önkormányzat Tanácsa megállapította, hogy az önkormányzat kötelezettsége lett volna az Ör. szabályozását az időközben hatályba lépő NGM rendelethez igazítani, ennek hiányából adódóan az Ör. 1. számú melléklete az önkormányzatra vonatkozó 25. fejezete 846001 címkódú sorának, szolidaritási hozzájárulás címén, a működési kiadás oszlopban szereplő összeg, valamint ebből következően az ezen összeget is magába foglaló kiadási főösszeg, az Ör. 1. § (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott szövegrésze az NGM rendelet 1. számú mellékletébe ütközik.

[48] A Kúria Önkormányzati Tanácsa nyomatékosan hangsúlyozza, hogy önmagában nem az NGM rendeletben meghatározott összeg Ör.-rel való összhangba hozatala keletkezteti a konkrét fizetési kötelezettséget az önkormányzat számára.

Tehát attól, hogy az Ör.-ben szerepeltetni szükséges minden várható kiadást, nem jelenti azt, hogy a nettó finanszírozás szabályaira is tekintettel valójában akkora fizetési kötelezettsége keletkezik a tárgyév során, mint amit betervezett, ahogyan ez bármely kiadási vagy bevételi előirányzatnál is előfordulhat. Az önkormányzat indítványában maga hivatkozik arra, hogy ezek a tervszámok a folyamatban lévő peres eljárások eredményére tekintettel változhatnak. Így tehát az NGM rendelet szerinti összeg Ör.-ben való szerepeltetése nem jelent konkrét fizetési kötelezettséget, ugyanakkor az azzal való tervezés elengedhetetlen a helyi közpénzekkel való kiszámítható gazdálkodás érdekében. Ezen jövőbeli lehetőségek nem mentesítik az önkormányzatot azon kötelezettsége alól, hogy az Ör. szabályozását a mindenkor hatályos magasabb szintű jogszabályokkal összhangba hozza.

[53] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványban megjelölt részek vonatkozásában a már kifejtettek szerint megállapította, hogy az Ör. 1. számú melléklete az önkormányzatra vonatkozó 25. fejezet 846001 címkódú sorának, szolidaritási hozzájárulás címén, a működési kiadás oszlopban szereplő összeg, valamint az ezen összeget is magába foglaló kiadási főösszeg, az Ör. 1. § (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott szövegrész más jogszabályba ütközik, ezért azokat a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette.

Alkalmazott jogszabályok: A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény,
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény,
A Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló 2024. évi XC. törvény
A települési önkormányzatok által 2025. évben teljesítendő önkormányzati szolidaritási hozzájárulás összegéről szóló 1/2025. (II.11.) NGM rendelet.

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ BIZTOSHELYETTES FIGYELEMFELHÍVÁSA, JAVASLATA

A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása és jogalkotási javaslata a szilveszteri tűzijáték használatával kapcsolatban

(Ügyszám: AJB-2041/2025.)

1. Bevezetés

A jövő nemzedékek szószólójaként az Alaptörvényből és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 3. § (1) bekezdése a), b) és g) pontjaiból² fakadó kötelezettségem folyamatosan figyelemmel kísérni a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését és rendszeresen tájékoztatni az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalataimról, valamint e tárgykörben felhívni a figyelmüket a természetes személyek nagyobb csoportját érintő jogsértés veszélyére. Amikor a jövő nemzedékek érdekeinek védelmével kapcsolatban felmerülő aggályokat, fenntartásokat jelzem és az a szűkebb-tágabb nyilvánosság számára megismerhetővé válik, akkor – immár az Alkotmánybíróság által is felhívottan³ – alkotmányos kötelezettségemnek teszek eleget.

A szórakoztató célra szánt pirotechnikai termékek, közismert néven: tűzijátékok közösségi használata nemzeti és helyi ünnepeinken hagyomány, emellett a magáncélú használatuk személyes ünnepeken is közkedvelt. Az államilag szervezett nagyszabású emlékűnnep, az augusztus 20-i tűzijáték, illetve az ünnepi alkalmakon rendezett más országos vagy helyi rendezvények nem tárgyai jelen figyelemfelhívásnak, mivel ezek a látványosságok meghatározott időtartamban, behatárolt helyszínen és szigorú szakmai kontrol mellett kerülnek megrendezésre. A szilveszter mellett előfordulnak olyan egyéb egyedi alkalmak, családi, kis létszámú események is, melyeken bár rövid időre és szűkebb hatósugárral, de szintén pirotechnikai eszközök használatára kerül sor. Ezek ugyancsak zavaró hatást kelthetnek az érintett lakosság körében, ugyanakkor nem olyan volumenűek, hogy az arra vonatkozó rendelkezéseket módosítani lenne indokolt.

² Az Ajbt. 3. § (1) bekezdés alapján „az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese figyelemmel kíséri a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését, és
a) rendszeresen tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatairól,
b) felhívja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosság figyelmét a természetes személyek nagyobb csoportját – különösen a jövő nemzedékeket – érintő jogsértés veszélyére, (...)”
g) javaslatot tehet a jövő nemzedékek jogait érintő jogszabályok megalkotására, módosítására, (...)”

³ 9/2024. (IV. 30.) AB határozat [13] bekezdés szerint: „Az alapvető jogok biztos a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettese (a továbbiakban: biztoshelyettes) az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 3. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján (mely kifejezetten a biztoshelyettes sarkalatos törvényi kötelezettségévé teszi az érintett intézmények figyelmének felhívását a „természetes személyek nagyobb csoportját – különösen a jövő nemzedékeket – érintő jogsértés veszélyére”) amicus curiae beadványban fejtette ki szakmai álláspontját.”

Jelen figyelemfelhívásban kizárólag a szilveszteri tűzijáték tömeges használatával kapcsolatban felmerülő környezeti aggályokra kívánok kitérni. Az óév búcsúztatásának és az újesztendő köszöntésének gyakran alkalmazott eszköze – miután kizárólag ezen időszakban engedélyezett magánhasználatra – a tűzijáték, melynek rövid távú, egyéni élményével szemben a hosszú távú, társadalmi szempontból káros hatásai vagy nem ismertek, vagy alábecsültek. A tűzijátékok, vagyis a szórakoztató célra szánt pirotechnikai eszközök használata során azonban olyan negatív járulékos hatások jelennek meg, amelyek összeadódnak és terhelik nyugalmunkat és környezetünket, emellett veszélyesek lehetnek mind az emberi egészség, mind az állatvédelem szempontjából.

A tűzijátékok magánszemélyek általi, magáncélból történő felhasználásával kapcsolatban az utóbbi években többször felmerült olyan anomália, ami kisebb-nagyobb társadalmi visszhangot kapott. A szilveszter éjszakai tömeges és ellenőrizhetetlen használatuk pedig egyre több településen és közösségben kelt ellenérzést, sőt akár a tűzijáték helyben történő korlátozásának, betiltásának igényét is felveti, ahogyan az több településen meg is történt.

Szószólóként már évek óta foglalkozom a témával, 2019-ben jogalkotási javaslattal éltem az érintett minisztériumok felé. A javaslatot egy-egy szakterületi minisztérium támogatta, azonban a szabályozásért elsődlegesen felelős Belügyminisztérium a hatályos szabályozást megfelelően szigorúnak tartotta.

A tűzijátékok – különösen a 3. és 4. pirotechnikai osztályba sorolható közepes és nagy kockázatot jelentő pirotechnikai eszközök – számottevő zaj- és fényhatással járnak, jelentős nagyságú légszennyezést okoznak, amelyek következményei akár komoly környezeti terhelést is jelentenek. Egyre többen foglalkoznak azzal, hogy a nagy intenzitású és időben koncentráltan jelentkező tűzijátékok káros hatást gyakorolnak az emberek (és állatok) egészségi állapotára, testi és lelki egészségére. A zaj- és fényszennyezés óhatatlanul magában hordozhatja a környezeti és természeti állapot romlásának kockázatát, negatív hatással lehet a biodiverzitásra, akadályozza a pihenés és rekreáció lehetőségét, mindez pedig nemcsak az egészséges környezethez való jog érvényesülését, de az Alaptörvény P) cikke szerinti nemzet közös örökségébe tartozó értékek védelmének kötelezettségét is sértheti.

Mindezek alapján **az egészséges környezethez való joggal, illetve a fenntarthatósággal összefüggésben** a jelen figyelemfelhívásban arra **kívánom felhívni a társadalom**, különösen az ünneplő közösségek, valamint **a jogalkotók figyelmét, hogy** a szilveszter alkalmával használatos **tűzijátékok az esetleges élvezeti következményekhez képest aránytalanul nagy és szükségtelen károkat okozhatnak a környezetünkben és egészségünkben**, melyek elkerülhetők lennének ünneplési szokásaink újragondolásával és a szabályozás módosításával.

2. Alapjogi keretek

Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a zajártalom, a levegőszennyezés, az emberi egészséget veszélyeztető egyéb tényezők az Alaptörvény XXI. cikke szerinti egészséges környezethez való joghoz, valamint az Alaptörvény XX. cikke szerinti egészséghez való joghoz, továbbá az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséhez is szorosan kapcsolódnak.⁴

Az Alaptörvény XX. cikke alapján **mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez**. E jog érvényesülését Magyarország többek között a környezet védelmének biztosításával segíti elő. Az egészséghez való jog szélesebb jelentéssel bír annál, mintsem csupán az egészségügyi ellátáshoz való jogra vonatkozzék, az magában foglalja az olyan intézkedések és körülmények alkotmányos védelmét is, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyén a társadalomban ténylegesen minél hosszabb ideig testi és lelki gondoktól mentes életet élhessen.

Az Alaptörvény XXI. cikke deklarálja, hogy **Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez**. Az egészséges környezethez való jog értelmezését az Alkotmánybíróság elsőként – a jelentősége folytán alaphatározatként értékelhető – 28/1994. (V. 20.) AB határozatában, valamint az arra épülő későbbi határozataiban végezte el. A testület e döntésében az egészséges környezethez való jogot részletesen elemezve megállapította, hogy az elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó. A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is. **E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt elsősorban törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.** A környezethez való jog az emberi élethez való jog érvényesülésének fizikai feltételeit biztosítja. **A környezethez való jog sajátosságaiból következően az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje.**

Az Alaptörvény P) cikke szerint **„az állam és mindenki kötelezettsége a nemzet közös örökségét képező értékek, így különösen a termőföld, az erdők, a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése.”**

A levegő környezeti elemként és természeti erőforrásként külön nevesítés nélkül is, magától értetődően a nemzet közös örökségének körébe tartozó, védendő alkotmányos érték. A levegő minősége és az emberi egészség között is szoros a kapcsolat. A tiszta levegőhöz való jog ugyanolyan emberi alapjog, mint az egészséges ivóvízhez, illetve a szanitációhoz való hozzáférés joga. A megfelelő minőségű levegő az ember fizikai létezésének és egészségének egyik alapfeltétele, ezért minden, a levegő szennyezettségére potenciálisan hatást gyakorló szabályozáskor a jogalkotónak nagy körültekintéssel és gondossággal kell eljárnia, figyelemmel hazánk amúgyis kedvezőtlen légszennyezettségi állapotára. Az államnak alkotmányos kötelezettségeit szem előtt tartva kell eljárnia minden olyan jogszabály megalkotásánál, amely érinti a nemzet közös örökségét, a jelen és a jövő nemzedékek életfeltételeit.

⁴ Lásd: 3047/2024. (II. 23.) AB határozat, 3395/2020. (X. 29.) AB végzés, 17/2018. (X. 10.) AB határozat

A biológiai sokféleség, a honos növény és állatfajok szintén a nemzet közös örökségébe tartozó értéknek jelennek meg az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában és P) cikkében. Azok megóvása az emberiség érdeke, mert annak csökkenése veszélybe sodorja mindazon ökoszisztéma szolgáltatások nyújtását, amelyek az emberi élethez szükségesek. Az egészséges környezethez való jog biztosítása, a megfelelő környezeti minőség viszont nem érhető el a természeti értékek, így a biológiai sokféleség fenntartása nélkül. Az Alaptörvénynek a jelen és a jövő nemzedékek közötti szövetségre és bizalmi elvre épülő rendelkezései alapján elsősorban az államtól, de mindenki mástól is elvárható, hogy az emberi élet alapfeltételét képező természeti értékek, különösen a biológiai sokféleség megőrzésében részt vállaljon.

E körben arra is figyelemmel kell lenni, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően **„az egészséges környezethez való jog részét képezi az elővigyázatosság és a megelőzés elve is (...), melynek értelmében a XXI. cikk (1) bekezdés sérelmének megállapításához nem szükséges a környezet állapotának tényleges romlása, hanem már az állapotromlás kockázata (illetőleg az állapotromlás kockázatának felmérésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása vagy figyelmen kívül hagyása) is megalapozza az alaptörvény-ellenesség megállapítását.”**⁵

A tűzijáték környezeti hatásaiból eredő – egyebek mellett a zajártalom, a levegőszennyezés, a robbanásveszély – emberi egészséget és ebből eredően az alapvető jogok érvényesítését érintő következtetések és az adódó alapjogi keretek valamennyi hatásra vonatkoznak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára (is) alapozottan, ehelyütt a zajvédelem tekintetében kimunkált kereteket hivatkozunk, mely **„érdekazonosság miatt (...) nem csak az egészséges környezethez való joghoz [Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés], hanem az egészséghez való joghoz [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés] is szorosan kapcsolódik”**.⁶ Nemrég kiadott jogalkotási javaslatomban már kifejtettem, hogy **„a csend a természet adta olyan különleges erőforrás, amely az ember fizikai és mentális egészségének és így életének alapfeltétele. A csendes, zavartalan környezet teszi lehetővé a pihenést, a magas szintű szellemi teljesítményt, a lélek kiegyensúlyozottságát. ... Az Alaptörvényből következőleg tehát a csend mint sajátos természeti erőforrás védelmét, fenntartását és jövő nemzedékek számára való megőrzését mindenki, de kiemelten is az állam köteles biztosítani. Az államnak a jogalkotásban, valamint a jogszabályok tényleges hatályosulásának előmozdításában olyan megoldásokra kell törekednie, amelyek a természet adta csend magas szintű védelmét biztosítják.”**⁷

Fentiek alapján az elővigyázatosság és megelőzés alapelveinek érvényesülése, valamint a fent jelzett alapjogok védelmének biztosítása érdekében a tűzijátékok használata kapcsán az államnak, önkormányzatoknak olyan szabályokat kell alkotnia, amelyek biztosítják, hogy a környezeti állapotromlásnak, illetve az egészségromlásnak már a kockázata se merülhessen fel.

⁵ 3047/2024. (II. 23.) AB határozat Indokolás [19]

⁶ 3047/2024. (II. 23.) AB határozat Indokolás [20]

⁷ A jövő nemzedékek szószólójának jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslata a polgári lőterek környezetterhelésével összefüggésben (2025. március 28.):

https://www.ajbh.hu/documents/10180/0/1451_2025_Loter_allasfoglalas.pdf

3. Szabályozási környezet

A jelenleg hatályos szabályok szerint a lőfegyverekről és lőszerokről szóló 2004. évi XXIV. törvény 18/A. § (1) bekezdése szerint **rendőrség által kiadott hatósági engedély szükséges** a jogszabályban meghatározott polgári célú pirotechnikai tevékenység (ebbe beleértendő a pirotechnikai termék gyártása, forgalomba hozatala, forgalmazása, tárolása, kiállítása, felhasználása, birtoklása, vizsgálata, valamint megsemmisítése is) végzéséhez. Azaz minden tűzijátékkal kapcsolatos tevékenységet (birtoklást, felhasználást is) a rendőrség engedélyez, ellenőriz és szankcionál szükség esetén.

A polgári célú pirotechnikai tevékenységekről szóló 173/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet) a pirotechnikai termékeket a kockázattól és a zajszinttől függően négy osztályba sorolja, amelyekből az első három kategória kerülhet magánszemélyek birtokába, a negyedikbe tartozó eszközöket már csak pirotechnikus használhatja és kezelheti.

Az 1. pirotechnikai osztályba tartozó termékeket (ezeket korábban játékos pirotechnikai terméknek nevezték) már a 14. életévüket betöltött személyek is megvásárolhatják. Ezek az eszközök nagyon alacsony kockázatot jelentenek és elhanyagolható zajt okoznak, azokat behatárolt területen való használatra szánják. Magánszemély az 1. pirotechnikai osztályba tartozó pirotechnikai terméket az év bármely napján felhasználhatja magánterületen.

A 2. pirotechnikai osztályba tartozó kis tűzijátékok (például rakéták, bombatelepek, római gyertyák) megvásárlásához azonban már igazolni kell, hogy a vevő elmúlt 16 éves. Ezen termékek kockázata és zajszintje ugyancsak alacsony, szabadban lévő, behatárolt területen való használatra készülnek. A 2. pirotechnikai osztályba tartozó kis tűzijátékokat felhasználni a használati és kezelési útmutatóban meghatározottak szerint magánterületen egész évben lehet.

A 3. pirotechnikai osztályba a közepes kockázatot jelentő, szabadban, nagy nyílt területen felhasználható termékek tartoznak. A jogalkotó szerint használatuk során keletkező zaj szintje nem ártalmas az emberi egészségre. Az ide tartozó eszközöket december 28-a és 31-e között engedély nélkül vásárolhatják meg a 18. életévet betöltött személyek, összesen nettó három kilogramm hatóanyag-tartalomig. A tűzijátékokat felhasználni a használati és kezelési útmutatóban meghatározottak szerint december 31-én 18 órától a következő naptári év január 1-jén 6 óráig lehet. A fel nem használt vagy hibás, 3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték terméket január 5-ig a vevő köteles a forgalmazónak visszaszállítani, aki ezt köteles térítésmentesen és költség felszámítása nélkül visszavenni.⁸

Tehát a 2004. évi XXIV. törvényben rögzített kötelező rendőrségi engedélyezési rendszer alól ad a Korm. rendelet szélesebb körű kivételi lehetőséget az alacsony kockázatú 1. és 2. pirotechnikai osztályba sorolt termékek esetén. Továbbá ad egy sokkal szűkebb körű időbeli kivételt, miszerint **nem kell engedély** a nagykorú személynek a 3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék szilveszteri időszakban történő megvásárlásához és felhasználásához.

⁸ Korm. rendelet 107-108. §

Fontos jogszabályi kitétel, hogy az 1-3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék közintézményben, középületben, sportlétesítményben, egyházi jogi személy által használt helyiségben, védett természeti területen, rendezvény helyszínénél szolgáló nyilvános helyen, illetve a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésen **kizárólag pirotechnikus által birtokolható, illetve használható fel.**

Röviden összefoglalva: az 1. és 2. pirotechnikai osztályba sorolt tűzijátékok egész évben megvásárolhatók magánszemélyek által is életkori korlátozással, a 3. osztályba sorolt termékekhez pedig december 28. és 31. között lehet engedély nélkül hozzájutni, szintén életkori korlátozással. A professzionális, 4. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termékeket pedig egész évben, így ebben az időszakban is csak szakképzett pirotechnikus vásárolhatja meg érvényes felhasználási engedély birtokában.

4. A szabályozás kapcsán felmerülő aggályok

A 3. pirotechnikai osztályba sorolt tűzijátékok a Korm. rendelet meghatározása, illetve a jogalkotó feltételezése szerint csekély veszélyességűek és hanghatásúak, ez a megengedő szabályozás alapja. Azonban míg ezen indokok egy-egy eszközre önmagában külön-külön érvényesek lehetnek, tömeges használatuk során az együttes hatások összeadódnak és időben is elhúzódóak, így ezek csekély veszélyességére történő hivatkozás nehezebben alapozható meg, illetve a kockázatok negligálása még kevésbé reális. A hatályos szabályok felülvizsgálata már emiatt is indokolt lenne.

A 3. pirotechnikai osztályba tartozó termékek vásárláshoz és felhasználáshoz azonban alapvetően azért kapcsolódik korlátozás, mert ezek a termékek – bár csekély veszélyességűnek minősülnek, de azért még – robbanásveszélyesek. A szilveszteri időszakban magánszemélyek számára engedély nélkül kapható termékek veszélyessége azonban ebben az időtartamban, az újévi ünneplés alatt is fennáll, sőt – amit a tűzijátékok használatához kapcsolódó mentőriasztások száma is igazol – akár maradandó sérüléseket okozhat.

Az előforduló sérülések mellett ráadásul a zajártalom sem elhanyagolandó tényező, bár a jelenlegi szabályozás szerint ezen eszközök *„zajsztíjtje nem ártalmas az emberi egészségre”*. Ez az állítás azonban **nem veszi figyelembe sem az összeadóó, sem a váratlan és erőteljes (lökésszerű), így nehezen mérhető zajhatás eseti következményeit, sem az egyéni érzékenységet (pl. életkori, mint csecsemő-, gyermek- és időskor, vagy idegrendszeri szempontokat)**. Ezen túl különösen nincs tekintettel a velünk élő társ- haszonállatokra – még kevésbé az ember közelében élő vadállatokra –, melyeknek egyes érzékszervei – így a hallása is – az emberénél **fejlettebbek**. A felelős állattartók, állatvédők ezért indokoltan kezdeményezik időről-időre a tűzijátékok használatának korlátozását számtalan fórumon.

Az utóbbi években végzett mérések alapján megállapítható, hogy a zajszennyezés mellett a tűzijátékok használata során keletkező **égéstermékek jelentős mennyiségű káros anyagot tartalmaznak**, melyek egy része – különösen időben és térben koncentrált megjelenése miatt – maradandóan terheli környezetünket és így légzőszerveinket is, ami kiváltképpen a téli időszakban még fokozottabban érezhető.

A robbanásveszély, illetve az ebből eredő sérülések veszélye, valamint a zaj- és légszennyezés egészségre ártalmas volta miatt tehát mind magunk, mind a környezetünkben élő állatok védelme érdekében szükséges lenne újragondolni az ünneplés iránti igényünket és ennek a környezettel harmóniában lévő kielégítését, ahogyan ezt egyre több település már meg is tette a tűzijátékok használatának korlátozásával vagy éppen teljes betiltásával.

A 3. pirotechnikai osztályba tartozó eszközök használatával és engedélyezésével kapcsolatban széleskörű társadalmi érintettség és változtatási igény tapasztalható az alábbiak szerint:

(i) A 3. besorolású termékek használatának **közepes kockázati szintje laikus felhasználó számára nem egyértelmű**, amit az is bizonyít, hogy nem múlik el szilveszter ilyen jellegű baleseti sérülés, esetleg kisebb tüzeset nélkül. Ennek oka lehet akár a szakszerűtlenül tárolt termék, vagy azok túlzott mértékű, együttes használata, esetleg a helyszínen hagyott, korábban fel nem robbant tűzijáték. További probléma, hogy ezek a pirotechnikai termékek tárolása egyáltalán nem minősül biztonságosnak, ezért sem lehet a szilveszteri időszak után magánszemélyeknek megőrizni azokat, hanem a jogszabályok alapján vissza kell vinni a forgalmazónak. A fel nem használt tűzijáték tárolásának tilalma azonban egyrészt nem ellenőrizhető, másrészt nem betartható követelmény, miközben meglepte arra utal, hogy a közepes kockázat foka már eleve kizárná a nem szakszerű, lakóingatlanban való tárolást. Nem életszerű a forgalmazó részére előírt kötelező visszavételi határidő, január 5-e sem, különösen azt is figyelembe véve, hogy jellemzően a forgalmazó ideiglenes árusítóhely, mely az ünnepet követően már nem feltétlenül található meg az eredeti helyszínen. **Adott tehát egy közepesen veszélyes, otthoni tárolásra általában nem engedélyezett pirotechnikai eszköz, melynek kockázatait az átlagos vásárló nem ismeri, tényleges jogi következmény nélkül otthon tárolja és az engedélyezett időszakon túl is bármikor felhasználja, hiszen a tilalmak betartásának ellenőrzése erősen kétséges, gyakorlatban végeredményben nem kivitelezhető.**

(ii) A 3. besorolású termékek **zajszintje jóval meghaladja az egészségre nem káros 65 dB-t**, azonban hatása időben valóban korlátozott, így tartós halláskárosodást – a közvetlen kitettséget kivéve – nem okoz. Szükséges azonban rámutatni arra, hogy mind az egyszeri, mind az összetett hatás a lakott környezetben – akár visszhanghatással is felerősítve – kifejezetten bántó, sőt az arra érzékenyeknél, így kiváltképpen a gyermekek, az időskorúak és a háziállatok esetén negatív idegrendszeri következménnyel is jár(hat).

(iii) A **pirotechnikai eszközök minősítésében eddig semmilyen szerepet nem kapott a légszennyezés mérése, értékelése**, holott a légszennyezettség szempontjából egyébként is terhelt téli időszakban ezen eszközök tömeges használatával járó kiemelkedő egészségkárosító hatást nem lehet figyelmen kívül hagyni. A robbanóhatás a puskapornak (kálium-nitrát, kén), a színes fényhatás mérgező alapanyagoknak, nehézfém vegyületeknek köszönhető. Ezen anyagok közül több leülepedik, majd lebomlik a környezetben, azonban nem egy olyan akad, amelyik a légutakba jutva maradandó hatást fejt ki. A nehézfémekkel együtt körülbelül 100 kemikália található a pirotechnikai eszközökben. A keletkező, jellemzően aeroszol égéstermékek negatív egészségügyi hatása a legkülönbözőbb lehet. A pirotechnikai eszközökben található klórtartalmú anyagok égése során rendkívül káros, többek között rákkeltő dioxinok és furánok keletkeznek. Mindezek tényleges kockázatelemzésére eddig nem került sor.

(iv) Bár a tűzijáték jellemzően lakott területen, városias környezetben jelenik meg, **állatvédelmi szempontból is aggályos**, túlzott használata az állatkinzás határait feszegeti. A társ- és háziállatok súlyos stresszként élhetik meg ezt az időszakot, ugrásszerűen megnő a szökések, elkóborlások száma. Nem véletlen, hogy a társállatot tartó lakosok kezdeményezték elsőként a szilveszteri tűzijáték szigorítását. Emellett a települések környező természeti területein található vadon élő állatok zavarása is elkerülhetetlen, melynek mértéke és következményei nehezen értékelhetőek, arra nézve adatok sem állnak rendelkezésünkre.

(v) **Védett természeti területekre vonatkozó speciális szabályok:** A Korm. rendelet értelmében 3. (és 4.) pirotechnikai osztályba tartozó terméket **tilos védett természeti területen felhasználni**.⁹ Tűzgyújtási tilalom esetén védett természeti területen az 1. és 2. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék felhasználása is tilos. Védett természeti területre a felhasznált pirotechnikai termékek védőterülete sem érhet be, továbbá védett természeti területen pirotechnikai tárolóhely sem létesíthető.¹⁰ A Korm. rendelet azt is előírja, hogy védett természeti területen pirotechnikai termék felhasználása kizárólag állami, nemzeti vagy önkormányzat által szervezett ünnepség, vagy az ezekhez kapcsolódó rendezvények keretén belül, a települések belterületén engedélyezhető.¹¹ Fentiek alapján egyértelmű, hogy a védett természeti területen található értékek, fajok, élőhelytípusok, életközösségek védelme érdekében az elővigyázatosság és megelőzés elveivel összhangban sokkal szigorúbb szabályokat alkalmaznak, miközben ugyanez az érzékenységi jellemző a nem védett természeti területen található életközösségekre és a társ- és haszonállatok esetében is. Az összes élőlény, vagy akár az emberi egészség védelme érdekében is indokolt lenne a szigorúbb szabályozás.

5. Javaslat a szabályozás módosítására

5.1. Az előzőek és az Alaptörvényben rögzített egészséges környezethez való alapvető jog szempontjából aggályos, hogy míg a tűzijátékok élvezője a lakosság kisebb-nagyobb csoportja, addig azok környezeti hatásainak elszenvedője a teljes lakosság, valamint a társ-, haszon-, illetve vadon élő állatok.

Erre figyelemmel indokolt a polgári célú pirotechnikai eszközök használatáról szóló szabályozás módosítását kezdeményezni. Megalapozott igény, hogy a 3. pirotechnikai osztályba sorolt eszközökre is olyan általános tiltás vonatkozzék, mint a 4. pirotechnikai osztályba sorolt eszközökre, vagyis tartásuk és használatuk magánszemélyek számára a korlátozott szilveszteri időszakban sem volna megengedett. Speciális esetekben az önkormányzatok, intézmények, állami szereplők megfelelő indokkal ettől eltérhetnének, amennyiben ragaszkodnak a tűzijáték megtartásához. **E módosítás következtében a szilveszterkor megszokott tűzijátékok felhasználása lehetőség szerint településenként, közösségi szervezésben, és kizárólag szakképzett pirotechnikus közreműködésével valósulhatna meg, bármilyen egyéb felhasználási lehetőség egyidejű tiltásával.** Így az általánosan tiltott termékek körébe kerülnének az e kategóriába tartozó tűzijátékok is, melyek forgalomba hozatalának, forgalmazásának, birtokban tartásának stb. tilalmát a már meglévő hatósági rendszer (rendőrség, fogyasztóvédelmi, kereskedelmi hatóság, piacfelügyelet stb.) felügyelné, ellenőrizné, bírságozná.

⁹ Korm. rendelet 5. § (2) bekezdés

¹⁰ Korm. rendelet 17. § (2) bekezdés

¹¹ Korm. rendelet 82. § (1) bekezdés

A fentiek értelmében a következő konkrét jogszabályi módosítások szükségessége merül fel:

(i) A 3. besorolású pirotechnikai eszközök magánszemély által történő vásárlása a továbbiakban ne legyen megengedett, ezek felhasználása – kormányrendeletben – kizárólag rendőrségi engedéllyel rendelkező pirotechnikai szakértőkre korlátozódna, míg az 1. és 2. kategóriájú pirotechnikai eszközök lakossági felhasználása változatlanul fennmaradna.

(ii) Amennyiben egy közösség a szilveszteri ünneplés során, vagy egyéb alkalommal nagyobb szabású, látványosabb tűzijáték élvezetére vágyik, annak megvalósítása – hasonlóan az augusztus 20-i megemlékezéshez – 3. besorolású pirotechnikai eszköz használatával ne egyéni, hanem közösségi látványosság legyen, a települési önkormányzat vagy más állami szerv szervezésében és lebonyolításában. Ezen közösségi tűzijáték intézményi beszerzése, a hagyományos 3. besorolású pirotechnikai eszköz felhasználása, a biztonsági előírások betartása, pirotechnikai szakember alkalmazása révén úgy biztosítható a szilveszteri hangulat, hogy közben azon lakosok érdekei is kevésbé sérülnének, akik az ünneplésnek ezt a módját nem támogatják, illetve az állatvilág és a tágabb környezet védelmére is több figyelem fordulna. Nem utolsó sorban az esemény – ellenőrzött mivolta miatt – időben is jelentősen korlátozottabb terhet jelentene a lakosság és az élőlények számára.

(iii) A közösségi tűzijáték helyszínén és időtartamán kívül a 3. besorolású eszköz magánszemély általi használatát is indokolt a teljes tilalom alá vonni. Amennyiben tehát magánszemély eseti ünneplésre 3. besorolású pirotechnikai eszközt kívánna felhasználni, azt pirotechnikai szakember közvetítésével és jelenlétében tehetné meg, a már most is szükséges megfelelő rendőrségi bejelentés megtételével.

(iv) Szintén felülvizsgálatra szorul az 1. és 2. osztályba sorolt pirotechnikai eszközök vásárlását és tárolását kiskorúaknak is lehetővé tevő, erősen megengedő szabályozás. A korábban kifejtett veszélyességi tényezők miatt, egyéb korlátozott használhatóságú szerekhez és eszközökhöz hasonlóan itt is a betöltött 18. életévhez indokolt kötni már a vásárlás lehetőségét is.

A tűzijáték használata Európa más országaiban is elterjedt, összevetésben ugyanakkor e tekintetben hazánkban kiemelkedően megengedő a szabályozás. Az általunk áttekintett külföldi szabályozásokban nem vásárolhat 18. éven aluli személy 1. és 2. kategóriába sorolt terméket sem, 3. kategóriába sorolt terméket pedig például Belgiumban, Hollandiában, Svédországban kizárólag képzett szakember, vagy képzésen részt vett magánember használhat fel.

5.2. Az Alaptörvény 32. cikke (1) bekezdése a) pontja szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkothat. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény (Mötv.)¹² alapján **a helyi környezet- és természetvédelem a helyi önkormányzatok feladatkörébe tartozik.** Ezen túlmenően a Mötv. 8. § (1) - (2) bekezdései alapján a helyi közösség tagjai a helyi önkormányzás alanyaként kötelesek:

a) öngondoskodással enyhíteni a közösségre háruló terheket, képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a közösségi feladatok ellátásához;

¹² Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény különösen 10-13. §

b) betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait. A helyi önkormányzat képviselő-testülete **rendeletében meghatározhatja öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit.**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) szerint pedig a helyi önkormányzat a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki.¹³ A Kvt. 48. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat esetén a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben – illetékességi területére **a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.** A Kvt. 48. § (4) bekezdése értelmében pedig a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik például a:

- a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével kapcsolatos eljárásban való közreműködés,
- területek zajvédelmi szempontból fokozottan védetté nyilvánítása,
- csendes övezet kijelölése, valamint
- a helyi zajvédelmi szabályok megállapítása.

A fentiek alapján a tűzijátékok használatát szabályozó önkormányzati rendeletek megalkotása összhangban áll az Alaptörvény rendelkezéseivel, mert segíti érvényre juttatni a természeti erőforrások, a honos növény- és állatfajok, a nemzet közös örökségét képező értékek védelmét, a környezeti és egészségügyi alapjogok teljesítését. Az önkormányzatnak joga van ahhoz, hogy a helyi viszonyokat jól ismerve, az együttélés szabályait helyi szinten, a helyi sajátosságokat figyelembe vevő jogalkotással szabályozza.

Az előzőekre már számos pozitív példa van, több település, önkormányzat döntött úgy, hogy élve a lehetőséggel, helyi rendeletben korlátozzák vagy teljesen megtiltják a tűzijátékok szilveszteri használatát.

Kitűnő és követendő példaként a 2018. év végén **Tata Város Önkormányzata**¹⁴ a lakosság egyetértésével, az Öreg-tónál telelő vadludak és egyéb madárfajok védelme érdekében teljes mértékben megtiltotta a szabadtéri tűzijáték használatát, amely intézkedés kapcsán alapvetően pozitív visszajelzések érkeztek. Ennek fontos természetvédelmi következménye: a védett madarak immár nem hagyják el tömegesen a tavat és környékét szilveszterkor, hanem a helyükön maradnak. Tegyük hozzá, hogy a tilalom ellenőrizhetősége rendkívül korlátozott, így az önkéntes jogkövetésbe vetett bizalom a jellemző.

¹³ Kvt. 46. § (1) bekezdés c) pontja: „A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz.

¹⁴ Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének a tűzijátékok használatának korlátozásáról szóló 21/2018. (X. 31.) önkormányzati rendelete

Jó példaként említhető továbbá, hogy **Óbuda-Békásmegyer** lakosságának testi- és lelki egészségéhez, valamint az egészséges környezethez, pihenéshez való alapvető jogának érvényesülése érdekében Budapest Főváros III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete helyi rendeletben¹⁵ a szilveszteri tűzijátékkal összefüggő olyan zajvédelmi rendelkezést fogadott el, amely teljes mértékben megtiltja a tűzijáték használatát lakóövezetben és a természetvédelmi területeken. A képviselő-testület szerint *„a szilveszter a szórakozás és az ünneplés ideje, vagy éppen a pihenésé, ám mégis előfordulhat, hogy ezek helyett, a tűzijátékok folyamatos dörrenése miatt, az óév búcsúztatása síró kisgyermekünk, rettegő háziállataink megnyugtatójáról, vigasztalásáról szól. És arról sem feledkezhetünk meg, hogy ilyenkor a félelmetes zaj miatt menekülő vadon élő állatok még menedéket sem találhatnak. A szilveszteri köztéri tűzijátékozás tehát rengeteg embert és állatot is érint, függetlenül attól, hogy szeretnének-e annak részesei lenni. (...) A III. kerületben körülbelül 7 ezer kisgyermek és mintegy 50 ezer kutya él, az ő érdekükben, valamint a szülők és gazdik érdekében terveztük szigorítani a kerületi tűzijátékozás szabályait.”*

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat Képviselő-testülete¹⁶ pedig egyes kiemelt belvárosi (például: Erzsébet tér, Bazilika előtti Szent István tér) területeken léptetett életbe tűzijáték használati tilalmat, így tilos még szilveszterkor is pirotechnikai eszközöket használni. A képviselő-testület indokolása alapján a szilveszter közeledtével hatványozódhat a tűzijátékok felelőtlen használata, amely az élet- és vagyonbiztonságot veszélyezteti, továbbá jelentősen megzavarhatja a kerület lakóinak, az idelátogatóknak, továbbá a madarak és a házikedvencek nyugalma, emellett a felhasznált termékek a veszélyességükön túl jelentős mennyiségű hulladékot is termelnek.

Fentiekből is látható, hogy **az önkormányzatok a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva saját rendelettel térben és időben is korlátozhatják a pirotechnikai eszközök használatát. E rendeletek megalkotását közösségvédelmi, környezet- és természetvédelmi, zajvédelmi, egészségvédelmi vagy állatvédelmi indokokra is lehet alapozni.**

Nincs akadálya, hogy az önkormányzati rendelet a település egyes érzékeny övezeteire, részeire vonatkozó tilalmat vagy korlátozást állapítson meg, illetve szintén nem aggályos, ha az önkormányzati rendelet a helyi lakosság környezet- és egészségvédelme érdekében szigorúbb korlátozást vagy tilalmat állapít meg, mint azt az országos jogszabály általános érvennyel tette. A korábban kifejtettek és a jövő nemzedékek érdekeinek védelme szempontjából pedig támogatandó az a szabályozás, amely a generális szabályoktól eltérően a települések egy részén nem engedélyezi egyes tűzijátékok felhasználását, azaz az általános előírásoktól szigorúbb szabályokat alkalmaz.

¹⁵ Budapest Főváros III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének 32/2024. (XII. 23.) önkormányzati rendelete a szilveszteri tűzijátékkal összefüggő helyi zajvédelmi szabályokról

¹⁶ Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat Képviselő-testületének 26/2024. (XII. 12.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 3/2019. (II. 01.) önkormányzati rendelet módosításáról.

Természetesen az év végi ünneplések újabbkori szokásairól, annak formáiról konszenzusra kell törekedni, mind a tűzijátékpárti, mind az azt ellenzők érdekeit figyelembe véve. Ugyanakkor azt is szükséges kiemelni, hogy szokásainkat (hagyományainkat) nem csupán kapjuk az előző generációktól, de tovább is adjuk, és ebben a mi felelősségünk, hogy a változó igények mentén ezen szokásokat miként teremtyük meg, alakítjuk át és tesszük jobbá.

A termékek piaca egyébként már reagált a látványos, de zajtalan tűzijáték iránti igényre: megjelent a környezetkímélő, csendes, (pl.: drónos vagy csak fényt kibocsátó) tűzijáték, mely működési mechanizmusa okán biztonságosabb is.

Összefoglalva az eddigieket, bár az egyedi korlátozások előremutatóak, ugyanakkor a teljes és általános tiltás volna a célszerű főszabály a magánszemélyekre vonatkozóan, és csak speciális esetekben, megfelelő indokok esetén kaphatnának engedélyt az egyes önkormányzatok, szervek tűzijáték szervezésére.

Ameddig nem valósul meg a most hatályos központi szabályok felülvizsgálata, addig is – a jövő nemzedékek érdekeinek védelme és érvényesítése érdekében – ösztönözni szeretném az önkormányzatokat arra, hogy a saját hatáskörükben a helyi igényekhez és viszonyokhoz igazítva a környezetük, a lakosság egészsége és állataik védelme érdekében vizsgálják és fontolják meg a szükséges korlátozó vagy tiltó szabályok bevezetésének lehetőségét.

A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a nagy létszámú állattartással kapcsolatos bűzhatásokról

Ügyszám: AJB-1870/2025.

A jövő nemzedékek szószólójaként az Alaptörvényből és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvényből¹⁷ fakadó – és immáron az Alkotmánybíróság által is felhívott¹⁸ – kötelezettségem folyamatosan figyelemmel kísérni a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését és rendszeresen tájékoztatni az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalataimról, valamint e tárgykörben felhívni a figyelmüket a természetes személyek nagyobb csoportját érintő jogsértés veszélyére, illetve jogalkotási javaslatot tehetek az ezt érintő jogszabályok megalkotására, módosítására.

A biztoshelyettesi tevékenység során látóköörnkbe kerülő, a nagy létszámú állattartással összefüggésben felmerülő környezeti problémák kapcsán tipikusnak tekinthető a bűz zavaró hatása. Az állattartás, akár nagyüzemi, akár kis létszámú, szükségszerűen szaghatással jár együtt, a szaghatás azonban jelentősen mérsékelhető, egyebek mellett a működési helyszín és a megfelelő technológia körültekintő megválasztásával.

¹⁷ Ajbt. 3. § (1) bekezdése a), b) és g) pontjai.

¹⁸ 9/2024. (IV. 30.) AB határozat [13] bekezdés.

Jelen figyelemfelhívás középpontjában a **nagy létszámú állattartásra** vonatkozó szabályozási környezet és gyakorlat alapjogi vetületei állnak, így azon tevékenységek elemzése, melyek a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (Khvr.) hatálya alá tartoznak. A figyelem elsősorban arra irányult, hogy a jogszabályok megfelelő védelmet nyújtanak-e a bűz megelőzése, csökkentése tekintetében, és ennek függvényében a jogalkalmazás terén milyen támogató vagy gátló körülmények merülhetnek fel.

1. Alapjogi keretek

Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. A természeti erőforrások körét az Alaptörvény P) cikke a „különösen” szó használatával jelzi, utalva arra, hogy a védelmi igény a felsorolt tárgyakon kívül a természeti erőforrások teljes körére kiterjed.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) a természeti erőforrások közé sorolja a társadalmi szükségletek kielégítésére felhasználható környezeti elemeket¹⁹. A Kvt. környezeti elemként²⁰ határozza meg a levegőt is.

A levegő védelme kapcsán a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet (Levr.) a bűz fogalmát is meghatározza, mely szerint a *„bűz: szaghatással járó légszennyező anyag vagy anyagok keveréke, amely összetevőivel egyértelműen nem jellemezhető, az adott környezetben környezetidegen, és az érintett terület rendeltetésszerű használatát zavarja”*.²¹ A Levr. továbbá egyértelműen rögzíti, hogy tilos a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése.²²

A tiszta levegőnek tehát, mint a fentiek alapján alapjogi védelemben részesülő környezeti elemnek fontos szerepe van az élőlények életében, az ökoszisztémák működésében és az egészséges környezet fenntartásában, továbbá összetétele befolyásolja az éghajlatot is. A tiszta levegő az ember testi, lelki egészségében is meghatározó szerepet tölt be.

Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. Az egészséges környezethez való jog az emberi élet és egészség védelmének érdekében értelemszerűen felöleli a levegőminőség kérdéskörének teljességét, így az ezen alapjogból fakadó követelményeket a bűz – mint ugyancsak a levegőben terjedő terhelés – elleni védelem szabályozása tekintetében is érvényesíteni kell.

¹⁹ Kvt. 4. § 3. pontja szerint „természeti erőforrás: a – mesterséges környezet kivételével – társadalmi szükségletek kielégítésére felhasználható környezeti elemek vagy azok egyes összetevői.”

²⁰ Kvt. 4. § 1. pontja szerint „környezeti elem: a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői.”

²¹ Levr. 2. § 6. pont.

²² Levr. 4. §-a szerint „Tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.”

A hivatkozott alaptörvényi rendelkezések egymással szorosan összefüggenek, hiszen egészséges környezet nem képzelhető el a P) cikkben rögzített, a nemzet közös örökségébe tartozó értékek védelme nélkül.

Az Alkotmánybíróság már egy korai határozatában kiemelte és az eltelt több mint három évtizedben számos alkalommal megerősítette, hogy az állam köteles az egészséges környezethez való jog megvalósítását szolgáló sajátos intézmények kialakítására és működtetésére. Hangsúlyozta továbbá, hogy sem a szóhasználat (az „egészséges környezethez” való jog), sem az állami környezetvédelmi feladat beágyazása az egészséghez való jog megvalósításának eszközei közé nem értelmezhető a környezethez való jog korlátozásaként. Az állam kötelességeinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére.²³

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában megállapította továbbá, hogy a környezethez való jog jelenlegi formájában nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat, vagy államcél, amelynek megvalósítási eszközeit az állam szabadon választhatja meg, hanem elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala a túlnyomó és meghatározó. Így az e joggal kapcsolatos kérdéseket túlnyomó részt az állami szervek környezetvédelmi intézkedések megtételére vonatkozó kötelessége oldaláról kell vizsgálni, nem pedig az egyes embereket a konkrét helyzetben megillető jogosultságok oldaláról. Ezzel az Alkotmánybíróság az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia. Az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy akár a romlás kockázatát megengedje.²⁴

Az Alkotmánybíróság ugyancsak a kezdetektől rögzítette, hogy *„[a] környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.”*²⁵ Következetes gyakorlatában kimondta emellett azt is, hogy *„a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot.”*²⁶ Továbbá azt is megfogalmazta, hogy a *„[...] környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne.”*²⁷

²³ 996/G/1990. AB határozat, Indoklás II. rész 3. bekezdés, későbbiekben pl. 64/2003. (XII. 18.) AB határozat, Indoklás II. rész 1. bekezdés.

²⁴ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [80] bekezdés, 16/2015. (VI. 5.) AB határozat [109] bekezdés, 28/1994. (V. 20.) AB határozat IV. rész 1. bekezdés.

²⁵ 28/1994. (V. 20.) AB határozat, Indoklás IV. rész 1. bekezdés, későbbiekben pl. 4/2019. (III. 7.) AB határozat [42] bekezdés.

²⁶ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [80] bekezdés.

²⁷ 3068/2013. (III. 14.) AB határozat [46] bekezdés. Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségesség-arányosság tesztje.

A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni. (...) A visszalépés tilalmával összefüggésben az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy minden olyan esetben, amikor a környezet védelmére vonatkozó szabályozás átalakításra kerül, a jogalkotónak tekintettel kell lennie az elővigyázatosság és megelőzés elveire is [...].”²⁸ „A visszalépés tilalmának (non-derogation) mint szabályozási zsinórmértéknek az indoka elsősorban az, hogy a természet és környezet védelmének elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg, ekként az elővigyázatosság, illetőleg a megelőzés elveire tekintettel lehetséges csak a környezet védelmére vonatkozó szabályozás megalkotása.”²⁹

Az Alaptörvény XX. cikk (1) és (2) bekezdése alapján mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, ennek az alapjognak az érvényesülését pedig Magyarország egyebek mellett a környezet védelmének biztosításával segíti elő. Az Alkotmánybíróság a testi és lelki egészség kifejezést a WHO alkotmányában szereplő definícióval összhangban olyan testi és szellemi állapotnak tekinti, „amely lehetővé teszi a társadalomban való minél hosszabb és testi-lelki gondoktól mentes életet.”³⁰ Az egészséghez való jog szélesebb jelentéssel bír annál, hogy csupán az egészségügyi ellátáshoz való jogra vonatkozzék, így magában foglalja az olyan intézkedések és körülmények alkotmányos védelmét is, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyén a társadalomban ténylegesen minél hosszabb ideig testi és lelki gondoktól mentes életet élhessen. Ezzel összefüggésben fontos kiemelni, hogy a kellemetlen szagok, a bűz – különösen, ha tartósan jelentkezik – számos káros hatással járhat, szorongást, lelki problémákat, a nyugalom, így a magánlakáshoz való jog sérelmét is okozhatja, súlyosabb esetben – ha levegőszennyezéssel is társul – pedig tartós egészségügyi problémákhoz vezethet.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a (legmagasabb szintű) testi és lelki egészséghez való jogként meghatározott alapjogi követelmény az államnak azt az alkotmányos kötelezettségét jelenti, hogy a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez, az állam és a társadalom lehetőségeihez igazodva olyan gazdasági és jogi környezetet teremtsen, amely a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a polgárok egészséges életmódjához, életviteléhez.³¹ Az Alaptörvény az egészséges környezethez, valamint az egészséghez való alapvető jogokon keresztül közvetlen kapcsolatot teremt a környezet állapota és az ember testi, lelki egészsége között, a P) és a XX., valamint a XXI. cikk között.

Az Alaptörvényből következőleg tehát a tiszta levegő, mint természeti erőforrás (és egyben környezeti elem) védelmét, fenntartását és jövő nemzedékek számára való megőrzését mindenki, de kiemelten is az állam köteles biztosítani. Ebből következően az államnak a jogalkotásban, valamint a jogszabályok tényleges hatályosulásának előmozdításában, a végrehajtásban is olyan megoldásokra kell törekednie, amelyek a tiszta levegő védelmét biztosítják.

²⁸ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [17] és [20] bekezdések.

²⁹ 16/2022. (VII. 14.) AB határozat [12] bekezdés.

³⁰ 43/2005. (XI. 14.) AB határozat, Indoklás III. rész 4.2.2. pont.

³¹ 56/1995. (IX. 15.) AB határozat, Indoklás III. rész 3. bekezdés, későbbiekben pl. 37/2000. (X. 31.) AB határozat, Indoklás IV. rész 1. bekezdés.

Az Alkotmánybíróság megfogalmazása szerint „az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése a nemzet közös örökségébe tartozó természeti és kulturális erőforrások [...] esetében egyértelműen megjelöli az „állam és mindenki” részéről elvárt magatartásokat: 1. a védelem, 2. a fenntartás, és 3. a jövő nemzedékek számára történő megőrzés. A természeti erőforrások jövő nemzedékek számára történő megőrzésével összefüggésben pedig a jelen generációt a választás lehetőségének megőrzése, a minőség lehetőségének megőrzése és a hozzáférés lehetőségeinek megőrzése terheli.”³²

2. A nagy létszámú állattartás engedélyezésének szabályai

A környezeti elemekre gyakorolt hatások együttes, egy eljárásban történő értékelése jelentősebb tevékenységek esetén a Khvr.-ben meghatározott módon és feltételekkel történik, a környezeti hatásvizsgálati (KHV) és az egységes környezethasználati engedélyezési (EKHE) eljárások keretében.

Egy, a 2024. év végén újonnan elfogadott jogszabály apropóján már áttekintettem a környezeti hatások vizsgálatára irányuló eljárások rendszerét és főbb szabályait egy figyelemfelhívásban³³, illetve a közeljövőben is folyamatosan foglalkozni fogok a KHV eljárásokkal. Erre figyelemmel most a KHV és az EKHE eljárások szabályainak részletesebb ismertetésétől eltekintek, azt ismertnek tételezem.

Az állattartás volumenétől, az állattartási technológiától és a telep helyszínétől függően az előzőekben jelzett eljárásokban kerül sor a tevékenység környezeti hatásainak értékelésre. Ennek során a hatóságnak a Khvr. rendeletben előírt szabályok szerint kell minősítenie az érintett tevékenységet és értékelnie a hatásvizsgálatok eredményét, majd ez alapján előírnia a szükséges intézkedéseket, feltételeket.

A nagy létszámú állattartás minősülhet a Khvr. rendelet 1.³⁴, 2.³⁵, illetve 3.³⁶, melléklete szerint is; vagyis környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységnek vagy

³² 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [13] bekezdés.

³³ A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a környezeti hatások vizsgálatára irányuló eljárásokról az akkumulátor-újrafeldolgozó üzemek helyszínének kijelölése kapcsán (2024. december 6.) <https://www.ajbh.hu/documents/10180/0/4133-2024+Figyelemfelhivas.pdf>

³⁴ 1. melléklet 1. pontja szerint: „Intenzív állattartó telep:

a) baromfitelepnél 85 ezer férőhelytől broilerek számára
b) baromfitelepnél 60 ezer férőhelytől tojók számára
c) sertéstelepnél 3 ezer férőhelytől 30 kg feletti sertéshízók számára
d) sertéstelepnél 900 férőhelytől sertéskocák számára.”

³⁵ 2. számú melléklet szerint: „11. Nagy létszámú állattartás

Intenzív baromfi- vagy sertésitenyésztés, több mint

a) 40 000 férőhely baromfi számára,
b) 2000 férőhely (30 kg-on felüli) sertések számára,
c) 750 férőhely kocák számára.”

³⁶ 3. számú melléklet 6. pontja szerint: „Intenzív állattartó telep (amennyiben nem tartozik az 1. számú mellékletbe)

a) baromfitelepnél 100 számosállattól broilerek számára
b) baromfitelepnél 200 számosállattól tojók számára
c) sertéstelepnél 500 számosállattól sertéshízók számára
d) sertéstelepnél 150 számosállattól sertés kocák számára
e) egyéb állatok számára hígtrágyás technológia alkalmazása esetén 200 számosállattól
f) vízbázis védőövezetén (ha a tevékenység megkezdését a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló jogszabály a védőövezeten nem zárja ki),

egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységnek, esetleg a környezetvédelmi hatóság előzetes vizsgálatában hozott döntésétől függően környezeti hatásvizsgálatra kötelezett tevékenységnek, kiváltképpen a méretek függvényében.

2.1. A tevékenység végzéséhez tehát vagy EKHE eljárás lefolytatása³⁷ szükséges, vagy – a nagy létszámú állattartások másik csoportja esetében – a Khv eljárás keretében – a tevékenység folytatásához kiadandó engedélyt megelőző előfeltételként – van lehetőség a tevékenység levegőre gyakorolt hatásainak vizsgálatára. Mindkét esetben hatósági eljárás keretében lehet és kell vizsgálni, hogy a Levr. előírásai teljesülnek-e.

A környezethasználónak a tevékenységét a megelőzés és elővigyázatosság elveinek betartása miatt az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell folytatnia. A szabályozás alapja a Kvt.-ben található, mely a környezet védelmének alapelvei között előírja³⁸, hogy a megelőzés érdekében a környezethasználat³⁹ során a leghatékonyabb megoldást, továbbá a külön jogszabályban meghatározott tevékenységek esetén az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni.

A Kvt. konkrétan nevesíti, hogy az EKHE eljárás során meg kell állapítani az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket⁴⁰, valamint a Levr. is előírja⁴¹, hogy bűzzel járó tevékenység esetén az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni. Erre vonatkozóan a Khvr.⁴² számos részletszabályt tartalmaz. Eszerint az elérhető legjobb technika (BAT: best available technology) meghatározásához és az alkalmazás megkönnyítéséhez segítséget nyújtanak az Európai Bizottság végrehajtási határozataiként megjelent, jogi kötőerővel rendelkező dokumentumok, az ún. elérhető legjobb technika referenciadokumentumok⁴³.

védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén baromfi esetében 10 számosállattól, egyéb állat esetében 50 számosállattól.”

³⁷ Azokban az esetekben, amikor a tevékenység a Khvr. 1. § (3) bekezdése szerint csak a 2. számú mellékletben szerepel vagy ha az 1. és a 2. számú mellékletben egyaránt szerepel és a környezethasználó összevont eljárás lefolytatását kéri.

³⁸ Kvt. 6. § (3) bekezdés.

³⁹ Kvt. 4. § 9. környezethasználat: „a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység”.

⁴⁰ Kvt. 70. § (1) bekezdése szerint „Az egyes – külön jogszabályban megjelölt – tevékenységek környezetet terhelő kibocsátásainak megelőzésére, a környezeti elemeket terhelő kibocsátások, valamint a környezetre ható tényezők csökkentésére, vagy megszüntetésére irányuló, az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás során kell megállapítani.”

Továbbá: a Khvr. 17. § (2) bekezdés szerint „A környezetvédelmi hatóság a tevékenységre vonatkozó, az Európai Bizottság határozatában foglalt elérhető legjobb technika-következtetések alapján az egységes környezethasználati engedélyben rendelkezik a tevékenység végzésének feltételeiről.”

⁴¹ Levr. 30. §.

⁴² Részletesen a Khvr. elérhető legjobb technika meghatározásának szempontjairól szóló 9. melléklete.

⁴³ Khvr. 2. § (3) bekezdés f) pontja szerint „Az elérhető legjobb technika referenciadokumentum: meghatározott tevékenységekre vonatkozóan az Európai Unió tagállamai, az érintett iparágak, a környezetvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezetek és az Európai Bizottság közötti információcsere alapján készített dokumentum, amely magában foglalja különösen az alkalmazott technikákat, az aktuális kibocsátási és fogyasztási szinteket, az elérhető legjobb technikák meghatározása tekintetében figyelembe vett technikákat, valamint az elérhető legjobb technika-következtéseket és az esetleges új keletű technikákat;”

Ezek részei az elérhető legjobb technika-következtetések⁴⁴ elnevezésű dokumentumok, melyek többek között tartalmazzák az elérhető legjobb technikák leírását, az alkalmazhatóságuk értékelésével kapcsolatos információkat és a kapcsolódó kibocsátási szinteket is. Számos ipari tevékenységet ill. ipari ágazatot érintve (pl. textilipar, vegyipar, hulladékégetés) készültek már el ezek a dokumentumok⁴⁵.

Az intenzív baromfi- vagy sertésenyésztés kapcsán készült a BAT következtetésekről⁴⁶ egy összefoglaló dokumentum⁴⁷, egyéb haszonállat-fajok vonatkozásában azonban még nem. Ezt alapul véve, a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. a kérelmezők és az engedélyező hatóság számára elkészítette az intenzív sertés- és baromfitartási tevékenységek elérhető legjobb technikáiról szóló útmutatókat⁴⁸ is abból a célból, hogy segítséget nyújtsanak az engedélyező hatóság munkatársai részére az EKHE eljárás lefolytatásához, továbbá az engedélykérelem elbírálásához, valamint az engedélyben meghatározott követelmények megfogalmazásához.

A BAT következtetések az 1.9 pontban részletesen foglalkozik a bűzkibocsátás kérdéskörével, annak megelőzésével vagy – amennyiben az nem kivitelezhető – csökkentésével, leírja a javasolt technikákat és azok alkalmazhatóságát. Ezen túlmenően a BAT következtetések – 26. fejezetében – a bűz monitorozásával is foglalkozik. Ez alapján a BAT európai szabványok⁴⁹ alkalmazását írja elő. Amennyiben olyan alternatív módszereket alkalmaznak, amelyek esetében nem áll rendelkezésre a javasolt szabvány (pl. a bűznek való kitettség mérése/bebecslése, a bűz hatásának bebecslése), akkor olyan ISO-, nemzeti vagy egyéb nemzetközi szabványok alkalmazhatók, amelyek tudományos szempontból ezzel egyenértékű minőségben tudják biztosítani az adatszolgáltatást.⁵⁰

A BAT következtetések alkalmazása szempontjából kiemelendő, hogy használhatók egyéb olyan technikák is, amelyek az abban foglaltakkal legalább egyenértékű védelmet biztosítanak⁵¹. Így, amennyiben a BAT-ban foglaltak teljesülnek, akkor más, költséghatékony, az adott helyzetben észszerűen alkalmazható megoldások is előírhatóak a hatóság részéről.

⁴⁴ Khvr. 2. § (3) bekezdés g) pontja szerint „Az elérhető legjobb technika-következtetések: az elérhető legjobb technika referenciadokumentum azon részeit tartalmazó dokumentum, amely következtetéseket von le az elérhető legjobb technikákra vonatkozóan, tartalmazza azok leírását, az alkalmazhatóságuk értékelésével kapcsolatos információkat, az elérhető legjobb technikákhoz kapcsolódó kibocsátási szinteket, monitoringot és fogyasztási szinteket, valamint tartalmazhatja a vonatkozó helyreállítási intézkedéseket;”

⁴⁵ Letölthetőek: <https://ippc.kormany.hu/bat-kovetkeztetesek>

⁴⁶ Bizottság (EU) 2017/302 végrehajtási határozata a 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti elérhető legjobb technikákkal (BAT) kapcsolatos következtetéseknek az intenzív baromfi- vagy sertésenyésztés tekintetében történő meghatározása kapcsán.

⁴⁷ <https://ippc.kormany.hu/download/4/65/c1000/Intenziv%20baromfi-%20vagy%20sertesenyesztas%20elérhető%20legjobb%20technikákkal%20%28BAT%29%20kapcsolatos%20következtetések.pdf>

⁴⁸ https://www.hermanottointezet.hu/docs/BAT_utmutato_az_intenziv_sertestenyeszteshez_2020.pdf
https://www.hermanottointezet.hu/sites/default/files/bat_utmutato_az_intenziv_baromfitartashoz.pdf

⁴⁹ EN 13725 szerint (az európai szabványok megjelölése EN jellel történik).

⁵⁰ A BAT 26. fejezete csak olyan esetekben alkalmazható, ahol az érzékeny területeken bűzártalomra lehet számítani és/vagy azt igazolták.

⁵¹ BAT következtetések 4. oldal.

Amennyiben pedig olyan tevékenységet folytatnak – ideértve az egyéb haszonállat-tartást is –, vagy a hatóság az engedélyben foglalt feltételeket olyan elérhető legjobb technika alapján határozza meg, amely nem esik az elérhető legjobb technika következtetések egyikének hatálya alá sem, akkor a Khvr. 17. § (3)-(4)⁵² bekezdése ad útmutatót a hatóságnak az előírások meghatározásához. Ez azt jelenti, hogy be kell tartani az elérhető legjobb technika meghatározásának a 9. számú mellékletben szereplő szempontjait. Továbbá figyelemmel kell lenni arra is, hogy a tevékenységből származó kibocsátások ne haladják meg a vonatkozó BAT következtetésekben foglalt elérhető legjobb technikához kapcsolódó kibocsátási szinteket. Emellett az alkalmazandó technika biztosítson a vonatkozó BAT következtetésekben leírt elérhető legjobb technikák által biztosított védelemmel legalább azonos szintű védelmet. A megfelelő előírások meghatározása érdekében a hatóság a környezethasználóval szakmai konzultációt folytathat, szükség szerint szakértőt vehet igénybe.

Az előzőek alapján azon nagy létszámú állattartások esetében, amelyek EKHE tevékenységek, a bemutatott jogszabályok megfelelő keretet biztosítanak a zavaró bűzkibocsátás megelőzésére és/vagy kezelésére azzal, hogy a BAT előírások egyértelműen meghatározzák a kötelezettségeket, melyek megvalósulását – és későbbiekben a betartását – a hatóság hatósági eljárás keretében megfelelő garanciák mentén tudja ellenőrizni és azt figyelemmel tudja követni.

A nagy létszámú állattartások másik csoportja esetében pedig a KHV eljárás keretében van lehetőség a tevékenység levegőre gyakorolt hatásainak vizsgálatára és az elérhető legjobb technika biztosítására. Mivel közvetlen utalás a BAT következtetések kötelező alkalmazására a KHV eljárás során nincs, ezért a jogalkalmazóra van bízva, hogy a Levr.-ben előírt elérhető legjobb technikára a Kvt. szerinti fogalmat⁵³ vagy a BAT szerinti fogalmat alkalmazza.

⁵² Khvr. 17. § (3) és (4) bekezdései szerint: „Ha a környezetvédelmi hatóság az engedélyben foglalt feltételeket olyan elérhető legjobb technika alapján határozza meg, amelyet a tevékenységre vonatkozó elérhető legjobb technika-következtetések nem tartalmaznak, a tevékenység végzésének feltételeit úgy határozza meg, hogy

a) az alkalmazandó technika megfeleljen a 9. számú mellékletben meghatározott kritériumoknak,
b) az előírt feltételek betartásával a tevékenységből származó kibocsátások ne haladják meg a vonatkozó elérhető legjobb technika-következtetésekben foglalt elérhető legjobb technikához kapcsolódó kibocsátási szinteket, és

c) az alkalmazandó technika biztosítson a vonatkozó elérhető legjobb technika-következtetésekben leírt elérhető legjobb technikák által biztosított védelemmel legalább azonos szintű védelmet.

(4) Ha a tevékenység vagy a létesítményben alkalmazott valamely gyártási eljárás nem tartozik az elérhető legjobb technikakövetkeztetések egyikének hatálya alá sem, vagy ha e következtetések nem tartalmazzák a tevékenység vagy eljárás összes lehetséges környezeti hatását, a tevékenység végzése vagy az eljárás alkalmazása feltételeinek előírásához alapul szolgáló elérhető legjobb technika meghatározása érdekében a környezetvédelmi hatóság a környezethasználóval szakmai konzultációt folytat, szükség szerint szakértőt vesz igénybe, és a technika meghatározása során figyelembe veszi a 9. számú mellékletben foglalt kritériumokat.”

⁵³ Kvt. 4. § 28. pont: „az elérhető legjobb technika: a korszerű technikai színvonalnak, és a fenntartható fejlődésnek megfelelő módszer, üzemeltetési eljárás, berendezés, amelyet a kibocsátások, környezetterhelések megelőzése és – amennyiben az nem valósítható meg – csökkentése, valamint a környezet egészére gyakorolt hatás mérséklése érdekében alkalmaznak, és amely a kibocsátások határértékének, illetőleg mértékének megállapítása alapjául szolgál. Ennek értelmezésében: – legjobb az, ami a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme érdekében;

Logikailag ugyan az elérhető legjobb technika a BAT következtetésekben foglaltak alkalmazását jelenti, azonban erre konkrét jogszabályi elvárás nincsen. Ennek hiánya a jogalkalmazás során bizonytalanságot eredményezhet abból a szempontból, hogy mik az elérhető legjobb technika követelményei az alkalmazott technológia vonatkozásában.

2.2. Egy korábbi, a jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslatomban már jeleztem, de a kérdés fontosságára tekintettel ismételtel felhívom a figyelmet arra, hogy *„az alapos, és minden lényeges körülményt figyelembe vevő engedélyezési eljárás közös érdeke a tevékenységgel érintett valamennyi jogalanynak. [...] a nem kellő körültekintéssel engedélyezett tevékenységek utólag növelik a hatóságok és a bíróságok munkaterhét a panaszügyek kezelése által, akár több éven keresztül is. [...] a körültekintő engedélyezés nemcsak a teherviselő lakosság, hanem legalább ennyire a hatóságok, valamint kiváltképpen a beruházó saját érdeke (és akár anyagi kockázatcsökkentésének a módja) is. [...] Az így kialakított engedély alapján megvalósított üzemeltetés a környezettel összhangban álló, utólagos korrekciót várhatóan jóval kisebb eséllyel igénylő tevékenységet tesz lehetővé.”*⁵⁴ Ezek a megállapítások a nagy létszámú állattartással kapcsolatos engedélyezési eljárásokban is relevánsak, figyelembevételük kiemelkedő fontossággal bír. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a hatóság számára megfelelő mozgásteret biztosít a hatályos szabályozás arra, hogy az engedélyezés során megfelelő, a naprakész technikai eredményeknek megfelelő, előbbiekkel összhangban álló feltételeket állapíthasson meg egy adott tevékenységre vonatkozóan.

3. Levegővédelmi környezeti konfliktusok

3.1. A régóta működő állattartó telepek bűzös működése egy jellemző konfliktusforrás. Az EKHE köteles tevékenységek esetében a Khvr. egyértelműen előírja⁵⁵, hogy az engedélyben foglalt követelményeket és előírásokat legalább ötévente felül kell vizsgálni a BAT előírásoknak való megfelelés érdekében, tehát ez a folyamatosság biztosítja a változó elvárásoknak való megfelelést.

– az elérhető technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ipari ágazatokban történő alkalmazását elfogadható műszaki és gazdasági feltételek mellett, figyelembe véve a költségeket és előnyöket, attól függetlenül, hogy a technikát az országban használják-e vagy előállítják-e és amennyiben az az üzemeltető számára ésszerű módon hozzáférhető;

– a technika fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, amelynek alapján a berendezést (technológiát, létesítményt) tervezik, építik, karbantartják, üzemeltetik és működését megszüntetik, a környezet helyreállítását végzik;”

⁵⁴ A jövő nemzedékek szószólójának jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslata a polgári lőterek környezetterhelésével összefüggésben

https://www.ajbh.hu/documents/10180/0/1451_2025_Loter_allasfoglalas.pdf

⁵⁵ Khvr. 20/A § (4) bekezdése szerint: „Az engedélyben foglalt követelményeket és előírásokat az Európai Bizottság adott tevékenységre vonatkozó elérhető legjobb technikakövetkeztetésekről szóló határozatának kihirdetésétől számított négy éven belül, de legalább az engedély kiadásától vagy legutolsó felülvizsgálatától számított ötévente a Kvt.-nek a környezetvédelmi felülvizsgálatra vonatkozó szabályai szerint – az e rendeletben foglaltakra is figyelemmel – felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat során a környezetvédelmi hatóság minden, monitoringból vagy ellenőrzésből származó információt, továbbá az engedély kiadása vagy legutolsó felülvizsgálata óta kihirdetett vonatkozó elérhető legjobb technikakövetkeztetést felhasznál.”

KHV eljárásban a környezetvédelmi hatóság a Khvr. 11. §-a szerint a tevékenység környezeti hatásai, azok előreláthatósága, a környezetében beálló változások jellege és előreláthatósága, illetve a telepítési idő és a tevékenység tervezett időtartama alapján határozza meg a környezetvédelmi engedélyek érvényességi idejét.⁵⁶ Amennyiben az engedély érvényességi idejének lejártakor a környezethasználó folytatni kívánja a tevékenységet, akkor kezdeményeznie kell⁵⁷ az engedély meghosszabbítását a környezetvédelmi felülvizsgálat szabályai szerint.

A Kvt. kimondja, hogy „(a) környezetvédelmi hatóság az érdekelt tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának feltárása érdekében – teljes körű vagy részleges – felülvizsgálatra kötelezheti a 73. § (1) bekezdésében meghatározott esetben, továbbá kötelezi, ha környezetveszélyeztetést, illetve környezetszennyezést észlel.”⁵⁸

Vagyis az előző jogszabályi előírások alkalmazása lehetővé teszi a régóta működő állattartó telepek esetében a bűzre vonatkozó, a telep engedélyezését követően bevezetett tervezési irányértékek betartatását is. 2020. január 1-től hatályosan a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet⁵⁹ ugyanis az intenzív állattartással okozott bűzre *tervezési irányértéket* állapított meg, amelyet a már működő állattartó telepeknek vizsgálniuk kell a környezetvédelmi engedély/egységes környezethasználati engedély érvényességi idejének lejártához kapcsolódó környezetvédelmi felülvizsgálati eljárás során és betartásuk feltételeit meg kell teremteniük.

A bűzpanaszok felmerülése esetében tehát a tevékenység jogszerűségének környezetvédelmi felülvizsgálati eljárás keretében történő vizsgálata jelenthet segítséget. A bűzpanaszok hatékony kezelése érdekében ugyanakkor megfontolandó kiegészíteni a környezetvédelmi felülvizsgálati eljárás megindításának a kötelező eseteit. Így bűzhatás többszöri felmerülése esetére megfontolandó a felülvizsgálati eljárás kötelező megindításának előírása.

A bűzpanaszok hatékony kezelése érdekében akkreditált dinamikus olfaktometrális (szagmérő berendezéssel történő) mérés végezhető a bejelentések megalapozottságának vizsgálatára indított hatósági ellenőrzés keretében, illetve (akár ezt megelőzően) az érintett nyilvánosság felhívható a megadott időszakokra szóló bűznaplózás készítésére. Amennyiben a bejelentések megalapozottságának vizsgálata során az esetleges dinamikus olfaktometrális mérés és/vagy a bűznapló vezetését követően a hatóság arra a megállapításra jut, hogy a tevékenység a levegővédelmi jogszabályoknak nem felel meg, akkor a hatóság a bűzforrás üzemeltetőjét részleges, levegőtisztaság-védelmi szempontú

⁵⁶ A környezetvédelmi engedély érvényességi ideje 5 vagy 10 év (kivéve, ha jogszabály a tevékenység gyakorlásának vagy a létesítmény működésének idejét ennél rövidebb időben határozza meg), de az engedély határozatlan időre is megadható, illetőleg külön jogszabály alapján megadandó.

⁵⁷ Khvr. 11. § (3) bekezdés.

⁵⁸ Kvt. 74. § (1) bekezdés.

⁵⁹ A 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 2. melléklet 3. pont 15. sora tartalmazza az intenzív állattartással okozott bűzre vonatkozó tervezési irányértéket, mely 3 SZE/m³. Ez a tervezési irányérték a Kvt. 4. § 20. pont szerinti hatásterület számításának a bűzre, mint környezeti hatásra vonatkozó, jogszabályban meghatározott mértéke.

környezetvédelmi felülvizsgálat elvégzésére kötelezi, vagy tevékenysége környezetre gyakorolt hatásának, bűzkibocsátásának feltárása érdekében kötelezi. Ez lehetőséget teremthetne arra, hogy régóta működő állattartó telepek esetében a ténylegesen és hosszabb távon fennálló lakossági panaszok alapján a telep működésének jogszerűségét, az alkalmazott technika megfelelőségét meg lehessen vizsgálni és hatékonyabb, gyorsabb intézkedésre kerülhet sor a konfliktust feloldása érdekében.

Az előfeltételként jelzett ún. bűznaplózás meghatározott időre szólóan az érintett lakosság tagjai által feljegyzett, összevethető adatokat tartalmaz a vizsgálandó szaghatás tekintetében azok ideje, jellege, erőssége, időjárási viszonyoktól függő mértéke és zavaró hatása tekintetében. A bűzpanaszok kivizsgálására a hatóságok esetenként alkalmazzák a bűznaplózás módszerét⁶⁰, azonban a látókörünkbe kerülő ügyek tapasztalatai alapján a joggyakorlat közel sem egységes sem a bűznaplózás alkalmazását, sem az ezúton kapott adatok értékelését illetően. E téren fontos és sürgető lenne ezért e szempontoknak és követelményeknek is szakmai útmutatóban való egyértelmű meghatározása és a hatósági jogalkalmazás egységesítése.

3.2. A fentiek alapján nem lehet kérdés, hogy az állattartó telepek működése folyamatosan jogszerű legyen és működésük kövesse a jogi és technológiai változásokat. A kérdéskör azonban nem csupán az alkalmazandó vagy alkalmazható eljárásrend kapcsán, hanem a levegővédelmi anyagi szabályozás aspektusából is megközelíthető.

A nagy létszámú állattartással kapcsolatos levegővédelmi konfliktusok jelentős része a bűz problémáját érinti. Ezekben az esetekben a Levr. alapján is megindulhat a panaszok kivizsgálása és a levegővédelmi eljárás. Az eljárás során a hatóságnak számos eszköze van a bűz enyhítésére, illetve megszüntetésére.

A Levr. általános érvénnyel kimondja, hogy *„bűzzel járó tevékenység az elérhető legjobb technika alkalmazásával végezhető”*⁶¹, illetve, ha az elérhető legjobb technika nem biztosítja a levegő – lakosságot zavaró bűzzel való – terhelésének megelőzését, **további műszaki követelmények írhatók elő**⁶². Ha a levegő lakosságot zavaró **bűzzel való terhelésének megelőzése műszakilag nem biztosítható, akkor a bűzzel járó tevékenység korlátozható, felfüggeszthető vagy megtiltható**⁶³.

A fellépés jogi alapja a nagy létszámú állattartás esetében egyértelmű: a Kvt. kimondja, hogy az elérhető legjobb technika alkalmazására vonatkozó követelmények érvényesítése a környezetvédelmi igazgatás körébe tartozik.⁶⁴ Ezt erősíti meg a Khvr. előírása is, mely az egységes környezethasználati eljárás vonatkozásában azt írja elő, hogy *„ha az elérhető legjobb technika alkalmazásával a vonatkozó jogszabályok szerinti környezetvédelmi célállapot elérése, illetve a szennyezettségi határértékek betartása nem biztosítható, a környezetvédelmi hatóság további feltételeket ír elő.”*⁶⁵

⁶⁰ Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 62. § (2) bekezdése alapján.

⁶¹ Levr. 30. § (1) bekezdés.

⁶² Levr. 30. § (2) bekezdése szerint *„Ha az elérhető legjobb technika nem biztosítja a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelésének megelőzését, további műszaki követelmények írhatók elő, például szaghatás csökkentő berendezés alkalmazása, vagy meglévő berendezés leválasztási hatásfokának növelése.”*

⁶³ Levr. 30. § (2) bekezdés.

⁶⁴ Kvt. 64. § (1) bekezdés e) pont.

⁶⁵ Khvr. 20. § (13) bekezdés.

Mindez azt is jelenti, hogy ha a környezethasználó az elérhető legjobb technika előírásoknak megfelel, de **a bűzpanaszok továbbra is folyamatosan fennállnak, akkor a hatóságnak van jogalapja a további fellépésre**, egyéb beavatkozások, intézkedések előírására. A Levr. a 30. § (3) bekezdésében szerint „*légszennyező pontforrás által okozott bűzterhelés csökkentése érdekében a bűzzel járó tevékenységre szagegység/m³-ben kifejezett egyedi kibocsátási szagkoncentráció határérték írható elő.*”⁶⁶

3.3. A hatóságok számára biztosított fellépési lehetőségek – és a vázolt alapjogi keretekkel összhangban a hatályos anyagi és eljárási rendelkezéseknek megfelelő fellépési kötelezettség – ellenére azonban számos, hosszú időn át fennálló levegővédelmi környezeti konfliktus van, amelyek oka feltehetően a bűz objektív mérésének és bizonyításának a nehézsége. A bűzzel kapcsolatos levegővédelmi ügyekben egyrészt általánosan elmondható, hogy szükséges a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelésének objektív megállapítása és bizonyítása.⁶⁷ Másrészt az is elengedhetetlen, hogy a hatóság megállapítsa, miszerint a bűzzel való terhelés az állattartási tevékenységből származik, vagyis a bűz forrása valóban az állattartási tevékenység, az állattartó telep.

Hazánkban a bűz mérése legtöbbször a már említett dinamikus olfaktométerrel történik, szabványban⁶⁸ meghatározott előírások figyelembevételével. (A fent hivatkozott intenzív baromfi- vagy sertésenyésztésre vonatkozó BAT következtetések dokumentum is ezt írja elő.) A szagmérés egy precíziós gázkeverő készülékkel történik, amelynek az érzékelője az emberi orr. A vizsgálandó bűzös levegőt semleges referenciagázzal (ez lehet tiszta, szagmentes levegő vagy oxigéngáz) hígítják egyre csökkenő mértékben mindaddig, amíg a mérő személy a kiépített orrmaszokban megérzi a szag megjelenését.⁶⁹

2021-ben az alapvető jogok biztosa és a szőlőszőlő közös jelentése⁷⁰ már foglalkozott az állattartással kapcsolatos, a bűzhatásból eredő és nem kellően orvosolt problémák egyes vetületeivel. Jóllehet a közös jelentés a háztáji állattartás környezeti terhei tárgyában született, melynek szabályozási kerete jelentősen eltér a jelen figyelemfelhívás tárgyát képező nagy létszámú állattartás szabályaitól, azonban a levegővédelmi problémák némely kérdésben, így például a bűz mérése tekintetében

⁶⁶ Levr. 30. § (3) bekezdés szerint: „A szagkoncentráció meghatározására az MSZ EN 13725:2003 szabványt kell alkalmazni.”

⁶⁷ Egy látókörünkbe került ügyben a bűz meglétét az olfaktometriális méréssel nem lehetett bizonyítani. A bíróság a szakértő által alkalmazott olfaktometriális méréssel kapcsolatban arra az álláspontra jutott, hogy az *csak a bűz erősségére vonatkozóan ad információt, annak jellegére nem*. A bűz összetételének és forrásának vizsgálatára a bíróság a szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy arra a gázkromatográfiás mérés alkalmas, mely az érzett szagmintában előforduló szagmolekulákat vetné össze a szagforrásnál talált szagmolekulákkal. A hatóság által megkeresett mérőszervezetek közül azonban egyik sem rendelkezik akkreditációval a mintavétel tekintetében, csupán a minták analízisére. Tehát az adott ügyben nem találtak olyan bizonyítási eszközt, amivel a szag forrása egyértelműen beazonosítható lenne és ezzel megalapozott, objektív tényeken alapuló döntést lehetne hozni.

⁶⁸ MSZ EN 13725:2003 szabvány: „Levegőminőség – a szagkoncentráció meghatározása dinamikus olfaktometriával”

⁶⁹ Szagvédelmi kézikönyv 13. oldal.

https://www.mmkkornyezetvedelem.hu/images/Szagvedelmi_kezikonyv_2014.pdf

⁷⁰ Az AJB-4449/2021. számú közös jelentés a lakóövezeti haszonállattartás zavaró hatásaival összefüggésben.

<https://www.ajbh.hu/documents/10180/c71f6501-ba06-1fde-c859-0d63b2d1000a>

azonos elemeket is tartalmaznak. A jelentésben foglaltakra reagálva a jogalkotó igazoltnak látta a tárgykörhöz kapcsolódóan a bűzhatás objektív megállapításának anomáliáit, és jelezte egy erre vonatkozó szakmai útmutató kidolgozásának szándékát a hatósági döntések megalapozásához. Ez egyértelmű szakmai iránymutatásul szolgálhatna és segítséget nyújtana abban, hogy miként lehet a bűzzel való terheltséget objektív módon igazolni, ezért annak megalkotása továbbra is időszerű.

Egyedi ügyekben csak a bűznek a jogszabályok szerinti, tényszerű bizonyításával lehet feloldani az ilyen konfliktusokat, amihez segítséget nyújtana **egy általános, egységes jogi, valamint szakmai álláspont és eljárásrend kialakítása arra vonatkozóan, hogy milyen bizonyítási folyamattal** (akkreditált mérések, szakértői számítások, helyszíni érzékszervi igazolások stb.) **igazolható objektíven, minden kétséget kizáróan a zavaró szaghatás léte és eredete.**

A bűz tekintetében ugyan a jelenleg hatályos szabályozásban vannak kógens előírások – így a tervezési irányérték, illetve az olfaktometriális mérés lefolytatása és körülményeinek szabványba foglalása –, azonban a látókörünkbe került ügyekben ennek ellenére a bűz mérése és a bűz fennállásának tényszerű bizonyítása, a bizonyítás módszere, a bizonyítékok értékelése tekintetében – a szagkoncentráció mérésére vonatkozó szabályozás részben szubjektív jellege miatt – nagy a bizonytalanság még a nagy létszámú állattartások esetében is. Emiatt ezekben az ügyekben az érintettek részére a bűzmentes, tiszta levegő biztosítása, rendelkezésre állása kérdéses, ami felveti az egészséges környezethez és a testi, lelki egészséghez fűződő alapvető jog sérelmének lehetőségét.

4. Alapjogvédelmi követelmények a hatósági jogalkalmazás során

Utalva az alapjogi kereteket bemutató részében foglaltakra, ezek a nagy létszámú állattartással és az ott jelentkező bűzhatásokkal összefüggő ügyek szorosan kapcsolódnak az Alaptörvény XX. és XXI. cikkeihez, valamint a P) cikkéhez. Így tehát az ilyen típusú ügyekben felmerülő bűzproblémák, hiányosságok felvethetik akár ezen alaptörvényi rendelkezések sérelmét is.

A hatósági jogalkalmazás során is fokozott figyelemmel kell lenni az alapjogi védelemre. Az Alkotmánybíróság elvi élel mondta ki, hogy **a környezetvédelmi hatáskört gyakorló hatóságok számára alkotmányos követelmény, hogy ne rendeljék alá a környezetvédelmi szempontokat egyéb versengő** (pl. gazdasági) **érdekeknek.**⁷¹ Továbbá a döntéshozó a kiemelt környezetvédelmi – tágabb megközelítésben a nemzet közös örökségének védelmét szolgáló – érdekekkel összefüggő döntésében csakis olyan más érdeket vagy államcél-t vehet ezzel párhuzamosan figyelembe, amely ugyancsak az Alaptörvény szintjén részesül védelemben.⁷²

⁷¹ A 4/2019. (III. 7.) AB határozat részletesen foglalkozott a kitételrel, mely a rendelkező rész 1. pontjában szerepel.

⁷² Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján.

Hangsúlyozandó, hogy a gazdasági érdekek nem tartoznak ezen utóbbi körbe, azok nem élveznek a P) cikk oltalmához fogható alaptörvényi védelmet.⁷³ A jogalkalmazó mozgástere még tovább szűkül a tekintetben, hogy megfelelő versengő közérdek esetében is csak a **szükségesség és arányosság** tesztjét alkalmazva kerülhet sor az egyéb felmerülő érdekek figyelembevételre, vagyis csakis az elérendő célhoz feltétlenül szükséges mértékben és azzal arányosan.⁷⁴ Tehát egy állattartó telep működéséhez kapcsolódó beruházói érdek, melynek elsődleges célja a gazdasági haszon, nem részesülhet egyoldalú előnyben a hatósági jogalkalmazás során az állattartó telep környezeti hatásaival érintett lakosság egészséges környezethez való jogával szemben. A versengő érdekeknek oltalmi szintjüknek megfelelő védelemben kell részesülniük, érvényt szerezve az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogoknak és alkotmányos értékeknek és az alacsonyabb szintű jogszabályok rendelkezéseinek. Figyelemmel arra is, hogy az alapjogi követelményeknek megfelelően a Levr. alaprendelkezése⁷⁵ szerint **tilos a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése**, még a gazdasági érdekek biztosítása érdekében sem romolhat a levegőminőség.

Ezen túlmenően a hatósági jogalkalmazás során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a környezet és természet jogszabályokkal garantált, elért védelmi szintjét a hatóság egyedi döntése sem ronthatja le, mérlegelésében ez abszolút korlátot jelent.⁷⁶ A hatóság eljárása során emellett annak is elvi jelentősége van, hogy az elővigyázatosság alkotmányos követelményét ugyancsak érvényesítenie kell a hatósági döntéshozatal⁷⁷ során.

Mindezek a megállapítások a bűzproblémákkal összefüggő ügyekben is relevánsak, ugyanis az előzőekben körvonalazott alapjogi érintettség miatt a hatóságoknak az eljárásuk során a rendelkezésükre álló jogi eszközökkel élniük kell az alapjogsérelem megszüntetése érdekében.

Nyomatékosan fel kell hívnom a figyelmet arra is, hogy **a levegőtisztasági követelményeknek, a bűzterhelés-mentességnek az állattartó üzem működésének teljes időtartama alatt érvényesülnie kell.** Az utólag megváltozott körülmények, vagy csupán a működés során tapasztalt – és a tevékenység megkezdését megelőzően nem értékelhető – környezeti terhelések esetén is változatlanul fennáll a hatóság intézkedési kötelezettsége. Vagyis olyan célszerű és indokolt technikák előírása, melyek teljesítik a bűzterheléstől mentes, vagy a lehető legalacsonyabb szintig csökkentett terhelés követelményét. Sőt, a korábban leírt levegővédelmi hatósági jogkörben akár a tevékenység megtiltása is felmerülhet.⁷⁸

⁷³ A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a nemzet közös örökségének részét képező természeti kincseinket veszélyeztető beruházások kapcsán.

<https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/Figyelemfelhivás+természeti+kincseket+veszélyeztető+beruházások/9bad690c-337b-ea69-cecf-1faefe5875f3>

⁷⁴ 17/2018. (X. 10.) AB határozat [99] bekezdés.

⁷⁵ Levr. 4.§.

⁷⁶ 3223/2017. (IX. 25.) AB határozat [29] bekezdés.

⁷⁷ A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a természetvédelmi célok megfelelő hatósági érvényesítéséről bányászati célú kutatási tevékenység engedélyezése során.

<https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/A+Szószóló+figyelemfelhivása+a+természetvédelmi+célok+érvényesítéséről/c10b74ab-1e64-33c5-a150-8750b9279ba7>

⁷⁸ Lásd a figyelemfelhívás 3.2. pontját, továbbá Levr. 30. § (2) bekezdését.

A hatékony jogérvényesítést segítheti és előrelépésnek tekinthető, hogy a bűzhatást okozó tevékenységek esetében a Levr. 9. melléklete alapján kiszabható bírságok összegét a jogalkotó megemelte,⁷⁹ ami segítheti és ösztönözheti a jogkövető magatartás elérését.

Összegzés

A bűzterhelés – amint azt már egy korábbi közös jelentés⁸⁰ megállapította, és amint arra ezen figyelemfelhívás is utalt – az a zavaró hatás, amely mérésekkel és teljesen objektív módon jelenleg nem kezelhető kielégítően, ezért **az érintettek és alapvető jogaik védelme az átlagosnál is nagyobb odafigyelést igényel.**

Felhívom a hatóságok figyelmét, hogy az alapjogi kereteknek megfelelő jogalkalmazás, az alkotmányos alapelveknek megfelelő döntéshozatal során nem csupán formai, hanem tartalmi szempontból is az alapvető jogok (XX. és XXI. cikkek), valamint az alkotmányos államcél (P) cikk) teljesülését biztosító módon kell eljárniuk.

A bűz szabályozása kétségtől nehéz, mert a bűz önmagában nem közvetlenül egészségkárosító, zavaró hatása az érintettek érzékenységtől is jelentős mértékben függ, azonban az életminőséget nagy mértékben befolyásolja. Emiatt a hatósági jogalkalmazás nem irányulhat kizárólag arra, hogy a tevékenység az elérhető legjobb technikára vonatkozó előírásoknak megfelel-e, hanem a bűzterhelés megszüntetésére, az érintettek alapvető jogait biztosító körülmények biztosítására kell törekedni. Ehhez a rendelkezésre álló jogi és technológiai eszközöket alaposan vizsgálni és alkalmazni szükséges.

A jövő nemzedékek védelméért felelős szószólóként az előzőek érvényesítése, az egységes és hatékony hatósági jogalkalmazás érdekében – **az Ajbt. 3. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömben – a jogalkotó figyelmébe ajánlom és kezdeményezem egy, a bűznek a jogszabályok rendelkezésein alapuló objektív igazolására iránymutatásul szolgáló szakmai útmutató kidolgozását a nagy létszámú állattartásra kiterjedően.**

Dr. Bándi Gyula

a Jövő Nemzedékek Érdekeinek Védelmét Ellátó biztoshelyettes

⁷⁹ Az egyes környezetvédelmi bírságokról szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 61/2025. (III. 31.) Korm. rendelet 12. §-ában foglaltak szerint a 2. számú mellékletével.

⁸⁰ Közös jelentés az AJB-3192/2024. számú ügyben a királyszentistváni hulladéklerakó bűzterheléséről.
<https://www.ajbh.hu/documents/10180/b4e7c69c-fbcb-93be-8fd7-426c139893e4>

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

Az NNGYK csípőszúnyogok elleni védekezéssel kapcsolatos tájékoztatása

Tisztelt Polgármester Asszony!

Tisztelt Polgármester Úr!

NNGYK
NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI
ÉS GYÓGYSZERÉSZETI KÖZPONT

Iktatószám: NNGYK/36046-2/2025

Először is az egészségügyi államigazgatási szervek nevében meg szeretném köszönni mindazon intézkedéseket, melyeket a települési önkormányzatok tettek a szúnyogok elleni szervezett védekezés korszerűsítése és a lakosság informálása terén és, hogy hatóságaink ellenőrzéseiben partnerként közreműködtek.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésének 5. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé tartozik a környezetegészségügy, azaz többek között a rovar- és rágcsálóirtás, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 153. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében a települési önkormányzatok biztosítják a külön jogszabályban meghatározott rovarok és rágcsálók irtását. A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 36. § (2) bekezdése szerint a vérszívó szúnyogok egészségügyi kártevőnek minősülnek, melyek ellen védekezni kell.

A 36.§ (1) bekezdésével összhangban a szúnyogok elleni védekezés nem kizárólag a vegyszeres szúnyogirtást jelenti, hanem a vérszívók megtelepedésének, elszaporodásának megakadályozását (szúnyoglárvá-irtást és tenyészőhely felszámolást) is. A (4) bekezdés értelmében az érintett terület fenntartója köteles a vérszívók elleni védekezéssel foglalkozni.

Az előírások alapján, az egészségügyi, környezetvédelmi, gazdasági szempontokat és az rendelkezésre álló védekezési módszerek korlátait szem előtt tartva

- magáningatlanok esetében az ingatlan tulajdonosának, használójának kötelessége megakadályozni a szúnyogok szaporodását az ingatlanjuk területén;
- a szúnyogok elszaporodásának megakadályozása érdekében az önkormányzatok részére erősen ajánlott a szúnyoglárvák irtása közterületeken lakott területen kívül- és belül;
- a felnőtt szúnyogok elleni kémiai szúnyogirtást pedig lakott területen belül – és kimondottan indokolt esetben – végezetheti el az önkormányzat vagy az országos szúnyoggyérítési program végrehajtói.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 6/A. § (2) bekezdése alapján valósul meg a katasztrófavédelem által koordinált országos szúnyoggyérítési program, mely során a kezelések elsősorban jelentős szúnyogártalommal érintett területekre, azaz a Duna, a Tisza és mellékfolyóik, valamint a kiemelt turisztikai régiók (Balaton, Velencei-tó stb.) vonzáskörzetére terjednek ki.

A kormányhivatalok 2023-ban végrehajtott országos ellenőrzéseinek tapasztalata alapján az önkormányzatok szinte kivétel nélkül, megfelelő formában tájékoztatták a lakosságot a szúnyogirtási beavatkozásokat megelőzően. Emellett, a ház körüli szúnyogszaporulat megfékezésére felhívó posztert/információs anyagot nagy példányszámban helyezték ki és osztották meg saját kommunikációs csatornáikon. Bízom abban, hogy ezt a jó gyakorlatot az elkövetkezendő szezonok során is sikerül fenntartani.

A szúnyogirtás kivitelezésére vonatkozó szórványos panaszok és a 2023-ban végrehajtott ellenőrzések tapasztalatai alapján jogszabályi szigorítás történt a szúnyogirtás szolgáltatói által teendő bejelentésekre vonatkozóan. Ez lehetővé tette, hogy a járási hivatalok hatékonyabban ellenőrizhessék a szúnyogirtást megelőző (indokoltsági) és záró (eredményességi) méréseket. A feladatra kollégáink kiemelt figyelmet fordítottak 2024-ben, és azt tapasztaltuk, hogy a szúnyogirtást végző vállalkozók szabálykövetése tovább javult. Az ellenőrzött földi kémiai szúnyogirtások hatékonysága pedig átlagosan 87% feletti.

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ is törekszik arra, hogy a biológiai szúnyogirtás egyre nagyobb szerepet kapjon a már megszokott kémiai gyérítések mellett. A szúnyoggyérítés helyes gyakorlatának kialakítása közös érdekünk. Pozitív benyomásunk, hogy egyre több önkormányzat is osztja törekvéseinket és egyre nagyobb tapasztalattal rendelkeznek a szúnyogirtás témakörében. A lakossági – és egyes önkormányzatoktól érkező panaszokból is – az derül ki viszont, hogy még mindig vannak nyitott kérdések.

Jelen levelem folytatásában több, gyakran felmerülő kérdésre közösen próbálunk választ nyújtani. Ezen felül olyan javaslatokat, kéréseket foglalmaztunk meg az önkormányzatok részére, melyek hozzájárulhatnak a szúnyogmentes környezethez és a fenntartható védekezéshez és a szúnyogirtás színvonalának növeléséhez.

Bízom Tisztelt Polgármester Úr, Tisztelt Polgármester Asszony szíves egyetértésében és együttműködésében.

Köszönettel,

Dr. Müller Cecília
országos tisztifőorvos

Lakossági gyakran ismételt kérdések

A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság is számos megkeresést kap a szezonban a csípőszúnyogok nagyszámú, zavaró jelenléte kapcsán. A megkeresésekből kiderül, hogy elsősorban a szúnyogirtás kivitelezésével kapcsolatos alábbi kérdések foglalkoztatják a lakosságot.

- Miért végeznek szervezett szúnyogirtást Magyarországon?
- Ki rendeli el, ki rendeli meg és ki végzi a szervezett szúnyogirtást Magyarországon?
- Kihez fordulhatunk, ha azt szeretnénk, hogy a településünkön szervezett szúnyogirtást végezzenek?
- Kihez fordulhatunk, ha azt szeretnénk, hogy a településünkön ne végezzenek szervezett szúnyogirtást, vagy a szúnyogirtás a jelenlegitől eltérő módszerrel történjen?
- Ki engedélyezi az irtószerek felhasználását és a szervezett szúnyogirtást?
- Ki ellenőrzi a szúnyogirtás szabályszerűségét?
- Milyen módszerekkel történhet a szervezett szúnyogirtás? (felhasználható irtószerek és a különböző technológiák előnyei, hátrányai)
- Ártalmas-e a szúnyogirtás az emberekre és a környezetre nézve?
- Miért vezették ki a gyakorlatból a légi kémiai szúnyogirtást?
- Milyen körülmények között kerülhet mégis engedélyezésre a légi kémiai szúnyogirtás?
- A földi kémiai szúnyogirtás nem elég hatásos, mi lehet ennek az oka?

A kérdésekre külön tájékoztató anyagot készítettünk, mely a <https://nnk.gov.hu/index.php/jarvanyugyi-es-infekciokontroll-foosztaly/141-lakossagi-tajekoztatok/altalanos-tajekoztatok/2596-gyakran-ismetelt-kerdesek-a-szunyogirtasrol.html> érhető el és akár az önkormányzatokhoz érkező lakossági megkeresések megválaszolásához is segítséget nyújthat.

A katasztrófavédelem által koordinált országos szúnyoggyérítési program kapcsán gyakran intézett kérdésekre a <https://www.katasztrofavedelem.hu/45/szunyoggyerites-gyik#ablak> honlapon található felvilágosítás.

A biológiai szúnyoglárvairtás előnyben részesítése

Az önkormányzat, mint a szolgáltatás megrendelője, kulcsfontosságú szereppel bír. Bár a földrajzi adottságok miatt nem minden esetben hagyatkozhatunk csupán a biológiai irtásra, annak priorizálása kiemelten fontos. Különösen azokon a településeken, ahol, vagy amelyek környezetében ismert jól meghatározott szúnyogtenyésztő-helyek (pl. árterek, mocsaras, belvizes területek, vizesárkok) okozzák a szúnyogártalom jelentős részét, az időben indított biológiai irtással a szúnyogok nagyszámú megjelenése bizonyos fokig megelőzhető, illetve a kisebb egyedszám fenntartható.

A szúnyogirtó szolgáltatást végző vállalkozónak minden esetben mérlegelniük kell, hogy adott területen a szúnyogirtás milyen módszerekkel valósítható meg. **Amennyiben kivitelezhető, a biológiai szúnyogirtást és a szúnyogok tenyészőhelyeinek felszámolását előnyben kell részesíteni a kémiai szúnyogirtással szemben. Ez nem pusztán formális, általános előírás, hanem annak a záloga, hogy a szúnyogok elleni szervezett védekezés valóban fenntartható, integrált módon történjen.**

Amennyiben az önkormányzat olyan vállalkozást bíz meg a település szúnyogirtási feladataival, amely kizárólag kémiai szúnyogirtást végez, az már a lehetőségét is kizárja annak, hogy a biológiai lárvairtást érdemben mérlegeljék és arra sor kerülhessen.

Javasoljuk ezért, hogy – különösen az árvíz, belvíz, vizes élőhelyek – tekintetében érintett települések a szúnyoglárva-irtással kapcsolatos feladatokban is tapasztalattal rendelkező szolgáltatóval szerződjenek. Az is jó gyakorlat lehet, ha szerződés szerint külön szolgáltató látja el a szúnyoglárva-irtási feladatokat és másik szolgáltató a kémiai szúnyogirtási feladatokat. Az azonban mindenképpen kerülendő, hogy egy vizes élőhellyel érintett település kizárólag kémiai szúnyogirtásban érdekelt szolgáltatóval szerződjön.

Jelenleg viszonylag kevés szolgáltató végez rendszeresen szúnyoglárva-irtást. Az önkormányzatok változó megrendelői igényeivel a piaci folyamatok azonban felzárkóztathatják a szolgáltatói oldal kínálatát. Feltétlenül javasolt a szúnyoglárva-irtás megkezdése előtt erre a feladatra specializált szakemberekkel felmérni a tényleges tenyészőhelyeket. A szúnyogirtás megtervezése során azt is figyelembe kell venni, hogy az emberközeli életmódú inváziós szúnyogok jelentős számban képesek magántelkeken, apró vízmegállásokban fejlődni. Ebben az esetben a szervezett biológiai gyérítés önmagában nem vezet eredményre, csak a lakosság aktív közreműködésével – ezen tenyészőhelyek felszámolásával vagy kezelésével – érhető el eredmény.

A 2024 májusában – júniusában tapasztalt áradáskor a nyugati országrészből érkező panaszok rávilágítottak arra, hogy bár a lakosság részéről a szúnyogirtásra az igény adott volt, számos önkormányzat csak a szúnyogpopuláció felszaporodása után kezdte el szervezni a szúnyogirtást. Megelőző jellegű szúnyoglárva-irtásra, amely elejét vehette volna a fokozott szúnyogártalom kialakulásának, nem fordítottak figyelmet.

A biológiai szúnyogirtási módszer hátránya, hogy több szakértelmet, háttérmunkát és tervezést igényel, mint a kémiai irtás. A szúnyoglárvák tenyészőhelyeit fel kell deríteni (feltérképezni), számon kell tartani és az irtószert a megfelelő időpontban (a lárvák megjelenése után rövid időn belül) kell alkalmazni akár néhány heti rendszerességgel.

Javasoljuk ezért, hogy a szúnyoglárva-irtási feladatokra a szezon előtt – szerződés szintjén – készüljenek fel. A szerződés térjen ki a szúnyogtenyészőhelyek meghatározására, nyomon követésére a vízállás és időjárás függvényében, valamint helyszíni, entomológiai felmérésekre is. Az önkormányzatok a helyismerettel rendelkező szerződött független szakértőivel a szúnyogirtást végző vállalkozóval egyeztetve jelöljék ki a kezelendő területet és a szúnyogirtás módszereit. A szúnyoglárva-irtás előkészítése az első év során a legkörülményesebb.

A későbbiekben már felhasználhatók a szerzett tapasztalatok, az előtött területek a csapadékmennyiséggel és/vagy vízállással összefüggésben könnyebben megtalálhatók, előre jelezhetők lesznek.

Más önkormányzatokkal való tapasztalatcsere, együttműködés

A szúnyogtenyészőhelyek megfigyelésére és a szúnyoglárvá-irtás hatékonyságának mérésére több önkormányzat külön szakértőkkel szerződik. Főleg nagyobb városoknál előfordul, hogy a köztisztasági, városüzemeltetési feladatokat ellátó, több éves vagy évtizedes tapasztalattal rendelkező cégeiket bízzák meg a szúnyogirtás szervezési- és akár végrehajtási feladataival is.

Véleményünk szerint konstruktív lehet, ha az önkormányzatok egymással egyeztetnek, tapasztalataikat megosztják a szúnyogirtás kapcsán, és remélhetőleg a legjobb gyakorlatok tudnak így elterjedni köztük.

Egy relatív kis kiterjedésű vizes élőhelyről a szúnyogok (fajtól és széljárástól függően) több kilométerre terjednek szét. Ez azt jelenti, hogy egy kisebb célzott kezeléssel egy nagy kiterjedésű területet védelme biztosítható. Ugyanebből következik, hogy a település környezetében az összes tenyészőhelyet szükséges kezelni, hogy ne áraszhassák el a védendő területet a szúnyogok. A települések közigazgatási határán belül tehát nem mindig oldható meg a probléma. Ha csak arra gondolunk, hogy akár egy folyó átellenes partjain már legalább két különböző önkormányzat illetékessége a szúnyogirtás elvégzése, világos, hogy a hatékony védekezésben az önkormányzatok együttműködése elengedhetetlen. Nem véletlen, hogy a biológiai szúnyogirtásra támaszkodó sikeres külföldi programok sem csak önkormányzati szinten valósulnak meg, hanem regionális szervezettséget igényelnek.

Javasoljuk ezért, hogy különösen a nagyobb kiterjedésű vizes élőhelyek körüli települések közös ügyként, összehangolva végeztessék a szúnyoglárvá-irtást és az azzal összefüggő feladatokat.

A szúnyogirtás szakszerű végrehajtásának és színvonalának biztosítása

Továbbra is az önkormányzatok feladata a szervezett szúnyogirtás esetén a lakosság értesítése, valamint a területen tevékenykedő méhészek értesítése. Az egyéb vonatkozó szabályok betartása pedig általánosságban a kivitelező vállalkozó felelőssége.

A szúnyogirtás szervezésének szakmai szempontjait a „Tájékoztató az engedélyezett irtószerrekről és az egészségügyi kártevők elleni védekezés szakmai irányelveiről” c. kiadvány (röviden: *Irtószer Tájékoztató*) részletezi, mely a <https://www.nnk.gov.hu/index.php/jarvanyugyi-es-infekciokontroll-foosztaly/szakmai-tajekoztatok/tajekoztato-az-engedelyezett-irtoszererekrol-es-az-egeszseguigy-kartevok-elleni-vedekezes-szakmai-iranyelveirol> linken érhető el.

Több panasz alapját képezi a szúnyogirtás hatékonyságának elmaradása. Ebben a tekintetben a 2024-ben végrehajtott célzott hatósági ellenőrzések széleskörű problémát nem tártak fel. A lakott területen végzett akár földi, akár légi kémiai szúnyogirtás eredménye egyaránt rövidtávú lehet, ha a szúnyoglárva a környező tenyészhelyen zavartalanul fejlődhetnek, és folyamatosan sodródhatnak a településre. Ezen felül a magáningatlanok területén a kisebb-nagyobb vizesedényekben folyamatosan fejlődő szúnyoglárva szintén napokon belül pótolják ez irtás során elpusztított szúnyogpopulációt.

Mindazonáltal, valós és gyakori okai lehetnek a hatékonyság elmaradásának például, ha

- a szúnyogirtást végző jármű nem juttat ki megfelelő mennyiségű irtószert a területre (mert kis teljesítményű a ködképző berendezés vagy a jármű túl gyorsan halad),
- ha a jármű nem járja be a teljes úthálózatot,
- nem tartják be a megfelelő időjárásra vonatkozó követelményt, a légmozgás túl erős és nem lebeg elég ideig adott területen az irtószer.

Annak érdekében, hogy az irtási technológiák és az irtószerek hatékonysága nyomon követhető legyen, valamint, hogy a szúnyogok irtószerezrel szembeni ellenállóképessége észlelhető legyen, egy független szakértőnek vagy a vállalkozóknak kötelező a kezelések hatékonyságát felmérni. **A kémiai szúnyogirtás és a biológiai szúnyoglárva-irtás esetén egyaránt kötelező az indokoltság és hatékonyság mérése.** A mérések módszertanát szintén a fentebb hivatkozott *Irtószer tájékoztató* részletezi.

A vonatkozó szabályok betartását a Járási Hivatalok ellenőrzik hatóságként. Ugyanakkor, nem csak megengedett, hanem kimondottan ajánlott, hogy az önkormányzat, mint megrendelő megfigyelje a szúnyogirtást és az azzal összefüggő tevékenységeket – ahogyan több település esetén ez meg is történik. Ilyen formán, az önkormányzat közvetlenül jelezheti a vállalkozónak, ha problémát vélelmez a kivitelezésben. **Amennyiben az irtással kapcsolatban bármilyen jogszabályi vagy szakmai mulasztást tapasztalnak, érvényesítsék szerződés szerinti jogait, továbbá a panasszal forduljanak a területileg illetékes járási hivatalhoz, mely megteszi a szükséges hatósági intézkedést.**

A 2024-ben végrehajtott ellenőrzések adataiból kiderült az is, hogy sok olyan területen is végrehajtották a szúnyogirtást, ahol a kezelést megelőző indokoltsági méréseknél az indokoltság ajánlott határértéke alatt maradt a szúnyogártalom. Az *Irtószer tájékoztató* szerint „A szúnyogirtás célja a szúnyogártalom elviselhető szintre csökkentése. A kezelésre kijelölt területnek azon a részén javasolt elvégezni a kémiai szúnyogirtást, amelynek mérőpontjain 60 csípés/óra/fő mértéket meghaladó szúnyogártalmat mértek a kezelés napján vagy az előző napon.”

A fentiek értelmében, amennyiben a szúnyogártalom mért értéke nem éri el a határértéket, a szúnyogirtást nem indokolt végrehajtani. Sőt, ha a mért szint ennél jelentősen alacsonyabb, akkor jár el helyesen a megrendelő, ha a kezelés lemondásáról dönt, ugyanez vonatkozik a kivitelezőre is.

Ezt a lehetőséget már a szerződéskötésnél is indokolt figyelembe venni, különösen a kémiai irtásnál – egy rosszul megfogalmazott szerződés miatt ne tegyük ki a lakosságot és a környezetet a felesleges irtás okozta kemizációknak.

A központi szúnyoggyérítési program

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 6/A. § (2) bekezdése szerint „A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve vezetője irányítja az országos szúnyoggyérítési program keretében a szúnyoggyérítéssel kapcsolatos feladatok ellátását.” A katasztrófavédelem által koordinált országos szúnyoggyérítési program során a kezelések elsősorban jelentős szúnyogártalommal érintett területekre, azaz a Duna, a Tisza és mellékfolyói, valamint a kiemelt turisztikai régiók (Balaton, Velencei-tó stb.) vonzáskörzetére terjednek ki.

A központi szúnyoggyérítési program kapcsán gyakran intézett kérdésekre a <https://www.katasztrofavedelem.hu/45/szunyoggyerites-gyik#ablak> honlapon található felvilágosítás. A <https://www.katasztrofavedelem.hu/37838/heti-programok> linken pedig program heti ütemterve szerepel.

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Gazdasági Ellátó Központjával (BM OKF GEK) is egyeztetve kérjük, hogy az önkormányzatok folyamatosan tájékozódjanak a központi szúnyoggyérítési program ütemezéséről és ne rendeljenek meg ugyanazon időpontokra külön szolgáltatótól is kémiai szúnyogirtást, amikor a település kezelését a központi programban már tervezik. Amennyiben mégis külön szolgáltatóval szeretnék elvégeztetni a kezelést, akkor pedig a lehető legkorábban jelezzék a BM OKF GEK felé, hogy nem igénylik abban az időpontban a központi programban végzett irtást. A járási hivatalok nyomon követik a szúnyogirtásra vonatkozó előzetes vállalkozói bejelentéseket, és amennyiben ugyanarra az időpontra (6 napon belül) ugyanarra a területre több szolgáltatótól is érkezik szúnyogirtási bejelentés, akkor a későbbi bejelentést tevő szolgáltatót figyelmeztetik, hogy a második kezelés előtt az indokoltsági mérés eredményeit a járási hivatal is megvizsgálja. Ezzel együtt a korábban végzett kezelés körülményeit és annak eredményességét is megvizsgálja a hatóság.

A szúnyoggyérítési heti ütemtervek (minden hét első munkanapján) és egyéb információk a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság honlapján a „Lakosság – Szúnyoggyérítés” menüpont alatt folyamatosan közzétételre kerülnek. A BM OKF GEK az ugyfelszolgalat.gek@katved.gov.hu e-mail címen fogadja a szúnyogirtással kapcsolatos önkormányzati megkereséseket és megadja a szükséges tájékoztatást a központi programban tervezett biológiai- és kémiai szúnyogirtásról. **A központi program és az önkormányzatok közötti kölcsönös kommunikáció elengedhetetlen annak érdekében, hogy minden fél a lehető leghatékonyabban tervezhesse és oszthassa be erőforrásait.**

Lakossági egyéni védekezés fokozása

A szúnyogok elleni védekezésben a lakosság figyelmének felkeltését és együttműködését nélkülözhetetlennek tartjuk, ugyanis a településeken jelentkező ártalmat részben, sőt egyes helyeken teljes egészében a ház körüli vízgyülemekben kifejlődő szúnyogok okozzák. Lakossági tájékoztató anyagaink nyilvánosan elérhetőek és letölthetőek a <https://www.nnk.gov.hu/index.php/jarvanyugyi-es-infekciokontroll-foosztaly/141-lakossagi-tajekoztatok/altalanos-tajekoztatok/633-lakossagi-tajekoztato-a-szunyogok-elleni-vedekezesrol> linken keresztül. Örömmel tapasztaltuk, hogy az önkormányzatok megismerték ezt a tájékoztatást, sőt néhányan saját lakossági információs anyagot is készítettek.

Kérjük, hogy a települések forgalmasabb pontjain (pl. vasútállomás, iskola, orvosi rendelő, valamint a nagyszámú vizes virágváza miatt a temetők bejáratánál is) a figyelemfelhívó plakát egy-egy példánya kerüljön kihelyezésre minden „szúnyogszezon” kezdetén. Amennyiben az önkormányzatnak erre lehetősége van, javasoljuk, hogy saját médiumaiban is hívja fel a lakosság figyelmét a szúnyogok elleni egyéni védekezés fontosságára.

Hatóságaink 2024. során több száz olyan telephelyet ellenőriztek, mely tevékenysége során lehetővé teheti a szúnyogok szaporodását. A kertészetek, gumibroncs-lerakatok, hulladékkezelő és –tároló egységeknél a sok, kisebb edényben összegyűlő öntözővíz és esővíz például igen kedvező a szúnyoglárva fejlődése szempontjából. *A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 36§ szerint a vérszívó szúnyogok egészségügyi kártevőnek minősülnek, melyek ellen a védekezés az ingatlan fenntartójának kötelezettsége, ennek elmulasztása esetén a népegészségügyi hatóság intézkedhet. A telephelyek üzemeltetői azzal eleget tesznek kötelezettségüknek, ha a pangóvíz 1-2 napon túli fennmaradását megakadályozzák.*

Arra sajnos nincs kapacitása a népegészségügyi hatóságnak, hogy minden ingatlant rendszeresen ellenőrizhessen. Ugyanakkor, **ha az önkormányzat azt tapasztalja, hogy bármely ingatlan területén a fenntartó elmulasztja kötelezettségét és ezzel különösen nagy számú szúnyog fejlődését teszi lehetővé, hatósági intézkedés kérhető a területileg illetékes járási hivataltól.**

További jó gyakorlat, melyet több önkormányzat is folytat, hogy az érdeklődő lakosság részére szúnyoglárva-irtó tablettát szolgáltat, ösztönözve ezzel a közösséget, hogy az öntözésre használt esővizet biztonságosan gyűjthesse otthonában.

Sajnos a rendelkezésre álló információk szerint a Culinex Tab Plus szúnyoglárva-irtó tabletta pillanatnyilag a forgalmazás technikai problémái miatt nem elérhető, ennek rendezésére várunk. A lakosság részére ajánlható még a hatályos engedéllyel rendelkező *Protect szúnyoglárva-irtó tabletta/Biopren szúnyoglárva-irtó tabletta, az Insecto szúnyoglárva-irtó tabletta, és a Protect szúnyoglárva- és bolhairtó permet.* Ezek a szerek azonban nem biológiai szúnyoglárva-irtó hatóanyagot tartalmaznak, ezért élővízben és étkezési célra használt növények öntözővizében nem használhatók.

Tévhitek

A szúnyogirtás hatásosságával kapcsolatos több panasz tárgyát az képezi, hogy a földi kémiai szúnyogirtás során a gépkocsi úgy haladt, hogy nem szórt permetet vagy csak nagyon kevés irtószert juttatott ki.

- Korábban a gépkocsiról leggyakrabban melegköd-képzéssel juttatták ki a szúnyogirtószert, manapság inkább az úgynevezett ULV technológiát alkalmazzák, mely során azonos
- különbözteti meg a módszert a melegköd-képzését technológiától. **Hatékonyságbeli különbség a két módszer között nincs.** Míg a melegköd-képzés egy sűrű füstszerű ködöt hozott létre a gépkocsi után, az ULV-eljárásnál a ködpermet kevésbé látványos, de a kijutó irtószermennyiség azonos. Az ország legtöbb térségében már a modernebb, közlekedést és a lakosságot kevésbé zavaró ULV technológiai került alkalmazásra. Továbbá, ahogyan korábban utaltunk rá, a hatékonyságot számos egyéb tényező ténylegesen befolyásolhatja, ezért kiemelten fontos és kötelező a hatékonyság objektív mérése.

Szintén gyakori észrevétel, hogy a légi kémiai szúnyogirtás hatásosabb volt, mert mindenhová eljutott az irtószert és a település környékét is kezelni lehetett.

- Az elképzelhető, hogy különösen a hosszú telekszerkezetű településeken a hátsó kertekbe az utcán kijuttatott irtószert kisebb hatékonysággal jut be, mint korábban a repülőgépről szórt permetet, de a település szabálytalan utcaszerkezete is és az építmények utcán való elhelyezkedése is jelentősen meghatározhatja a hatékonyságot. A hatékonyság elmaradását azonban kötelező objektíven felmérni, csak ezután lehet bármit kijelenteni. Amennyiben egy városrész a kezelhetőség szempontjából körülményes a mérőpontok helyét annak megfelelően kell kijelölni.
- Az elképzelhető, hogy a légi szúnyogirtás közben a település körül is szórt irtószert. Ugyanakkor ez korábban sem volt szabályos és megengedett gyakorlat, úgy ahogyan a földi kémiai szúnyogirtásnál sem az. **Az irtószert-rezisztencia megelőzése és a nem célszervezet élővilág érdekében a települések lakott területei kezelhetők a kémiai irtás során.** A természetes élővizektől és védett területektől úgyszintén védőtávolságot kell tartani.
- A biológiai szúnyoglárva-irtás más elbírálás alá esik, mert ott az irtószert közvetlenül a vízbe kell juttatni, az előírás szerinti mennyiségben történő használata, az élővilágot érdemben nem károsítja.

Többen, leginkább a lakosság részéről fordulnak olyan kéréssel Hivatalunkhoz és a BM OKF GEK-hez is, hogy rendeljenek el szúnyogirtást valamely területen.

- A szervezett szúnyogirtást elsődlegesen a lakosság igényeinek kiszolgálására, a komfortérzet javítása érdekében végzik. Bár a szúnyogok csípése fertőzést közvetíthet, ennek hazánkban kicsi az esélye. Így jelenleg Magyarországon nem okoz közvetlen járványügyi kockázatot a szúnyogok jelenléte, még akkor sem, ha nagy egyedszámban fordulnak elő a vérszívók. A honos szúnyogpopuláció

által évtizedek óta terjesztett nyugat-nílusi láz megbetegedéseket nyilvántartjuk, és a betegség 2018 kivételével rendszerint évi 10-40 közötti esetszámmal fordul elő és az esetek általában sporadikusan az egész országban, tehát nem egy-egy gócban jelentkeznek. Az invazív, trópusi eredetű szúnyogfajok csípésével terjedő fertőzéseket pedig ezidáig csak ritkán, behurcolt esetként (külföldön fertőződött személyeknél) mutatták ki. Az eddigi hazai vizsgálatok során nem találták meg a kórokozókat az invazív szúnyogokban. A rutinszerűen végzett szúnyogirtás tehát alapvetően a szúnyogok egyedszámától, zavaró hatásától függ és nem járványügyi érdekből történik.

- **Éppen ezért, tényleges járványhelyzeten kívül nem kerül „elrendelésre” szúnyogirtás.** A szervezett szúnyogirtást az országos szúnyoggyérítési programban a BM OKF GEK a szakértői által végrehajtott felméréseket figyelembe véve végezteti el, vagy az önkormányzatok saját költségvetésük terhére rendelhetik meg. Ez azonban nem kötelező.
- A szúnyogirtás járványügyi érdekből történő elrendelése esetén annak elvégzése kötelező lenne és a szokványosnál magasabb minőségellenőrzési követelményekhez lenne kötve. Ezzel együtt akár a területen lévő ingatlanoknál is tételesen vizsgálni kellene a szúnyogok és szúnyoglárva jelenlétét a teljes szúnyogmentesség biztosítása érdekében.

Letölthető információs csomaggal segít az Internet Hotline

Az iskolák honlapján is elhelyezhető, közérthető tájékoztatással segíti az intézményeket a köznevelési törvény szerinti tájékoztatási kötelezettségük teljesítésében a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2011 óta működő jogsegélyszolgálat, az Internet Hotline (IH).

2024 júliusa óta a köznevelési intézményeknek biztosítaniuk kell, hogy a tanulók és hozzátartozóik az NMHH által működtetett internetes tájékoztató és segítségnyújtó szolgálat, azaz az Internet Hotline elérhetőségét megismerhessék. Az ezzel kapcsolatos tájékoztatást az iskoláknak egy jól látható helyre kell kifüggeszteni, de a törvény további tájékoztatási lehetőségeknek is teret enged.

Az NMHH a Klebelsberg Központ közreműködésével a szeptemberi tanévkezdésig eljuttatta az IH elérhetőségeit tartalmazó, tájékoztató plakátokat a tankerületi központok fenntartásában lévő intézményekbe. A hatóság célja, hogy a plakátok további intézményekben is kikerülhessenek, ezért az együttműködések körét tovább bővíti – ennek köszönhetően már a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatalhoz is eljutottak a tájékoztatók.

Az IH minél több, bajban lévő vagy sérelmes tartalmat észlelő bejelentőnek szeretne hatékony segítséget nyújtani, ezért egy közérthető, az intézményi honlapokon, illetve egyéb digitális felületeken is elhelyezhető információs csomagot állított össze, ezzel elősegítve a hotline minél jobb megismerését a gyermekek, szüleik és pedagógusaik részére. A rövid ismertetőből tájékozódhatnak arról is, hogy miként lehet bejelentést tenni és pontosan mi történik a jelzés beérkezését követően.

Fontos volt, hogy a tájékoztatóból a gyermekek is pontosan értsék, milyen problémával fordulhatnak az IH-hoz és annak megoldására milyen segítséget kaphatnak, ezért a hatóság a tájékoztatást gyermekeknek szólóan, „gyermekbarát nyelvezettel” is elkészítette. Az IH a gyermekektől érkező bejelentések esetén is érzékenyen, számukra megnyugtató, bizalmi légkört teremtve jár el, ezt tükrözi az elkészített dokumentum is.

Az információs csomag az IH honlapjáról (<https://nmhh.hu/internethotline/letoltesek>) bármikor, korlátlan példányszámban letölthető. A csomag tartalmazza az iskolákban elhelyezett plakátokat pdf formátumban, illetve 1-1 pdf dokumentumot, amelyben mind a felnőtteknek, mind a gyermekeknek szóló tájékoztatás helyet kapott.

Azok a szülők és pedagógusok, akik nyomtatott plakátot is szeretnének igényelni intézményük részére, az alábbi e-mail címen megtehetik: plakat@internethotline.hu.

Az Internet Hotline-ról bővebben az alábbi linken érhető el tájékoztatás: <https://internethotline.hu/>

Az alábbi videóban Csalár Dorina, az Internet Hotline osztályvezetője beszél. A videó szabadon beágyazható és felhasználható.

www.youtube.com

Forrás: Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (www.nmhh.hu)

Ülésezett az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsa

A költségvetés önkormányzatokat érintő részéről értekezett az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsa

Dr. Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter vezetésével ülésezett az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsa a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériumban.

A hazai önkormányzati szövetségek vezetői egy napirendi pontot tárgyaltak: a 2026. évi költségvetési törvény önkormányzatokat érintő kiemelt céljait, főbb számait és a várható változásokat. Ezeket a Nemzetgazdasági Minisztérium előadója ismertette. Az ülés célja az volt, hogy elősegítse az önkormányzatok felkészülését a következő költségvetési évre, továbbá biztosítsa a központi és a helyi költségvetési tervezés közötti hatékony együttműködést. A Kormány elkötelezett az önkormányzatokkal való szoros, konstruktív együttműködés mellett minden területen.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

A vármegyei önkormányzatok megkerülhetetlenek a fejlesztéspolitikában

A vármegyei önkormányzatok megkerülhetetlen partnerei a fejlesztéspolitikának, ma már a versenyképes járások programjában is stratégiai partner a kormányhivatalokkal együtt - jelentette ki a közigazgatási és területfejlesztési miniszter Lentiben.

Navracsics Tibor a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének informális ülésén tartott előadásán arról beszélt, hogy a két éve működő minisztérium legújabb kiemelt feladata a helyi közösségek önazonosságához való jogának törvénybe foglalása. Már lefolytatták az ötletbörzét az önkormányzatokkal, elkészítették a törvényjavaslat normaszövegét, aminek társadalmi vitája is lezárult mostanra, ezzel pedig készen állnak arra, hogy benyújtsák a parlamentnek.

A miniszter arra is kitért, hogy a versenyképes járások programjának megszervezésében a vármegyei önkormányzatok nagyon magas színvonalon foglalkoztak a fejlesztési elképzelésekkel a szoros határidő ellenére.

A döntéshozatal után a tervek szerint kora ősszel indulhatnak el azok a programok, amelyeket a helyi elképzelések alapján állítottak össze, és egyrészt a mindennapi élet megkönnyítését, másrészt a területi egyenlőtlenségek kiegyenlítését szolgálják. A járásonként 250 vagy 500 millió forintos kereteket mindenhol kitöltötték, sőt jelentősen túl is tervezték a járások - jegyezte meg. Összesen 65 milliárd forint fejlesztési pénzről van szó, amihez most a Budapesten kívüli Magyarország hozzáférhet. Ez az elmúlt évek legnagyobb összegű területi fejlesztéspolitikai ösztönzője, ha nem számítjuk az európai uniós forrásokat - hangsúlyozta a politikus.

Navracsics Tibor beszélt arról is, hogy 1990 óta jelentősen átalakult a népesség belföldi vándorlása, egyrészt az ország északnyugati része felé, másrészt a nagyvárosok vonzáskörzeteinek irányába. Ennek legfőbb oka az ingatlanárak jelentős emelkedése, miközben az emberek 42 százaléka ingázik, vagyis nem azon a településen él, ahol dolgozik vagy tanul.

Kifejtette: készítettek a vállalkozások adóerejének intenzitását felhasználva egy olyan térképet, amely a települések gazdasági erejét mutatja. Ez alapján az ország háromnegyed része átlag alatti fejlettségűnek számít, a kivételek közé tartozik Budapest, valamint a jelentős iparral rendelkező nagyobb városok, de nagy különbség van például a Balaton keleti és nyugati medencéje között is, az előbbi előnyére.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Az ingatlanszerzés korlátozása kikerülhet a törvénytervezetből

A helyi önazonosság védelméről szóló törvénytervezet társadalmi egyeztetése során a legtöbb vitát az ingatlanszerzés korlátozásának bevezetése okozta, így "ez az elem akár ki is kerülhet a törvényjavaslatból" - közölte a közigazgatási és területfejlesztési miniszter a budapesti Károli Gáspár Református Egyetemen rendezett lakáspolitikai fórumon.

Navracsics Tibor az egyetem által szervezett Lakás - lakáspolitikai - lakhatás a XXI. században című konferencián úgy fogalmazott: a helyi önazonosság védelméről szóló törvénytervezete öt lehetőséget ad azoknak a településeknek, amelyek úgy érzik, hogy a különböző kiköltözési hullámok az adott település szerkezetét, közösségét vagy infrastruktúráját veszélyeztetik. Ezek: az ingatlanszerzés korlátozása, a helyben lakók elővásárlási jogának általánossá tétele, az ingatlanszerzés, illetve a lakcímlétesítés feltételhez kötése, valamint helyi adók bevezetése.

A miniszter szerint ezek közül a legnagyobb vitát az ingatlanszerzés korlátozása okozza. *"Ha ezek a viták folytatódnak, ez az elem akár ki is kerülhet a törvényjavaslatból"* - közölte Navracsics Tibor, hozzátéve, hogy *"a többi négy elem is elégséges garanciát ad"*.

Kiemelte ugyanakkor, hogy vitatja azokat az érveket, amelyek szerint ez az intézkedés elértéktelenítené az ingatlanokat az adott településen. *"A magas ingatlanár bezárja a települést. Nyilvánvalóan csak a jómódúak, csak a gazdagok számára teszi megközelíthetővé az adott települést, ezáltal részben akár el is öregítheti, tehát a korfát is eltolhatja az idősebb nemzedékek irányába, másrészt pedig nehezebbé teszi a pályakezdést a fiatalok számára, akik az adott helyi gazdaságban az innovációt hozhatják"* - fogalmazott.

Megjegyezte, hogy 2010 óta 230 százalékkal nőttek az ingatlanárak Magyarországon, ez az arány az Európai Unióban a legmagasabb. Kitért arra is, hogy a törvénytervezetről folytatott országos konzultáció során a polgármesterek éppen az ingatlanszerzés kizárásáért lelkesedtek a leginkább, többek között azért, mert ez az ingatlanárak csökkenését vonná maga után, ami segítené a fiataloknak a lakáshoz jutásban.

Előadásában a miniszter kitért a lakhatás problémáját enyhíteni szándékozó kormányzati intézkedések másik két elemére is. Az egyik a Versenyképes Járások programja, amelynek során az önkormányzatok iparűzésiadó-növekményét forgatnák vissza térségi felzárkózásra.

A másik a gyarapodó közösségek támogatása, aminek részei mindazok a fejlesztési és családtámogatási programok, amelyek célja az úgynevezett rurális térségek újbóli vonzóvá tétele és a területi kiegyenlítés.

Magyarország Budapest-túlsúlyos, gyakorlatilag a fővárosból és környékéből áll, "ezen próbálunk valamilyen formában segíteni különböző intézkedésekkel"- jelentette ki Navracsics Tibor. Jelezte, Budapest lakossága 1990 és 2023 között 330 ezer fővel csökkent, és ez a tendencia - Győr és Sopron kivételével - a legtöbb megyeszékhelyre is jellemző. A statisztikai hivatal adataira hivatkozva példaként a főváros környékét, a gödöllői, a szigetszentmiklósi, az érdi és a budakeszi járást említette, ahol az elmúlt tíz évben komoly népességnövekedés történt.

Ennek is köszönhetően Magyarország az Európai Unió harmadik "legingázóbb" országa, ahol a foglalkoztatottak 42 százaléka tölti napi ingázással az idejét - mondta a miniszter. "Ezzel a megyeszékhely vagy éppen a főváros nemzeti össztermékéhez, vagy éppen iparűzésiadó-eredményéhez járulnak hozzá, természetesen használva az ottani infrastruktúrát is" - emelte ki, hozzátéve, hogy ez is a Versenyképes járások koncepciójának megalapozottságát erősíti.

A miniszter mindehhez hozzáfűzte, hogy az egy főre eső nemzeti össztermék tekintetében Budapest több mint kétszerese a nemzeti átlagnak, és mellette csak három vármegye: Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Fejér éri el a nemzeti átlagot.

"A maradék 16 vármegye gyakorlatilag a nemzeti átlag alatt van, és ez nemcsak a területi egyenlőtlenségek szempontjából fontos, de például a lakhatási esélyek szempontjából is"- hangsúlyozta.

Navracsics Tibor beszélt a balatoni szolgálatlakás-programról is, amely 5 milliárd forint értékben kínált lehetőséget az önkormányzatoknak, hogy szolgálati lakásokat hozzanak létre például fiatal tanárok, orvosok, rendőrök számára. Első körben kevés önkormányzat pályázott, ezért második fordulót is hirdettek, de végül is a programból 27 településen 104 szolgálati lakás épülhet meg.

"El tudunk lépni az ország más térségeiben is ebbe az irányba, ha ez a program jól vizsgázik, és a szolgálati lakások valóban enyhítik az ott lévő szakemberhiányt" - közölte a közigazgatási és területfejlesztési miniszter.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Művészetek Völgye fesztivál idén is

Új helyszínekkel és mintegy 3000 programmal várja a Művészetek Völgye a közönséget

Új helyszínekkel és a képzőművészettől az újcirkuszon át a zenéig mintegy 3000 programmal várja a látogatókat a Művészetek Völgye július 18. és 27. között Kapolcson, Taliándörögdön és Vigántpetenden.

A fesztivált beharangozó budapesti sajtótájékoztatón Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter kiemelte: a Művészetek Völgye sokkal több, mint egy egyszerű fesztivál, egy térség gazdasági modelljének az alapja is.

A Művészetek Völgye jó példa arra, hogy a kultúra gazdasági erővé is tud válni. Olyan térség-szervező erővé, amelynek azon túl, hogy szórakozást biztosít az ott élőknek, a turisták számára vonzó célpontot jelent és az egész térség vonzerejét növeli, konkrét gazdasági eredményei is vannak. Munkahelyteremtő jellege van, illetve a vállalkozási kultúrát és az ott élők közösségét is erősíti - mondta a fesztivál egész éves hatásáról.

Schmidt Ádám sportért felelős államtitkár az egyik új helyszínről, a Sportgardenről szólva kiemelte: a 2023 őszén elindított Sportoló Nemzet Programban életre hívott Sportgarden délelőttönként az egészségesebb életmódhoz hozzásegítő foglalkozásokat, délutánonként sport témájú előadásokat, beszélgetéseket kínál. Emellett egész napos sportolási lehetőséget, valamint egészségfelmérő szűrővizsgálatokat is biztosítanak a fesztiválzóknak.

Oszkó-Jakab Natália, a fesztivál igazgatója elmondta: 40 helyszínen különféle műfajok, többek között kiállítások, színházi, cirkuszi és táncelőadások, komoly- és könnyűzenei programok kaptak helyet a kínálatban. Kiemelte, hogy a fesztiválon újra lesz külföldi előadó: a Franz Ferdinand The Human Fear című új lemezét mutatja be, amelynek borítóját Maurer Dóra képzőművész képe ihlette, akinek egy alkotása látható a MűvészVölgy Kúria állandó kiállításán is.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Fontos a Balaton régió mobilitási feltételeinek javítása

A Balaton régió mobilitási feltételeinek javítása nagy mértékben megkönnyíti a térségben élők életét, és turisztikai szempontból is óriási jelentőségű - mondta a közigazgatási és területfejlesztési miniszter A Balaton Mobilitása című konferencián Balatonfüreden.

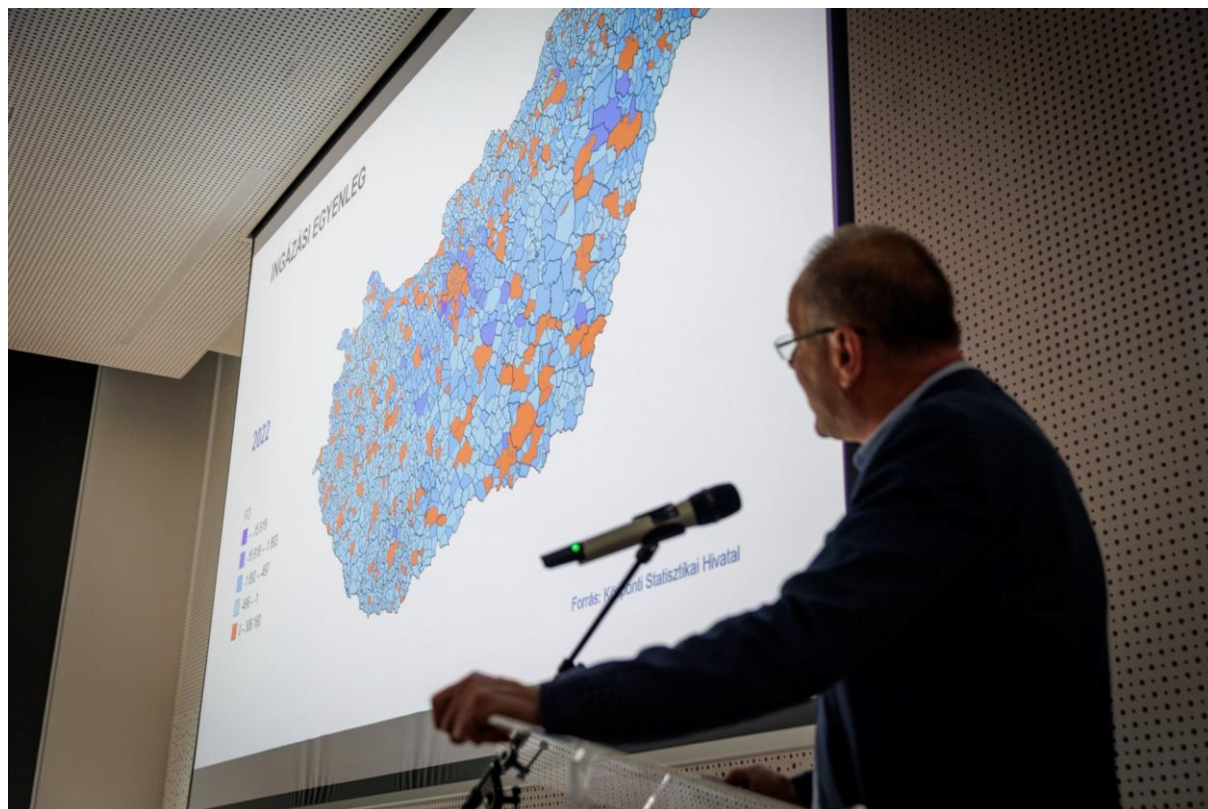

Navracsics Tibor az üdülőrégió fenntartható térségi mobilitási tervének bemutatásáról szóló konferencián kifejtette, hogy miközben mindenki egységesen gondol a Balaton térségére, ez koránt sincs így. Komoly nehézséget jelent eljutni az északi partról a déli partra - említette példaként.

A miniszter felidézte, hogy milyen látványos fejlesztések történtek az elmúlt években, amelyek segítettek az eljutást az üdülőrégióba. Azt azonban eddig nemigen vizsgálták, hogy milyen térségi közlekedési problémákkal küzd a Balaton - mutatott rá. Ezt a hiányt pótolta most a Balaton Fejlesztési Tanács - tette hozzá.

Azt, hogy a Balaton mennyire nem egységes térség, a miniszter el- és bevándorlási folyamatokat, valamint gazdasági erőt mutató országos és régiós térképekkel szemléltette. Ezeken jól kirajzolódott, melyek az üdülőrégió kedvezőtlenebb helyzetű részei. Példaként említette, hogy míg a keleti medence egyértelműen gravitál a nagyvárosok, főként Budapest felé, a nyugati medencének nincs hasonló dinamizáló erőt jelentő "gazdája". A keleti medencében az országos átlagnál erősebb, míg a nyugati medencében annál gyengébb gazdasági erejű járáások, települések találhatók - mutatott rá.

"Ez a mobilitás fejlesztésének parancsát jelenti számunkra"- fogalmazott. Hozzátette, a különbségek csökkentésére jobban oda kell figyelni, hogy a Balatont valóban egységes térségként, közösségként lehessen kezelni. Megjegyezte azt is, térségi fejlesztéspolitikai alaptétel, hogy a közlekedési infrastruktúra fejlesztése dinamizál.

Rámutatott az üdülőrégió azon problémájára is, hogy miközben a déli parton viszonylag jó a közlekedés, az északi partról ez nem mondható el, főként a vasútról. Tapolcáról ma annyi idő alatt lehet eljutni a fővárosba, mint száz évvel ezelőtt - hozta fel példaként.

Kitért a balatoni identitás kérdésére is. "Nem vagyok arról meggyőződve, hogy ez komoly lábakon nyugszik" - fogalmazott a miniszter. Mint mondta, az első nagyobb kísérlet ennek megteremtésére a Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa program volt, amelyen 116 balatoni település vett részt. Ami 2020-21 körül elindult, az most a Veszprém-Balaton Európa Sportrégiója 2026 programmal folytatódhat. Ahhoz, hogy ez az identitás valóban kézzelfogható legyen, alá kell támasztani jó térségi infrastruktúrával - hangsúlyozta.

Navracsics Tibor a balatoni közlekedésfejlesztésben nagy előrelépésként értékelte, hogy az Építési és Közlekedési Minisztérium éves fejlesztési keretében megjelent feladatként az északi part vasúti villamosításának és a balatoni körvasútnak a tervezése. Megjegyezte, hogy a tó körbevonatozhatóságának megteremtése önálló turisztikai attrakcióként is megállja a helyét, ugyanakkor megnyitja a térség településeit egymás felé, ami a munkavállalás szempontjából is fontos.

Bóka István, a Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) elnöke azt hangsúlyozta, hogy a térségi mobilitási terv két okból is stratégiai fontosságú dokumentum a Balaton számára. Megmutatja a szükséges közlekedésfejlesztés irányát, ugyanakkor azt is, hogy ezekhez milyen kormányzati intézkedések kellenek.

Czunyiné Bertalan Judit, a BFT társelnöke arról számolt be, hogy a tanács két évtizede foglalkozik a térség közlekedését érintő stratégiai kérdésekkel, és 2023 nyarától jutott forráshoz a Balaton mobilitási tervének elkészítéséhez. Hangsúlyozta, a cél, hogy az agglomeráció olyan mobilitási tervvel rendelkezzen, amely lehetővé teszi a magyar és az uniós források elnyerését, hogy az odalátogatók és az ott élők közlekedése is gyorsabbá, komfortosabbá váljon.

A konferencián levetítették Themis Christophidou, az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai főigazgatójának videóüzenetét, amelyben elmondta, az EU kohéziós politikája különböző megoldásokat kínál a különböző térségek számára, alkalmazkodva a helyi sajátosságokhoz. "Az EU kohéziós politikája azért van, hogy segítsen" - hangsúlyozta. Azt mondta, nem akadályozza az uniós támogatás elnyerését, hogy a Balaton térsége három megyéhez és három régióhoz tartozik. Felidézte, hogy a 2014-2020 közötti programozási időszakban az uniós és Magyarország több mint 105 millió euró támogatást nyújtott a Balaton körüli vasúti projektek megvalósításához, és több mint 200 millió euróval támogatta a közlekedési, éghajlati és környezetvédelmi projekteket a Balaton tágabb térségében.

Forrás: www.kormany.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

V. Németh Zsolt: az elmúlt tíz év a víziközmű ágazat aranykora volt Magyarországon

Az elmúlt tíz év a víziközmű ágazat aranykora volt Magyarországon, ezermilliárd forint értékben valósultak meg víziközmű fejlesztések ez idő alatt - mondta az Energiaügyi Minisztérium (EM) vízgazdálkodásért felelős államtitkára Beleg településen, a mintegy 600 lakosú Somogy vármegyei község víziközmű beruházásának záróeseményén.

V. Németh Zsolt kiemelte: a fejlesztéseknek köszönhetően Magyarország az Európai Unióban átlag feletti, a környező országokhoz képest pedig kiemelkedő eredményeket tud felmutatni. A vezetékes ivóvíz ellátás közel 100 százalékos, a szennyvízhálózat kiépítettsége 83,5 százalékos, ami a háztartások bekötését és legalább biológiai tisztítást jelent - tette hozzá az államtitkár.

V. Németh Zsolt kiemelte, hogy Magyarországon a 2004-es európai uniós csatlakozás óta 240 milliárd forintot fordítottak ivóvízminőség-javító programokra, így a 21 évvel ezelőtti 365-ről mára 9-re csökkent azon települések száma, ahol a magas vas-, mangán- vagy ammóniumtartalom miatt kifogásolható a víz minősége. Egyúttal reményét fejezte ki, hogy a következő években eléri: sehol sem lesz kifogásolható a vízminőség.

Az államtitkár utalt rá, hogy a fenntarthatóság és az ellátásbiztonság érdekében a közelmúltban elindították az előregedő hálózatok rekonstrukciós programját, amelyre a Nemzeti Vízművek létrehozásával, új finanszírozási rendszer bevezetésével, a vízdíjak

közötti különbségek megszüntetésével, az érdemtelen nyereségek és méltánytalanul képződött veszteségek országos kiegyenlítésével és egy ellentételezési, fejlesztési alap létrehozásával nyílt lehetőség.

Tavaly már 800 kilométer hálózat újult meg a program részeként - jegyezte meg. V. Németh Zsolt a vízügyről szólva beszámolt arról, hogy az elmúlt két évtizedben "soha nem látott mértékben" fejlesztették az ország vízkárelhárítási, főként árvízvédelmi képességeit. A következő időszakban korszakhatárhoz érnek, a fókusz egyre inkább a gazdaságtámogató vízkészlet-gazdálkodáson és a vizek megtartásán lesz. Folyamatos együttműködés, tervezés, karbantartás és fejlesztés szükséges ahhoz, hogy az életminőséget meghatározó infrastruktúra jól működjön és megfeleljen a vele szemben támasztott elvárásoknak - tette hozzá.

V. Németh Zsolt Beleg víziközmű-fejlesztéséről azt mondta: a településen két új kutat alakítottak ki, megújult a víztorony, valamint 6700 folyóméternyi vezetékhálózat tisztítását végezték el. A projekt hozzájárul a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásához, az ivóvízminőség és az ellátásbiztonság javításához, a víztakarékossághoz, és az energiahatékonysághoz is - fűzte hozzá.

Szászfalvi László (KDNP), a térség országgyűlési képviselője azt közölte, hogy "a magyar jövő a magyar vidéken van, ha nincsen magyar vidék, akkor nincsen Magyarország és nincs Magyarországnak jövője".

"A legfontosabb mindannyiunk számára, hogy ez a magyar vidék megmaradjon, ez a magyar vidék fejlődjön", és minél több ehhez hasonló beruházás megvalósulhasson Somogyország kistelepülésein - fogalmazott. Kiemelte, nagyon sok ember együttműködésének, mindennapi alázatos, kitartó munkájának köszönhető, hogy az 516 millió forintos projekt megvalósulhatott, hozzájárulva az itt élők életminőségének javításához, a környezet megóvásához.

Vámosi Róbertné (Fidesz-KDNP) Beleg polgármestere méltatta, hogy az öt évig tartó beruházás eredményeként a község új víziközművet kapott, a korszerű technológiával sokkal jobb minőségű ivóvízhez juthat a lakosság.

Forrás: www.kormany.hu (Energiaügyi Minisztérium)

A városok és községek kiegyensúlyozott fejlődése közös érdek

A városok és községek kiegyensúlyozott fejlődése a vidéki Magyarország élhetőségének és népességmegtartó képességének megőrzése mindannyiunk közös érdeke. Társadalmi egyeztetésre került a települési önkormányzatok helyi iparűzési adóbevételei többlete alapján 2025. május hónapban teljesítendő fizetési kötelezettség összegéről szóló NGM rendelet.

A rendelet értelmében a szolidaritási hozzájárulással érintett települések a helyi iparűzési adó 2025. évi többletének – a szolidaritási hozzájárulás növekményével csökkentett – összegét teljesítik a Területfejlesztési Alap részére teljesítendő befizetéssel, ami a Versenyképes Járások Program keretein belül visszaáramlik az önkormányzatok fejlesztéseire.

A Versenyképes Járások Program célja, hogy támogassa a vidéki Magyarország élhetőségét és népességmegtartását, valamint biztosítsa a városok és községek kiegyensúlyozott fejlődését. A program keretében az iparűzési adó 2025. évi többlete kerül a területfejlesztési alapba, amely várhatóan 65 milliárd forintot jelent. A program célja továbbá a települések közötti térségi együttműködések ösztönzése és a több település helyzetét javító fejlesztések támogatása.

A befizetés első ütemére májusban, második ütemére pedig novemberben kerül sor, az önkormányzatok havi nettó finanszírozásának keretében. A fizetési kötelezettség törvényben előírt számítási módszere alapján az önkormányzatok márciusi és szeptember havi időközi költségvetési jelentésében jelzett helyi iparűzési adóbevétel összegét kell figyelembe venni mind a 2024., mind a 2025. évre vonatkozóan. Az önkormányzatoknak a december havi időközi költségvetési jelentés adatai alapján kell elszámolniuk az éves kötelezettséggel.

Amennyiben az önkormányzatok a Területfejlesztési Alap részére a költségvetési törvényben rögzített 65 milliárd forint előirányzat összegénél magasabb fizetési kötelezettséget teljesítenek, vagy a tárgyévben üzembe helyezett új létesítmény okán keletkezik fizetési kötelezettségük, a többletet, illetve a tárgyévben üzembe helyezett beruházás új létesítményéből eredő befizetés 80%-át a területfejlesztésért felelős miniszter az érintett önkormányzatokkal kötött egyedi megállapodások alapján visszatérítheti.

Forrás: www.kormany.hu (Nemzetgazdasági Minisztérium)

ATM elérhetőség és módosuló készpénzfelvételi limit

Minden magyar faluban lesz ATM, a 150 ezres ingyenes készpénzfelvétel lehetőségét pedig minden banknak biztosítani kell

A Kormány azon dolgozik, hogy a készpénzhez és a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés az ország teljes területén, lakóhelytől függetlenül, minden magyar ember számára egyenlő feltételek mellett biztosított legyen.

Ezt szolgálják az Országgyűlés által elfogadott és a napokban kihirdetett törvénymódosítások, amelyek nemcsak azt rögzítik, hogy minden településen legyen bankjegykiadó automata, hanem azt is biztosítják, hogy a bankautomatákból egyszerre kivehető maximális összeget ne lehessen 150 ezer forintnál alacsonyabb értékhatárban korlátozni.

Az elektronikus fizetési módok terjedése mellett a készpénzhez való hozzáférés továbbra is a magyar lakosság pénzügyi önrendelkezésének egyik alapfeltétele. Az Országgyűlés elfogadta és a napokban kihirdetésre került az a törvénymódosítás, amely előírja, hogy a banki szolgáltatóknak minden magyarországi településre ATM-et kell telepíteni.

A május 12-én kihirdetett törvény keretében az MNB elnöke felhatalmazást kapott arra, hogy rendeletben határozza meg a pénzforgalmi szolgáltatókat terhelő költségek megosztásának, valamint az ATM-telepítés szempontrendszerének – így a kötelezett szolgáltatók kijelölésének – részletszabályait, tehát azt, hogy az egyes településekre melyik szolgáltató köteles bankjegykiadó automatát kihelyezni, míg az ütemezés pontos menetét a nemzetgazdasági miniszter rendeletben rögzíti.

A miniszteri rendelet szabályozással segíti azt is, hogy az önkormányzatok megfelelő telepítési feltételeket tudjanak biztosítani az ATM-et kihelyező szolgáltatóknak, hogy a lakosság készpénzhez való hozzáférése gördülékenyen és megfelelő körülmények között legyen biztosítva. A vonatkozó rendeletek kidolgozása az MNB és az NGM részéről is folyamatban van.

A készpénzfelvétel kapcsán nemcsak az ATM-ek fizikai elérhetősége bír jelentőséggel, hanem az is, hogy a lakosság milyen feltételek mellett és mekkora költségteherrel férhet hozzá a készpénzhez. A szabályozás továbbra is biztosítja, hogy a fogyasztók minden hónapban 150 ezer forint értékben, akár ketté bontva, két alkalommal is vehetnek fel költségmentesen készpénzt. Emellett azok számára, akiknek a keretszerződésben rögzített készpénzfelvételi limitje ennél alacsonyabb, a törvény biztosítja, hogy banki szolgáltatójuknak a kivétel napján a limitet legalább 150 ezer forintra kell emelnie.

A törvény hatályba lépéséig 4 hónapot adunk a bankoknak, hogy felkészüljenek és biztosítani tudják ügyfeleik számára a kedvezményes készpénzhozzáférés jogszabály adta lehetőségét. Az ingyenesség minden díjra és költségteherre vonatkozik, így a tranzakciós illeték sem hárítható át a lakosságra. Nincs kötöttség abban sem, hogy melyik szolgáltató automatájából kíván valaki pénzt felvenni, hiszen egyformán ingyenes a saját és az idegen automata használatának esetében is.

Az új ATM-ek telepítéséhez összehangolt és összetett intézkedések szükségesek, amelyek megvalósítása érdekében a Bankszövetséggel a pénzügyintézetekkel és a pénzforgalmi szolgáltatókkal a Nemzetgazdasági Minisztérium aktívan egyeztet. A kormány azon dolgozik, hogy az automaták kihelyezése ütemezetten, a lakossági igényeket figyelembe véve valósuljon meg, ezáltal hozzájárulva a vidéki településeken élők életszínvonalának javulásához.

Forrás: www.kormany.hu (Nemzetgazdasági Minisztérium)

GYALOGLÓ HÍREK

Monspart Sarolta emlékhelyek és aktív közösségek – Önkormányzatok figyelmébe ajánlva

Egyre több település dönt úgy, hogy nemcsak emléket állít Monspart Saroltának, hanem élő, mozgásra inspiráló közösségi tereket is létrehoz. Ezek a kezdeményezések erősítik a helyi identitást, és segítik az idősebb korosztály aktív, közösségi életben maradását.

Új Emlékhelyek, amelyek mozgásra hívnak:

- Kazáron új Monspart-emlékpadot avattak a faluközpontban, amely találkozóhelyé is válhat a gyaloglóklub számára.
- Makón emlékfa került elültetésre a helyi futókör mellé – szimbolikus és gyakorlati üzenettel egyszerre.
- Törökszentmiklóson a helyi klubvezetők és az önkormányzat közösen köszönték meg az idősök aktivitását – példát mutatva együttműködésből.
- Zala megyében is emlékfa került elültetésre, a helyi sajtó is kiemelte: Monspart öröksége ma is képes megmozgatni az embereket – szó szerint és közösségileg is.

A figyelem csodákra képes – MOSA háziversenyek

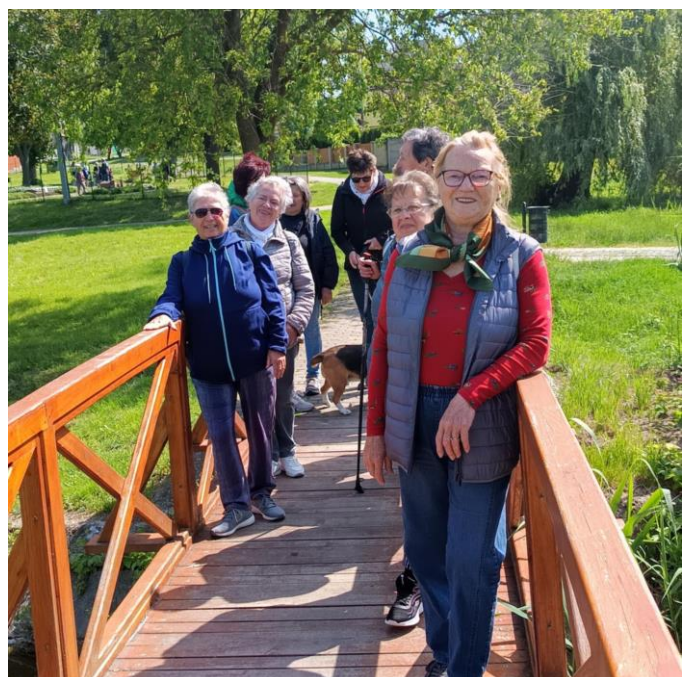
A MOSA által szervezett házi kihívások és kreatív versenyek is azt bizonyítják: ha foglalkozunk az idősekkel, ők is újra nyitnak a világ felé. Legyen szó húsvéti kézműves kihívásról, gyaloglóversenyről vagy egy helyi plakátkészítő pályázatról – a közös cél, a megmérettetés és az elismerés motiváló erő.

Ez nemcsak aktivitást jelent, hanem:

- mentális frissességet,
- önbizalom-erősítést,
- és új kapcsolatok kialakulását is.

Miért jó ez az önkormányzatnak?

- ✓ Községet formál – az elmagányosodás ellen
- ✓ Növeli a település megtartó erejét

- ✓ Minimális forrással látványos eredményeket lehet elérni
- ✓ Országos figyelem: a MOSA médiatámogatással segíti a jó gyakorlatok láthatóságát

Június 19-én, Curgón szervezünk regionális gyalogló – toborzó napot.
Várunk nyugdíjas érdeklődőket a régióból, akik még nem gyalogló klub tagok.

👉 **Segítünk elindítani!**

Ha szeretnék, hogy az Önök településén is legyen emlékhely vagy Gyaloglóklub, jelezze számunkra, és örömmel segítünk egy toborzással egybekötött helyi klubtalálkozó megszervezésében!

✉ **Kapcsolatfelvétel: gyaloglo@mosa.hu**

Tegyük együtt egy lépést a közösségért – emlékezve, mozgásban, mosolyban.

👉 **www.mosa.hu**

*Készítette: Monspart Sarolta Egészséges Életmódért Alapítvány (www.mosa.hu;
gyaloglo@mosa.hu)*

ÁSZ HÍREK

Az önkormányzatok helyi adóztatási tevékenységének ellenőrzése – Ingatlanadóztatás

Ajka Város Önkormányzata – Az önkormányzatok helyi adóztatási tevékenységének, ezen belül az ingatlanadóztatásnak a megfelelőségét ezúttal Ajka Város Önkormányzatánál értékelte az ÁSZ, a jelentés elsősorban a szabályozás egyes elemeinek felülvizsgálata tekintetében fogalmazott meg javaslatokat a település jegyzője felé.

„Az adórendeletek nem voltak összhangban a magasabb szintű jogszabályokkal, s egyes pontjaik nem feleltek meg az Önkormányzat jogalkotói szándékának. A rendeleti szabályozás nem támogatta teljes mértékben az Önkormányzat adópolitikai céljainak elérését. Az adómegállapítási feladatellátás nem volt eredményes, az adóhatósági döntések több esetben nem voltak szabályszerűek. Az adóbehajtási tevékenység nem volt eredményes. Az adóhatóság adatszolgáltatási kötelezettségének határidőn túl, míg közzétételi kötelezettségének nem megfelelően tett eleget. Az adóztatási kiadások alacsonyok voltak az adóbevételhez képest, az adóhatóság ingatlanadóztatással összefüggő feladatellátási mutatói összességében kedvezőbbek voltak az ÁSZ által ellenőrzött nyolc város feladatellátási mutatóinak átlagos értékeinél.” *(Részlet a jelentés „Összefoglalás” című fejezetéből.)*

A jelentés teljes szövege az alábbi linken eltölthető vagy az Állami Számvevőszék [jelentések](#) című rovatában elérhető:

[Jelentés az önkormányzatok helyi adóztatási tevékenységének ellenőrzése –
Ingatlanadóztatás – Ajka Város Önkormányzata](#)

Tata Város Önkormányzata – „Az Állami Számvevőszék Tata város helyi ingatlanadóztatásának és adóhatósága feladatellátásának szabályszerűségét, célszerűségét és eredményességét vizsgálta.

Az Állami Számvevőszék megállapította, hogy a telekadó-rendelet egy ponton nem volt összhangban a magasabb szintű jogszabállyal, azonban megfelelt az Önkormányzat jogalkotói szándékának. Az adórendeleti szabályozás támogatta az Önkormányzat adópolitikai céljainak elérését. Az adómegállapítási feladatellátás eredményes volt, de az adóhatósági döntések nem minden esetben voltak szabályszerűek. Az adómegállapító határozatok kiadmányozása, kézbesítése jogszerű volt, azonban a kézbesítés nem minden esetben volt célszerű. Az adóhatóság adótárgy- és adóalanyfeltáráson alapuló adómegállapításai hozzájárultak az Önkormányzat bevételeinek teljesüléséhez, valamint szabályszerűek voltak. Az adóbehajtási tevékenység szabályszerű volt, de nem volt eredményes és nem minden esetben volt célszerű. Az adóhatóság adatszolgáltatási kötelezettségének határidőben, közzétételi kötelezettségének megfelelően eleget tett. Az adóztatási kiadások nem voltak túlzottak az adóbevételhez képest.

Az adóhatóság ingatlanadóztatással összefüggő feladatellátási mutatói nagyságrendileg azonosak voltak az ÁSZ által ellenőrzött nyolc város feladatellátási mutatóinak átlagos értékeivel.” (Részlet a jelentés „Összefoglalás” című fejezetéből.)

A jelentés teljes szövege az alábbi linken eltölthető vagy az Állami Számvevőszék [jelentések](#) című rovatában elérhető:

[Jelentés az önkormányzatok helyi adóztatási tevékenységének ellenőrzése – Ingatlanadóztatás – Tata Város Önkormányzata](#)

Forrás: www.asz.hu

FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER

Önkormányzati alapadatok frissítése

Tudta, hogy az IKIR rendszerében felhasználóink maguk tudják aktualizálni a településük alapadatát?

Az önkormányzatok alapadatai időnként változhatnak, így szeretnénk felhívni a figyelmet azok **frissítésének a fontosságára**: Mivel ezek a települési információk nem konstans adatok, ezért fontos őket **rendszeresen nyomon követni és szükség esetén módosítani!** A rendszerben a felhasználók saját maguk frissíthetik településük alapadatait, ehhez nincs szükség a Kompetencia Központ közreműködésére. Azonban fontos megjegyezni, hogy az alapadatok frissítésére kizárólag az adott önkormányzat 1. szintű felhasználói (tehát a polgármester és/vagy jegyző) jogosultak, az alábbi lépések szerint:

A módosítás lépései:

1. Kattintson a Főmenü 'Önkormányzati alapadatok/Önkormányzatok' almenüpontra.
2. Ezt követően megjelenik a felületen az önkormányzatokat tartalmazó lista.
3. Kattintson a módosítandó önkormányzat neve előtt található szerkesztő ikonra , majd ezután megjelenik a hivatal adatait tartalmazó felület.

Válassza ki a módosítandó almodult (Önkormányzatok, Hivatalok, Bizottságok, Társulások, Részönkormányzatok, Nemzetiségi önkormányzatok) és módosítsa a kívánt mezőket, majd kattintson a jobb felső sarokban található gombra az adatok rögzítése és frissítése érdekében!

A módosított önkormányzati adatok egyidejűleg a **Lakossági portál** felületén is megjelennek, így a településre rákeresve a frissített adatokkal találkozhatunk. Az alábbi képen a Lakossági portál önkormányzati alapadatai láthatóak.

IKIR Lakossági Portál Tartsd ki a hely: Budapest 05. ker. Nyitólép Ügyfélszolgálati e-mail IKIR →

Budapest 05. ker.

Diagramok Önkormányzati alapadatok Nyilvános internetes értesítési pontok Felmérések

Helyi önkormányzat Polgármester Alpolgármester(ek) Hivatal Jegyző Aljegyző(k) Bizottság(ok) Nemzetiségi önkormányzatok Részönkormányzatok Társulások

Adatszolgáltatás időpontja: 2023.02.01

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Ker. Önkormányzata

Tagja-e a település közös önkormányzati hivatalának	Nem
Hivatalos cím	1051 Budapest 05. ker., Erzsébet tér 4.
E-mail cím	hivatal@belvaros-lipotvaros.hu
Honlap cím	http://belvaros-lipotvaros.hu
Központi telefonszám	+36 1 8727272
Mellék	
Képviselő testület létszáma	15

Lakossági Portál elérése: <https://lakossagi.ikir.gov.hu/>

Az alapadatok módosításáról egy oktató videót is készítettünk a felhasználóink részére, amelyet az alábbi felületen érhetnek el. https://youtu.be/RbKQpNX_Zj4

IKIR rendszer – felhasználói támogatás

Amennyiben a **rendszer használatával**, vagy az **IKIR-hez történő regisztrációval** kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@ktm.gov.hu email címen, vagy a **+3617951782**-es telefonszámon. Kollégáink a hét minden munkanapján várják hívásukat!

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Válogatás a Lechner Tudásközpont anyagai közül

Négy nap fotogrammetria Stuttgartban – PhoWo 2025

A fotogrammetria legrangosabb eseményén, a Stuttgarti Egyetem által két évente megrendezett PhoWo-n vettek részt látogatóként a Lechner Tudásközpont szakértői, Balla Csilla és Mészáros György. Hazánkban a Lechner Tudásközpont az élmezőnyben foglal helyet a fotogrammetriai technológiák, megoldások terén, széles körben biztosít téradatokat a kormányzás szintjén és az állampolgárok számára egyaránt.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

**Szélsőséges vízháztartási események térképezése közepes és nagyfelbontáson –
Magyarország vízháztartási jellemzőinek térképezése**

Paradox módon sok esetben ugyanazon a helyen láthatók a belvíz és az aszály hatásai az Alföldön – mutat rá kutatónk, Birinyi Edina doktori munkájában. A közelmúlt vízháztartási eseményeinek térképezését kutató távérzékelési szakértő azért foglalkozik ezzel a témával, mert a klímaváltozásban Magyarország is alaposan érintett. Az elmúlt éveket, évtizedet tekintve a szélsőséges vízgazdálkodási, időjárási helyzetek, tájgazdálkodási változások együttesen hozzájárulnak a helyzethez, amelyek objektív térképezéséhez a távérzékelés segítséget nyújthat.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

**Elektronikus tulajdoni lap és térképmásolat csak a Földhivatal Online-ról és a magyarorszag.hu-ról –
Kerülje el a földhivatali adatokat jogellenesen továbbszolgáltató weboldalakat!**

A lakossági felhasználók számára elérhető elektronikus ingatlan-nyilvántartási adatok hiteles, megbízható forrása a Földhivatal Online és a magyarorszag.hu oldal. Az onnan lekérdezett adatok továbbértékesítése jogszabályba ütközik.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

**Elstartolt a nemzetközi együttműködéssel megvalósuló FUNDA projekt –
Funkcionális városi térségek fejlesztése a Duna-régióban**

A Lechner Tudásközpont vezető partnerként vesz részt az Európai Unió által társfinanszírozott Interreg Danube Region program támogatásával megvalósuló FUNDA projektben, amely a Duna-régió funkcionális városi térségeinek feltérképezését és fejlesztését tűzte ki célul. A nemzetközi együttműködésben megvalósuló projekt indító konferenciáját május 15-én tartották meg Budapesten.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ:

www.lechnerkozpont.hu

Összeállította: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

Csatlakozzon a Madárbarát Települések Országos Szövetségéhez!

A Madárbarát Települések Országos Szövetsége (Matelosz) szeretettel várja az érdeklődő települések jelentkezését. A Matelosz célja, hogy segítse a településeken a madarak védelmét és a természettel összhangban történő településfejlesztést. A szervezetnek jelenleg 54 tagja van a százezres nagyvárosoktól a párszáz fős kistelepülésekig.

Jelentkezni a matelosz.hu oldalon található űrlap kitöltésével és az Alapszabály elfogadásával lehet. További információt a weboldalon és alább olvashat.

CSATLAKOZZON ÖN IS A MADÁRBARÁT TELEPÜLÉSEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉHEZ!

Az életteli zöldterületek nemcsak gyönyörködtetnek, hanem árnyékkal, párologtatással mérséklik a hőhullámokat, megszűrik az egészségkárosító szálló port, teret adnak a feltöltődésre, a mozgásra és erősíthetik a helyi közösségeket.

Ha Önnek is fontos a madarak védelme, csatlakozzon a Mateloszhoz!

MIT KAPNAK A MATELOSZ TAGJAI?

- Egy kihelyezhető táblát Matelosz logóval és felirattal
- Használhatják a Matelosz logót saját csatornáikon
- Felkerülnek a szövetség honlapjára
- Megkapják a Települések Madárbarát lehetőségei című könyvet
- Meghívást kapnak a madárbarát településfejlesztés éves konferenciára
- Megkapják a szövetség negyedéves hírlevelét, benne átvehető cikkekkkel
- Részt vehetnek madárbarát településfejlesztéssel kapcsolatos workshopokon
- Tájékoztatást kapnak olyan pályázati lehetőségekről, amelyek segíthetik a madárbarát településfejlesztést

HOGYAN CSATLAKOZHAT?

Látogasson el a www.matelosz.hu oldalra, ahol megtalálja az Alapszabályt és a Csatlakozási nyilatkozatot. Az új tagok felvételéről rendszeres időközönként a Madárbarát Települések Országos Szövetségének elnöksége dönt.

Kapcsolat: info@matelosz.hu

Forrás: Madárbarát Települések Országos Szövetsége

Megjelent az „Önkormányzatokról önkormányzatoknak” című kiadvány

**Tisztelt Polgármester Asszony!
Tisztelt Polgármester Úr!**

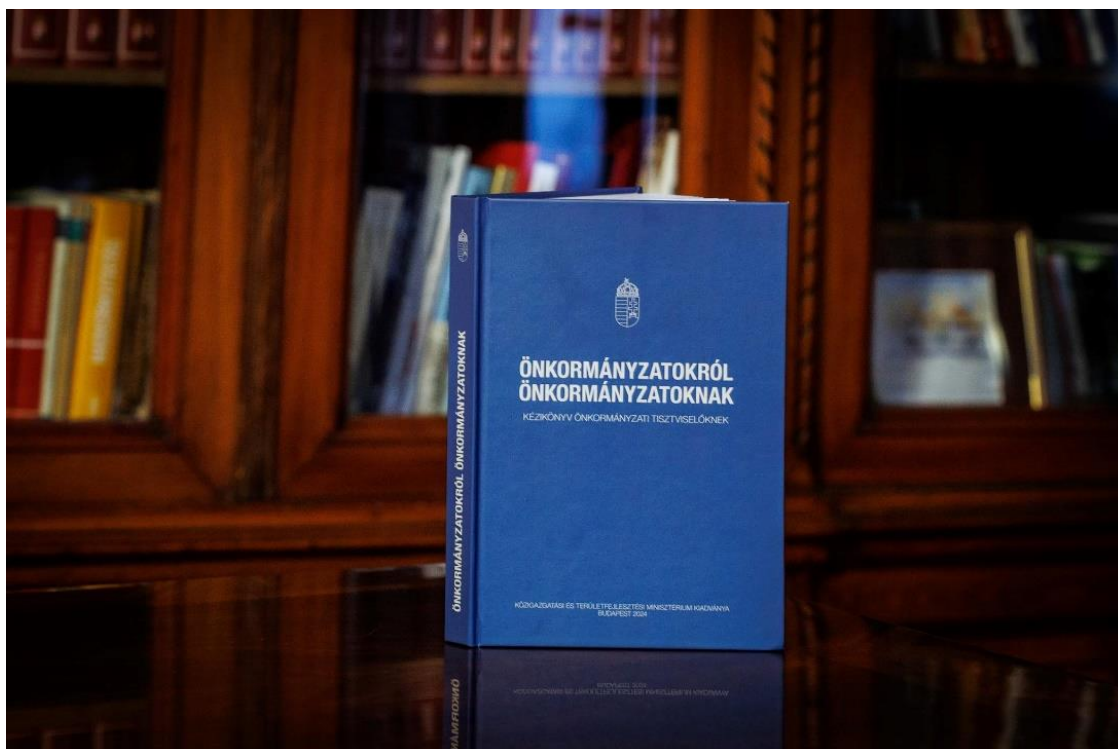
**Tisztelt Jegyző Asszony!
Tisztelt Jegyző Úr!**

Szíves figyelmükbe ajánljuk az Önkormányzati Államtitkárság gondozásában immár harmadik alkalommal megjelent

„Önkormányzatokról önkormányzatoknak”

című kiadványt, amelynek célja, hogy segítse az önkormányzati rendszerben történő eligazodást, valamint, hogy az elméleti ismeretek elsajátítása mellett hasznos információkat, adatokat közvetítsen az önkormányzati tisztségviselők és tisztviselők számára.

Minisztériumunk fontos célkitűzése, hogy segítse az önkormányzatok szakmai tevékenységét, továbbá a partneri együttműködés kialakítását, amelynek keretében hatékonyan részt vesz a helyhatóságok mindennapi problémáinak megoldásában, az önkormányzatok törvényes, szakszerű és hatékony működésének támogatásával.

A kiadvány az önkormányzati működés tágabb jogi és szervezési kereteit vázolja fel a szabályozás bemutatása mellett, a gyakorlati tapasztalatokat és a bírósági döntéseket is felhasználva.

Az „Önkormányzatokról önkormányzatoknak – kézikönyv önkormányzati tisztviselőknek” című kiadványt szeretettel ajánljuk polgármestereknek, jegyzőknek, valamint helyi önkormányzati tisztviselőknek egyaránt.

A kiadvány nyomtatott formában nem rendelhető, azonban az alábbi linkre kattintva olvasható, ingyenesen letölthető:

Önkormányzatokról önkormányzatoknak - kézikönyv önkormányzati tisztviselőknek

(Elérési útvonal: www.kormany.hu > Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium > Önkormányzati hírlevelek rovat)

Forrás: www.kormany.hu

Figyelmükbe ajánljuk az Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke kiadványunk XXVIII. évfolyam 1. számát

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXVIII. évfolyam 1.** (2025. I. negyedévi) **száma**.

A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon (www.kormany.hu) a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Önkormányzati hatásköri jegyzék elnevezésű rovatban.

A képre kattintva kiadványunk közvetlenül elérhető.

Készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

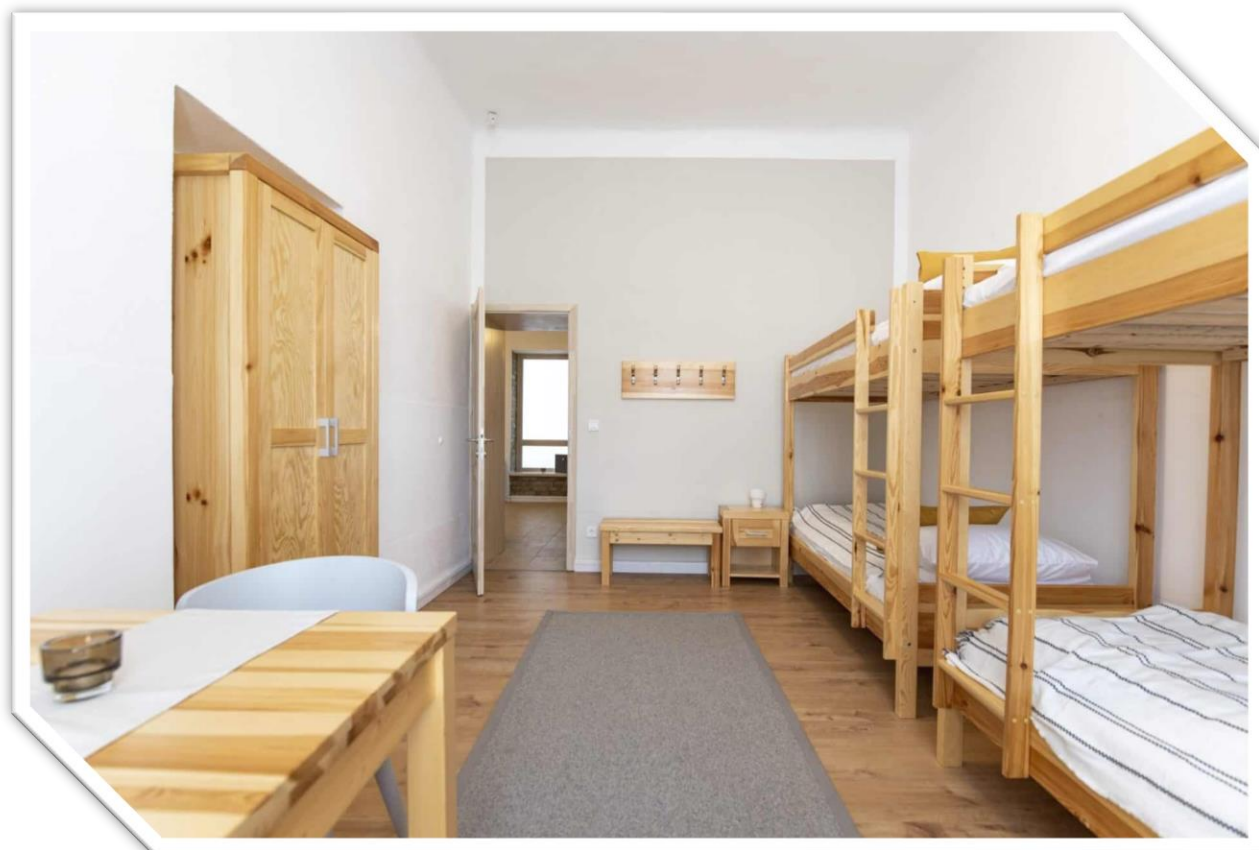

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

Megszépülnek a hazai ifjúsági táborok – Elindult az Ifjúsági Táborhely-fejlesztési Program 2025

Révész Máriusz, aktív Magyarországért felelős államtitkár a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program részeként meghirdette az Ifjúsági Táborhely-fejlesztési Programot, amelynek célja, hogy a hazai ifjúsági táborok korszerűbbé, biztonságosabbá és egész évben használhatóvá váljanak. A hiánypótló támogatás célja a legalább 40 férőhelyes, bejegyzett ifjúsági szálláshelyek fejlesztése, különös tekintettel a négyévszakos működésre és az aktív turizmushoz való kapcsolódásra.

A Téry Ödön Programnak köszönhetően az elmúlt években már 111 turistaház újult meg, azonban a nagyobb csoportok befogadására alkalmas ifjúsági szálláshelyek felújítására a rendszerváltás óta még nem indult országos program.

Az Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárság felmérése megállapította: számos táborhely rossz állapotú, sok helyszínen elavultak az épületek, hiányos a szigetelés, korszerűtlenek a vizesblokkok és csak nyáron tudnak működni. Ezek mind akadályozzák, hogy a fiatalok számára vonzó, biztonságos és megfizethető lehetőségek álljanak rendelkezésre.

A most kiírt fejlesztési program célja a táborhelyek megújítása, korszerűsítése, a komfortfokozat növelése.

Fontos szempont a négyévszakos használhatóság megteremtése, ami lehetővé teszi, hogy a táborok ne csak nyáron, hanem tavasztól őszig, s akár télen is fogadhassanak csoportokat. Ez nemcsak a gazdasági fenntarthatóságot erősíti, hanem új lehetőségeket is teremt a közösségi, oktatási és élményalapú programok számára az iskolai időszakban is.

A támogatás mértéke egy támogatott esetében legfeljebb 100 millió forint lehet, a program a felújítások összköltségnek legfeljebb 35 százalékát finanszírozza.

A kérelmek benyújtásának határideje 2025. június 6.

A program szervesen illeszkedik a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiához, amely kiemelten kezeli a természetben szerzett élmények testi és lelki egészségre gyakorolt hatását. A jól felszerelt, könnyen elérhető táborhelyek hozzájárulnak a fiatalok mozgásgazdag, közösségi élményekre épülő életmódjához, és támogatják a környezettudatosság kialakulását is.

A program részletes felhívása [ide kattintva](#) olvasható.

Forrás: www.aktivmagyarorszag.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárság)

Országos Műjégpálya Program 2025

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium aktív Magyarországért felelős államtitkára 2025. évre kiírja az Országos Műjégpálya Programot.

A program célja, hogy a támogatás feltételeinek eleget tevő magyarországi településeken szezonális jelleggel műjégpályák létesítése, amelyek képesek kiszolgálni az adott településen és vonzáskörzetében élő lakosok téli szabadidősportolási igényeit.

Kizárólag Budapest közigazgatási területén kívüli megvalósítási helyszínek támogathatóak. Továbbá nem támogathatóak azok a települések, ahol 2024. január 1-je óta műjépgálya üzemelt vagy üzemel, kivéve, ha az az Aktív Magyarország Országos Műjépgálya Program keretében valósult meg.

A megvalósítási helyszínnel kapcsolatban elvárás, hogy a létesítmény nyilvánosan elérhető, tömegközlekedéssel is könnyen megközelíthető területen kerüljön kialakításra. **A kérelmek benyújtásának határideje 2025. június 20.**

A program részletes felhívása [ide kattintva](#) olvasható.

Forrás: www.aktivmagyarorszag.hu (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárság)

Magyar Falu Program keretében a kistelepülési üzletek működési támogatása

A Magyar Falu Program célja a kistelepülések hátrányainak enyhítése, így többek között az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, illetve olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek vonzóvá teszik az ott élők, illetve a letelepedni szándékozók számára ezen településeket.

A jelenlegi hazai és nemzetközi gazdasági környezetben a kistelepülésen működő vállalkozások fokozottan érzik a változások okozta nehézségek hatását, ezért célzott

megsegítésükre szükség van. A kistelepülési üzletek fennmaradása nemcsak gazdasági, hanem társadalmi szempontból is elengedhetetlen, ezért a Magyar Falu Program keretein belül kidolgozásra került a kistelepülési üzletek működésének 2025. évi támogatása.

A pályázati kiírás **az 5000 fő és ez alatti lakosságszámú településen működő élelmiszer- és hentesüzletek támogatására vonatkozik.**

A pályázatok benyújtására 2025. június 16. 10:00 óra - 2025. július 16. 14:00 óra közötti időszakban van lehetőség. Egy pályázó több pályázatot is benyújthat, de egy üzletre csak egy pályázat nyújtható be.

Pályázattal kapcsolatos további információk:

A pályázati kiírás letölthető a www.bgazrt.hu valamint a www.kormany.hu honlapról. A pályázattal kapcsolatban további információkat a +36 1 795 9730 telefonszámon (a BGA Zrt. honlapján elérhető telefonos ügyfélszolgálati időpontokban, <https://bgazrt.hu/tamogatások/kapcsolat/>), valamint a kisbolt@bgazrt.hu e-mail címen kaphatnak.

Forrás: www.kormany.hu (Agrárminisztérium)

Felhívás Társadalmi Innovációs Díj elnyerésére

A Kulturális és Innovációs Minisztérium a kultúráért és innovációért felelős miniszter által adományozható elismerésekről szóló 2/2023. (III. 8.) KIM rendelet (a továbbiakban: 2/2023. (III. 8.) KIM rendelet) alapján felhívást tesz közzé Társadalmi Innovációs Díj (a továbbiakban: Díj) elnyerésére.

A Díj olyan új ötlet (termék, szolgáltatás, modell) kifejlesztéséért és megvalósításáért adományozható, amely társadalmi szükséglet kielégítésére irányul, társadalmi kapcsolatokat erősít, vagy együttműködést alakít ki, és ez által megoldást nyújthat a társadalmi folyamatokat befolyásoló problémákra, és végső célként javíthatja egy adott térség vagy közösség jólétét.

A Díjat olyan természetes személy vagy szervezet részére lehet kezdeményezni, amely 2024-ben kiemelkedő társadalmi innovációs teljesítménnyel jelentős eredményt ért el. Kizárólag kidolgozott és megvalósított ötlet, módszer díjazható, amely modell értékű, máshol is megvalósítható, nemzetközileg is adaptálható megoldást mutat be.

[A pályázati felhívás itt érhető el.](#)

Forrás: www.kormany.hu (Kulturális és Innovációs Minisztérium)

Megjelent a Magyar Falu Program legújabb pályázata útépítések támogatására

Május 23-tól akár 45 millió forint támogatás igényelhető az „Út, híd, járda építése/felújítása, gyalogos-átkelőhely kialakítása, fejlesztése” című pályázat keretében.

A felhívás célja a Magyar Falu Program megvalósítása kapcsán a vidéki települések népességmegtartó és népességnövelő erejének fokozása, valamint a településen élők életminőségének javítása. Ezen céllal összhangban az alprogram vonatkozásában cél a vidéki térségek közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése, ezáltal a településkép, az alapvető szolgáltatások hozzáférhetőségének javítása.

A pályázati kiírásra pályázatot nyújthatnak be:

- Helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek (GFO 321) esetén: azok a települések, ahol az állandó lakosságszám 5000 fő, vagy ez alatti, a 2024. január 1. napján a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásért felelős miniszter által vezetett minisztérium által kezelt adatok alapján.

Önállóan támogatható tevékenységek:

- 1/1 tulajdoni hányad szerint önkormányzati tulajdonban lévő vagy állami tulajdonban és nemzeti park vagyonkezelésében lévő belterületi és/vagy külterületi utak építése, ezen belül utak kialakítása, átépítése, felújítása vagy korszerűsítése és a pályázat 8. számú melléklete szerinti műszaki tartalmú portalanítása;
- 1/1 tulajdoni hányad szerint önkormányzati tulajdonban lévő belterületi és/vagy külterületi hidak építése, felújítása, korszerűsítése;

- 1/1 tulajdoni hányad szerint önkormányzati tulajdonban lévő belterületi és/vagy külterületi ingatlanon új, szilárd burkolatú, bárki által korlátozás nélkül használható közterületi járda építésének támogatása (anyag - például: térkő, zsaluanyag, stb. - és munkadíj);
- az önkormányzatok vagy a Magyar Állam tulajdonában lévő ingatlanokon elhelyezkedő, bárki által korlátozás nélkül használható közterületi járda javítása, felújítása (anyag és munkadíj);
- 1/1 tulajdoni hányad szerint önkormányzati tulajdonban vagy a Magyar Állam tulajdonában lévő belterületi utakon gyalogos-átkelőhely(ek) kialakítása, fejlesztése.

Egy pályázó kizárólag egy pályázatot nyújthat be a pályázati kiírás keretében. A pályázó kizárólag egy önállóan támogatható tevékenységre igényelhet támogatást. Több önkormányzat nem nyújthat be együttesen pályázatot.

A meglévő gyalogos-átkelőhely fejlesztése keretében, olyan tevékenység támogatható, amely által magasabb műszaki minőség jön létre. A meglévő gyalogos-átkelőhely megújítása, karbantartási és üzemeltetési feladatok közé sorolható felújítása, önmagában nem minősül fejlesztésnek, és a pályázati kiírás keretében nem támogatható.

A Magyar Falu Program keretében nyújtott támogatás vissza nem térítendő, legfeljebb 100%-os támogatási intenzitású előfinanszírozott hazai támogatásnak minősül. A támogatás folyósításának nem feltétele saját forrás biztosítása/rendelkezésre állása.

A projekt során igényelhető legmagasabb támogatási összeg:

- Út, híd építése/felújítása esetén 45 000 000 forint
- Járda építése/felújítása esetén 10 000 000 forint
- Egyszerű (építési engedélyhez nem kötött tevékenységgel kialakítható) gyalogos-átkelőhely(ek) kialakítása, fejlesztése esetén 5 000 000 forint
- Építési engedélyhez kötött tevékenységet tartalmazó gyalogos-átkelőhely(ek) kialakítása, fejlesztése esetén 10 000 000 forint

A pályázatok benyújtására az alábbi időszakban van lehetőség:

- **2025. május 23. – 2025. június 23.**

A felhívás [itt](#) érhető el.

Forrás: www.magyarfaluprogram.hu (Agrárminisztérium)

PÁLYÁZATI HÍREK

Az egészséges környezet megóvásában az egyik legfontosabb eszköz a környezeti nevelés

Az egészséges környezet megóvásában az egyik legfontosabb eszköz a környezeti nevelés - hangsúlyozta Raisz Anikó, az Energiaügyi Minisztérium (EM) környezetügyért felelős államtitkára a Zöld Óvoda pályázat címátadó ünnepségén, Budapesten.

Megnyitó beszédében az államtitkár kiemelte, a környezeti kihívások mindenki életét, jövőjét közvetlenül befolyásolják, ezért együtt kell dolgozni, hogy a társadalom felismerje, a megoldás kulcsa a társadalmi szemlélet formálásában, a jövő generációjának megfelelő nevelésében van.

Kifejtette, a globális környezeti problémák, köztük a klímaváltozás, a környezetszennyezés, az erőforrások szűkülése mindenkinek kihívást jelentenek, ezek nemcsak a felnőttekre, de a gyerekekre is jelentős terhet rónak. Ezért rendkívül fontos, hogy a környezeti nevelés már kisgyerek korban elkezdődjön. Fel kell készíteni őket, hogy elkerüljék a hibákat, felhasználják a tudást és a jó gyakorlatokat a környezet megóvása érdekében - tette hozzá.

Az államtitkár szólt arról, a fiatalok környezettudatosságának növelése, a természettel való kapcsolatuk erősítése a fenntarthatósági nevelés alapvető eszközei, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az emberiség sikeresen kezelje a jövőben a környezeti kihívásokat. Ebben a munkában a család az első, de az elsők között vannak a Zöld Óvodák is, mert munkájukkal megismertetik a gyerekeket a fenntarthatósággal, a természet szépségeivel, a törvényszerűségekkel. A játékos, élményalapú foglalkozásokon a gyermekek felfedezhetik a közvetlen környezetüket, segítséget kapnak a természethez való megfelelő hozzáálláshoz, a tisztelet kialakításához. A fenntarthatósági neveléssel olyan értéket is közvetíteni lehet, mint például a felelősségvállalás, a takarékoskodás az erőforrásokkal - fűzte hozzá.

Raisz Anikó elmondta, a Zöld Óvoda cím az óvodai környezeti nevelés erkölcsi elismerését jelenti. Fontos, hogy a Zöld Óvodákban dolgozó óvodapedagógusok megvalósíthassák a fenntarthatósági célt kitűző nevelési elképzeléseiket. A Zöld Óvoda programon keresztül erős kapocs alakul ki a gyerekek és a természet között, amely meghatározza a természeti környezethez való hozzáállásukat.

Az államtitkár felidézte, hogy 2006-ban az első Zöld Óvoda pályázaton 209 nyertes óvoda teremtette meg az alapját a magyarországi Zöld Óvodák hálózatának. A 2024. évi pályázaton 238 óvoda nyerte el a Zöld Óvoda minősítést. Ezzel együtt jelenleg 1223 Zöld Óvoda tagja a hálózatnak, így Magyarországon minden negyedik gyerek Zöld Óvodába jár.

Az Energiaügyi Minisztérium elkötelezett a fenntarthatósági nevelés és környezettudatosság mellett. A környezetnevelési programot szinte minden korosztálynál támogatják. A fenntartható fejlődés csak együtt, a társadalom bevonásával valósítható meg, Fontos védelmezni a következő nemzedék életfeltételeit is, és megadni számukra azt a tudást, amellyel majd ők is képesek lesznek a jó döntéseket meghozni - mondta Raisz Anikó.

Az Energiaügyi Minisztérium és a Belügyminisztérium által meghirdetett pályázaton a "Zöld Óvoda" mellett "Címmegtartó Zöld Óvoda" és "Örökös Zöld Óvoda" cím elnyerésére is pályázni lehetett június 20. és szeptember 30. között.

A 2024. évi Zöld Óvoda pályázaton 238 óvoda nyerte el a Zöld Óvoda minősítést, 92 óvoda először, 31 másodszor, 44 harmadszor pályázott sikeresen, 17 pályázó a Címmegtartó Zöld Óvoda és 54 az Örökös Zöld Óvoda címet kapta meg.

A pályázó óvodáknak a felhívásban meghatározott kritériumrendszer alapján önértékelést kellett készíteni, amelyben ismertették az óvodában folyó, a fenntartható fejlődés elvei szerinti tevékenységek tartalmát, a környezeti nevelés szintjét, az ahhoz kapcsolódó tevékenységek jellemzőit, a fenntarthatóság szempontjai szerinti működtetést. Amennyiben egy óvoda három alkalommal elnyerte a Zöld Óvoda címet, megpályázhatja a visszavonásig érvényes Címmeztartó Zöld Óvoda vagy az Örökös Zöld Óvoda címet - olvasható a 2024. évi pályázat eredményeit összefoglaló tájékoztatóban.

Forrás: www.kormany.hu, Energiaügyi Minisztérium

Átadták a „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” díjakat

28 tehetséggondozó szakember, 4 önkormányzat és egy vállalat is kitüntetésben részesült idén a „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” Díjátadó Gálán

A 2025-ös „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” Díjátadó Gálán Hankó Balázs kulturális és innovációs miniszter, Latorcai Csaba, közigazgatási és területfejlesztési miniszterhelyettes, valamint Varga-Bajusz Veronika felsőoktatásért, szak- és felnőttképzésért, fiatalokért felelős államtitkár adták át a tehetséggondozás területének legrangosabb elismerését azoknak a mentoroknak, akik kiemelkedő munkájukkal hosszú idő óta segítik a tehetséges magyar fiatalokat.

A „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” díjban és Életműdíjban ez alkalommal 28 hazai és határon túli pedagógus, illetve szakember részesült, a „Tehetségbarát Önkormányzat” díjat 4 település képviselői vehették át, és idén először egy hazai munkaadó is elnyerte a „Tehetségbarát Vállalat” címet.

A díjak átadásában idén számos sztárvendég is közreműködött a művészet, a sport és a tudomány területéről, akik kötődnek a díjazottak személyéhez, vagy a településekhez. Így díjat adott át többek között a Szent István-renddel kitüntetett, Kossuth- és Liszt Ferenc-díja operaénekes, **Miklósa Erika**; az olimpiai ezüstérmes kardvívó, **Gémesi Csanád**; a Jászai Mari-díjas, érdemes művész, **Dolhai Attila**; a 179-szeres magyar válogatott, tízszeres magyar bajnok, KEK-győztes és világválogatott kézilabdázó, **Éles József**; a Bravo Otto és Viva Comet díjas énekesnő, **Radics Gigi**; a Vaszy Viktor-díjas operaénekesnő **Iván Ildikó**; **Mikecz Estilla** színésznő; **Zsiros László Róbert** tudományos influencer, és a négyszeres Fonogram, Bravo Otto és Viva Comet díjas rockzenekar, a **Hooligans** is.

Hankó Balázs kulturális és innovációs miniszter ünnepi beszédében kiemelte: *"amikor a magyar tehetségeket csodáljuk, tapsoljuk és díjazzuk, akkor mindig kötelességünk, hogy azokra is gondoljunk, akik a talentumukat magasra emelni segítették. Csakis mentorok, mesterek segítségével válthatja valaki a tehetségét sikerre és elismerésre. Számomra a tehetséggondozók előtti főhajtás, a díjazásuk legalább annyira szívet melengető, mint a tehetségeink elismerése."*

A Gála a „**Tehetségbarát Önkormányzat**” díjak átadásával kezdődött, amelyre a települések saját pályázat útján jelentkezhettek; összesen 34 érvényes jelölés érkezett. A díj azokat az önkormányzatokat ismeri el, amelyek alapvető feladataik ellátásán túl példaértékű módon járulnak hozzá a tehetséges fiatalok felkutatásához, támogatásához, hatékonyan együttműködve tehetséggondozó szervezetekkel. A kitüntetésben idén **Kistarcsa**, **Kisújszállás**, **Salgótarján** és **Szerencs** részesültek, a díjjal járó 2.000.000 forintos támogatást pedig a helyi tehetséggondozó tevékenységek fejlesztésére fordíthatják.

A „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” díjakat **Varga-Bajusz Veronika** felsőoktatásért, szak- és felnőttképzésért, fiatalokért felelős államtitkár adta át annak a 25 hazai és határon túli szakembernek, akik munkájuk során kiemelkedően sokat tesznek a fiatalok tehetségének kibontakoztatásáért. Az államtitkár beszédében hangsúlyozta, a hazai fiatalok sikere és a tehetségek kibontakoztatása az őket segítő szervezeteken, az intézményeken és a bennük oktató, dolgozó pedagógusokon múlik. *„A tehetséggondozás kiemelten fontos a mindennapokban is, elvégre nem csak a jövő nagy tudósait, művészeit, vállalkozóit, sportolóit kell felfedezni, hanem biztosítani kell minden fiatal számára, hogy meglegyen a saját útját, rájöjjön arra, hogy mi az a terület, amelyben kiteljesedhet, értéket teremthet. Az Önök munkáját tovább nemesíti, hogy minden gyermek külön egyéniség, éppen ezért egyedi bánásmódot igényel. Köszönöm Önöknek szolgálatukat, sok sikert kívánok további tehetséggondozó munkájukhoz!”* – mondta Varga-Bajusz Veronika a díjazottakat méltatva.

A 2013-ban alapított **„Bonis Bona – A Nemzet Tehetségeiért”** díj forrását idén is a Nemzeti Tehetség Program biztosítja. A támogatás összege 800.000 forint. Ebben az évben 383 érvényes jelölés érkezett. A jelöléshez két ajánló által készített közös felterjesztésre volt szükség. A díjazottak személyéről a szakmai előértékelés után a Pályázati Bizottság döntött.

„Bonis Bona – Életműdíjban” olyan tehetséggondozó szakemberek részesültek, akik legalább 20 éves folyamatos, kiemelkedő és eredményes munkát végeztek versenyfelkészítés terén, illetve módszertanilag kimagasló színvonalú tehetséggondozó, tehetségfejlesztő vagy tehetségsegítő tevékenységet folytattak. Ebben az évben három szakember vehette át a díjat, amellyel 1.000.000 forint támogatás is jár.

Idén először egy olyan vállalat is elismerésben részesülhetett, amely professzionálisan támogatja a tehetségkibontakoztatási folyamatokat. Az utóbbi évek tapasztalatai alapján egyre több vállalkozás ismeri fel a tehetséggondozás jelentőségét, segíti a tehetségek fejlődését, akár cégen belül, akár azon kívül is. Az új kategóriában a 30 nevező között a családi vállalkozásoktól egész a nagyvállatokig képviseltették magukat a hazai munkáltatók. A **„Tehetségbarát Vállalat”** díjban 2025-ben a **Faipari Szobrász Kft.** részesült, mely a duális képzésben való részvétellel és ingyenes akkreditált képzések indításával segíti az asztalos és fafaragó szakma fiatal tehetségeit. A díjjal 4.000.000 forint anyagi támogatás is jár.

A hazai tehetséggondozás legrangosabb díjait idén is a Nemzeti Tehetség Program keretében, a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával hirdették meg. A szakmai megvalósító, a **Nemzeti Tehetség Központ**; mely a magyar tehetséggondozás kiemelt intézményi szereplőjeként, többek mellett a gálán a sztárvendégekkel közösen fellépő zenei és tánctehetségeket mentoráló **Talentum Hungaricum** programért is felel.

Az idei díjazottak kategóriáinként:

„Bonis Bona – A Nemzet Tehetségeiért” díj:

- ❖ Abán Csaba, Baptista Szeretetszolgálat munkatársa
- ❖ Batkiné Mészáros Viktória, a drávaszabolcsi Dráva Kincse Óvoda és Konyha óvodapedagógusa,

- ❖ dr. Beckné Sallay Anikó, a Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium mentorpedagógusa, középiskolai tanára
- ❖ Fazekasné Domak Anikó, a Váli Vajda János Általános Iskola pedagógusa
- ❖ Fenyő Enikő, a budapesti Művész úti Óvoda és Bölcsőde óvodapedagógusa
- ❖ Gyenge Csilla, a Nagybecskereki Gimnázium és Szonya Marinkovity Általános Iskola pedagógusa
- ❖ dr. Kézér Gabriella, a budapesti Magyar Táncművészeti Egyetem és a Kézér Tánclabor SE táncpedagógusa
- ❖ Kirch Zoltán János, a komlói Kökönyösi Gimnázium Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolája táncpedagógusa
- ❖ Kocsis Csaba, a budapesti Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium pedagógusa
- ❖ Kós Géza, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Matematikai Intézet, Analízis Tanszék egyetemi adjunktusa
- ❖ Kothencz Melinda, a Pécsi Művészeti Gimnázium, Szakgimnázium és Technikum zenepedagógusa
- ❖ Mezeiné Vass Ágnes, a Hevesi Körzeti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Hevesi József Tagiskolájának igazgatója
- ❖ Papp Anita, a hajdúnánási Bocskai István Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium pedagógusa
- ❖ Prof. Dr. Palotás Árpád Bence, a Miskolci Egyetem Anyag- és Vegyészmérnöki Kar dékánja, egyetemi tanár
- ❖ Rusz Csilla Mária, a nagyváradi Szacs vay Imre Általános Iskola drámapedagógusa
- ❖ Siposné Csendes Éva, a Székesfehérvári Szakképzési Centrum Bugát Pál Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája zenepedagógusa
- ❖ Soós Sándorné Dr. Veres Rózsa, a szentendrei Ferences Gimnázium pedagógusa
- ❖ Szeimann Zsuzsanna, a Tatabányai Árpád Gimnázium pedagógusa
- ❖ Szitha Miklós, a gödöllői Frédéric Chopin Zenei Alapfokú Művészeti Iskola zenepedagógusa
- ❖ Tóth Kristóf, a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnázium pedagógusa
- ❖ Tóthné Mózer Annamária, a budapesti Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium zenepedagógusa
- ❖ dr. Varga Tamás, a révkomáromi Jókai Mór Alapiskola, valamint a Szlovák Köztársaság Országos Közoktatási és Ifjúságnevelési Intézete pedagógusa, mentortanára
- ❖ Váradi Enikő, a Beregszászi Rezeda Folkműhely, Hagyományok Háza Hálózat Kárpátalja, Kárpátalja Néptáncgyűttes táncpedagógusa
- ❖ Vörös Alpár István Vita, a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum pedagógusa
- ❖ Wittmann Zsolt, a budapesti Mathias Corvinus Collegium Alapítvány - Középiskolás Program programvezetője

„Bonis Bona – Életműdíj”:

- Horváth Éva, a veszprémi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény igazgatója
- Ivókné Szajkó Ottília, a gödöllői Premontrei Iskolaközpont magyar nyelv és irodalom - történelem szakos tanára

- Prof. Dr. Weiszbürg Tamás, az ELTE TTK tanszékvezető egyetemi docense, az Országos Tudományos Diákköri Tanács elnöke

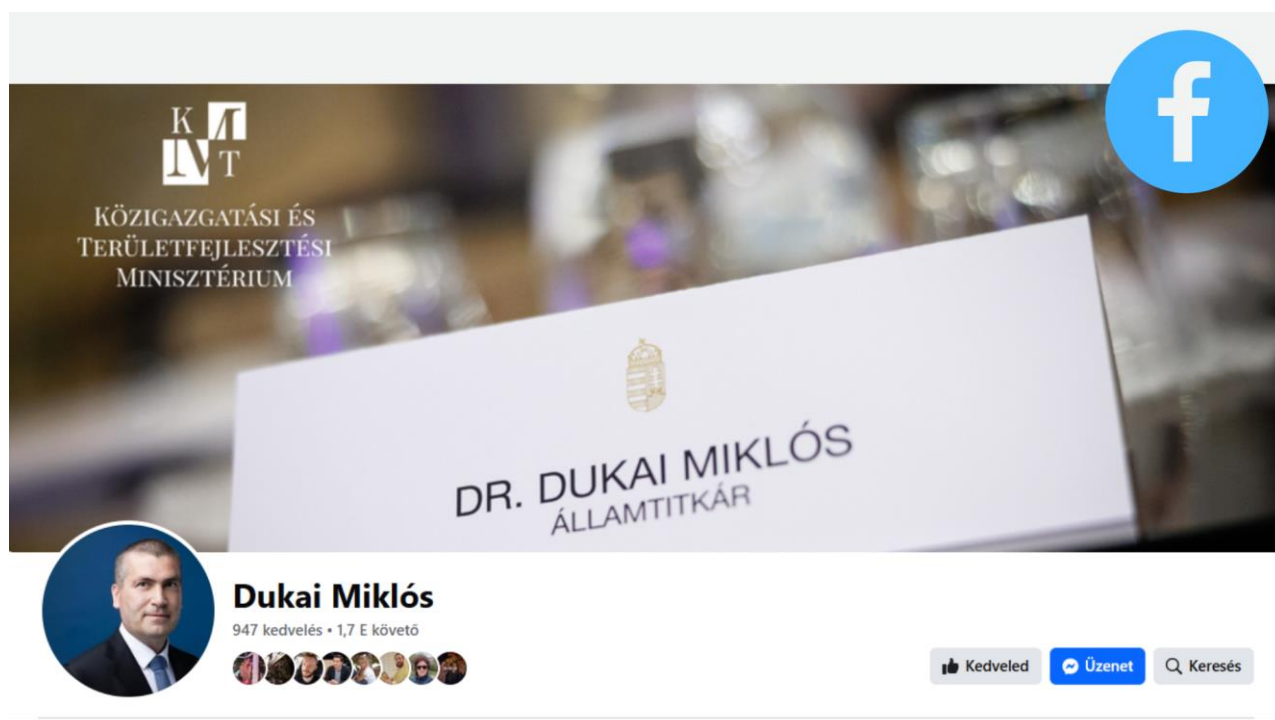
„Tehetségbarát Önkormányzat” díj:

- Kisújszállás Város Önkormányzata
- Kistarcsa Város Önkormányzata
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Szerencs Város Önkormányzata

„Tehetségbarát Vállalat” díj:

- ♦ Faipari Szobrász Kft.

Forrás: www.nemzetitehetségprogram.hu (Nemzeti Tehetség Program)

AZ ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL KIADÁSÁÉRT FELEL:

Dr. Bekényi József
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTÉSÉRT FELEL:

Szendi-Stenger Hajnalka
Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTI:

az Önkormányzati Hírlevél szerkesztőbizottsága

ELÉRHETŐSÉGEK:

DR. DUKAI MIKLÓS ÖNKORMÁNYZATI ÁLLAMTITKÁR ÚR HIVATALOS
FACEBOOK OLDALA:

https://www.facebook.com/dukai.miklos.hivatalos/about_contact_and_basic_info

SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME:

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály
1358 Budapest, Pf. 19.

E-MAILCÍM:

onkormanyzati_hirlevel@ktm.gov.hu

TELEFON:

+36 1 795 1839

INGYENES, ELEKTRONIKUS FOLYÓIRATUNK ELÉRHETŐSÉGEINKEN IGÉNYELHETŐ.